

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUNN

FÖR • KVINNAN • OCH • HEMMET

GRUNDLAGD AV
FRITHIOF HELLBERG

UTGIVARE:
BEYRON CARLSSON

UPPLAGA **A**

N:o **52**

DEN 28 DEC. 1924

PRIS **35 ÖRE**

REDAKTÖR
EVA BERGSTRÖM-
NYBLÖM

Heliga jul

sjunga julhymnerna till äminnelse om
Honom i vars namn julens högtid
firas. Otaliga äro de konstnärliga
framställningarna av Jesubarnet
och av vilka vi här visa
en av Murillo.

K R Ö N I K A

GLÖDERNA HÖLLO PÅ ATT SLOCK-
na i brasan där jag satt framför kakel-
ugnen och njöt min ensamma eftermiddags-
cigarr. Bredvid mig låg en bok som jag
nyss slutat. Tankarna voro så livligt upp-
tagna av dess skildringar att jag knappt
blev överraskad när vid det jag såg upp
jag märkte en person sitta i stolen på an-
dra sidan rökbordet. Han kröp huttrande
ihop framför kakelugnsvärmen. Det var ej
heller underligt att han frös så lättklädd
som han var. Kring länderna av den svar-
ta negerkroppen hade han ett skört av
malumbaträdets bark, instucket under ett
smalt band av indigoblå glaspärlor. Sam-
ma blå pärlor glänste kring halsen medan
armederna voro prydda av slät metalltråd.
Runt högra ankeln löpte en konstrikt sirad
kopparring, där de båda ändarna smitts
till klumpiga elefantsnablar som grepo om
varandra. Det var hela hans utstyrel.

Jag är Lialimoro, sade han medan de
stora runda ögonen irrade hit och dit. Jag
har kommit hit till islandet för att hälsa
hövdingens stora son, som på trädstam-
mars blad har ristat sin längtan till landet
där vulkanerna stå som jättar på vakt kring
dolda hemligheter, där sjöarna glimma mel-
lan gröna skogar och där gorillan trum-
mar sitt ludna bröst.

Aha, du citerar prins Wilhelms Svarta
noveller, hör jag. Hur har du kommit åt
att läsa den?

Lialimoro ser mycket av det som hän-
der på avstånd. Och jag vet att hövdingens
son älskar mitt land och icke trives annat
än i akaciornas skugga och mellan euphor-
biornas gröna pelare.

Det vore nog. Jag tycker han förefaller
vara ganska hemmastadd när man ser ho-
nom på teaterparketten.

Hör du ej vad han själv säger »kan man
någonsin tänka sig att trivas, där livet dras
med linjal och händelserna återupprepas lika
regelbundet som strecken på ett tummått?
Nej där borta i hjärtat av Afrika är bra
mycket bättre. Där kommer den person-
liga insatsen mer till sin rätt. Där kan
man slå krona och klave om livet, där
finns vildmarkens storhet och det okändas
äventyr. Där är man inget nummer i den
stora hopen utan en självständig man som
får gå egna vägar och som bara har sig
själv att skylla, om det brister, innan man
nått dit man syftat». — Så talar hövdingens
son, ty han känner oss och älskar vårt
land, han kan berätta om urskogen där
vinden susar i de skyhöga kronorna, som
mil efter mil sträcka sina gröna valv, ge-
nom vilka varken sol eller måne tränga,
där luften är full av ångor från svart mylla
och ruttnade växtämnen och man inte ser
annat än höga pelarstammar och snår som
stänger blicken med gröna kulisser åt alla
håll, och där det runtomkring en är döds-
tyst som i en krypta. Han har sett full-
månen högt över Södra korssets gnistran-
de ädelstenar skrida sin väg över rymdens

God Jul!

önskar Idun sin talrika läsekrets med
ett varmt tack för det är som snart är
till ända samt en hjärtlig tillönskan om
ett gott nytt år!

mjuka sammet, han har skådat eldflugor-
na dansa över ången som gnistorna från en
lägereld, sett dem glimma och glänsa, tän-
das och slockna och falla ner till marken
som levande droppar av grön eld, smälta
smaragder som tyckas ligga där för den
som vill plocka och samla sig ett hals-
smycke. Men när man sträcker ut handen
efter ädelstenen — straxt är den borta och
ritar en lysande båge i luften mot skogens
svarta bakgrund. Så skriver hövdingens
son och det är musik i hans ord, han kan
skildra som ingen före honom annat än
Kipling.

Nej, nu måste jag skratta. En nigger som
känner till Kipling!

Ndio bwana, vad vet du egentligen om
våra länder. Vad skulle du säga om jag
skildrade ditt rike så här: Sverige är ett
land där man tillber Odin och Tor och
offrar människor vid midvinterblot.

Må så vara Lialimoro, men hur är det
med edra kannibaler, avgudar, slavar och
trollkarlar? Finns det inte sådana fortfa-
rande i de svartas världsdel?

Bwana, har man ej sådana även hos de
vita, fastän namnen äro annorlunda: slav-
upproren kallas här strejker, människoätar-
na heta konkurrenser, medicinmännen gå
under namnet homeopater och avgudarnas
bilder kan du se på boxartidningarnas por-
trättsidor.

Prenumerera på Idun 1925!

Med detta nummer följer en *prenume-
rationsblankett* för prenumeration å Idun
för 1925. Den ifylles och insändes till
närmaste *postanstalt* eller *bokhandel* ju
förr dess hellre!

Prenumerationspris 1925:

Helt år ..... kr. 15:—
Halft år ..... kr. 8:—

Jag gitter inte disputerar med dig och
inte har jag tid heller ty jag skall ut och
köpa klappar till jul.

Jul, vad är det för något?

Jaså det är ett okänt ord ännu under ek-
vatorn. Jo jul är som de två tysta minu-
terna framför den okända soldatens grav.
Det är det lilla ögonblicket då allt stojet
tystnar och människorna bli mjuka som vax,
goda och snälla så man kan få vad som
helst av dem, om man bara passar på just
de två minuterna. När julen kommer kan
du få den mest hårdhjärtade procentare
att öppna sitt hjärta och sin plånbok, om
du bara passar på att träffa honom. Men
det gör du inte, för då stänger han sig inne
hos vad du skulle kalla sin favorithustru,
skriver enkla julverser, spelar utslitna gram-
mofonmelodier, äter besynnerlig mat som
han aldrig förtär någon annan dag på året
och vaknar dagen därpå förfasande sig
över sin tomma plånbok och sitt oerhörda
lättsinne. Det är jul — för åtskilliga.

En besynnerlig sed. Är det därför jag
sett de många eldflugorna sväva över den
långa gatan med de många lysande hyd-
dorna, som kvinnor svepta i djurhudar gå
och kasta blickar av lystnad på? Men
säg mig, jag såg utanför en mäktig bygg-
nad en tavla på vilken stod skrivet: Glöm
inte att ta Edert julbad! Finns det
verkligen människor som behöva påmin-
nas om det, och som bara en gång om
året två sin kropp? Och jag såg något
annat besynnerligt på en gata: där var
upphängd en gryta, men ingen eld brann
och intet fanns heller i grytan annat än
några mynt som människor kastade in.
Offrar man till gudarna på det sättet?

Nej man samlar ihop pengar till de fat-
tiga, dem som hungra och frysa och lida
nöd.

Finns det sådana hos Eder? Loven I
icke ständigt inför Eder Store Ande att
älska er nästa som er själv? Det är så
likt Eder, I vita män. Ni tala vackert som
missionärer men i edra handlingar äro ni
som huvudjägare på krigsstigen. Men
vänta bara, vår tid kommer också engång.
Då skall ljuset stråla över de svartas mäkt-
tiga världsdel och på en hedersplats i Af-
rikas parlament skall sitta namnet på höv-
dingens son, som målat Afrikas skönhet
med sina vackraste färger och som läng-
tar ut till de oändliga savannerna långt bort
från de här isöknarna.

Tala för dig själv du, din fula svarting!
utbrast jag förargad. Men då märkte jag
till min häpnad att jag satt och pratade
för mig själv. Lialimoro var borta, bra-
san utbrunnen och det var tid att skynda
sig ut till de kära julklappsköpen innan
affärerna stängdes.

Celestini

"TEKÅ" Zinkputs

E F T E R R I D Å F A L L E T

EN FLÄKT AV GAMMAL GOD KLASSISISM ligger över Dramatens senaste franska program. Man går dit utan allt för stora förväntningar men sitter om en stund fången av Banvilles ålderdomliga enaktare. »Gringoire» är ett stycke typisk tidsmålning med något av de gamla färgernas dämpande patina över sig, elegant, harmlös och harmonisk. Kanske är spefågeln, som driver gäck med allt och alla, själva kungen inte undantagen, ej så stor poet som författaren velat göra honom till, men det ligger ändå en bestickande fläkt över gestalten. Visst skymtar tendensen igenom här och där, men som helhet har ändå denne hungrige landsvägsridhare något av det omedelbaras improviserade äkthet. Han är också förträffligt framställd av Uno Henning, varken för burleskt fränstötande eller för gråtmilt sentimental utan just så, att man tror på mannen och därför unnar honom både supéns feta pastejer och den intagande Louises hand. Prestationen är helt visst en av skådespelarens bästa.

Kring Gringoire gruppera sig bifigurerna. Där är den misstänksamme, grymme Ludvig XI, en träffande karaktäristik av Ivar Nilsson, den hederlige Fourniez, Axel Högel, samt Carl Browallius' slipade Olivier. Vidare Mona Mårtensons uttrycksfulla Lo-

uise och Ebba Gards förnäma borgardam. Hela föreställningen verkar ofantligt vårdad och har hög kultur över sig. Man börjar bli bortskämd med Dramatens goda ensemble.

Efter »Gringoire» står Molières »De löjliga precioserna» på programmet med Nils Personnes ständigt lika sprudlande Mascarille. Behöver man säga mera för att locka till ett besök?

I väntan på julen har Svenska teatern tagit upp en repris av Bissons »Den okända». När stycket sista gången gick över scenen nådde det över hundra föreställningar, varför dess nervkittlande, sensationsmättade innehåll för de flesta torde vara så där tämligen bekant. Skådespelet har ju gott om effekter, både bra och dåliga, realistiska och blöthjärtade, äkta och falska, men det är till den grad konstruerat, att man hela tiden märker byggnadsställningen bakom Potemkinfasaden. Det är en grov hand, som tar på problemen och serverar dem med en aldrig sinande ström av sentimentalitet. För den som har ett lättrovt temperament, bör det emellertid kittla i tårkörlarna att bevittna Jacquelines tragiska väg från välbeställd advokatfru till fallen kvinna och mörderska. Men jag tror knappast att vår nyktra tids människor i

gemen kunna riktigt gripas och värmas av »La femme X», inte ens i dessa dagar, när halva Stockholm talar om hennes ekvivalent: Dr. X. Hon är helt enkelt för teatralisk för att verka äkta.

»Den okända» fick emellertid ett i det stora hela gott framförande. Den stora apparaten fungerade utan att klicka. Constance Gibson gjorde huvudrollen säkert och med klok begränsning av uttrycksmedlen — ingenting glänsande, men redbart och målmedvetet. Där låg säkert en god portion arbete bakom, och om arbetets lön kan mätas med tårar fick hon den riktigt tillmätt av en publik, som hade mycket att beställa med näsdukarna, särskilt i sista akten. Då snyftade t. o. m. två medelålders herrar, så det hördes. Vad kan man mer begära? Av övriga uppträdande minns man helst herrar Johansons, Cederborghs och Brunius' tre bovar. Men bovans roll är ju ofta tacksammare än hjältens. Inte bara på teatern.

D E N N Y A F R A N S K A K V I N N A N

EN MODERERAD FEMINISM BÖRJAR ERÖVRA FRANKRIKE.

»I ÅRHUNDRADEN HAR DEN FRANSKA kvinnan utan att pocka på det haft ett oerhört inflytande på alla områden — religiöst, politiskt och intellektuellt-litterärt» — säger författarinnan Gabrielle Réval, som just gästade Stockholm och nyligen på Alliance Francaise höll ett instruktivt och formfulländat föredrag om samtida franska författarinnor, bland vilka särskilt hennes bild av Lucille Delarne-Mardrus, normandiskan, som ägnat så många av sina arbeten åt vikingarna och deras historia, väckte livligt intresse.

»Men kriget och kanske ännu mer de senaste åren ha medfört stora omvälvningar. De ytterst självständiga engelskorna och amerikanskorna, som man ser överallt och som den unga franska flickan kommer i beröring med, komma henne att reflektera över sin ställning. »Varför skulle inte jag också kunna få vara oberoende, förtjäna mitt bröd själv och använda mina inkomster som jag vill, tänker hon. Varför skulle jag inte kunna gå på teatern eller ta en promenad ensam, när jag har lust? Och på kort tid ha en hel del konvensregler, som förr undantagslöst tillämpades, fallit bort. Till följd av den ekonomiska krisen blir det också allt flera kvinnor, som i brist på hemgift aldrig kunna tänka på att bilda eget hem utan äro hänvisade att försörja sig själva. Lyckligtvis ha nästan alla banor öppnats för oss. Kvinnan blir läkare,

Gabrielle Réval, Frankrikes även här populära författarinna, som nyss hållit föredrag i Stockholm och Göteborg, är ingen aggressiv feminist utan glädjer sig åt att de arbetsmöjligheter, som beviljats hennes landsmaninnor, icke gjort dessa mindre kvinnliga och hemkära.

arkitekt, ingenjör, advokat. Särskilt på det senare området har hon vunnit stor framgång. Visserligen är det bara i undantagsfall hon uppträder vid rättegångar, men som rådgivare är den kvinnliga advokaten starkt anlita och anses i allmänhet skicklig och vederhäftig.

På det sättet kan hon också — om hon får ett hem — fortsätta sitt arbete utan att lämna detta. Och hemmet är och förblir städse vad hon älskar högst i världen. Någon konflikt mellan plikterna utåt och hemmets tror jag nästan aldrig förekommer. Därtill är man i varje familj alltför mycket fäst vid varandra.

»Je m'attache ou je meurs» — namnet på en av våra klängväxter — är kanske också medvetet eller omedvetet den franska kvinnans motto.

Inga krav på ytterligare rättigheter, intet anglosaxiskt inflytande kan ändra hennes väsen. Men det hindrar ju inte, att många av oss glädja oss åt den dag, som kanske för övrigt inte är så långt borta, då också politiska rättigheter beviljas oss. Det första förslaget om kvinnlig rösträtt väcktes redan under revolutionen 1789.»

Det är som man ser en stillsam och älskvard feminisism den uppburna författarinnan gör sig till tolk för. Männe inte en sådan skulle gillas till och med av Feminismens författare?

FLEUR.

H. E. EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

SVERIGE OCH FRANSKA REVOLUTIONEN

KRING ALMA SÖDERHJELMS ARBETE. AV JOHN LANDQUIST.

DR. ALMA SÖDERHJELM HAR MED den nyss utkomna andra delen avslutat sitt arbete Sverige och den franska revolutionen. Det är ett verk, som rör sig i växlande miljöer: från monarkers och ambassadörers hemliga rådslag ned till en teaterdemonstration i Linköping, där publiken, ledd av en intrigerande kyrkoherde, på stående fot sjunger »marseillervisan», d. v. s. marseljäsen; och man får se den franska envoyén skriva sitt sista bekymrade brev om Gustav III:s planer under revolutionen på operamaskeradens hemska marsdag. Det är rörelse och spänning i bilderna och man kan inte anklaga svenska nationen för sömnhet inför revolutionens som man dock kunde finna fjärran skådespel. Nils v. Rosenstein skriver med en viss rätt: »Vi leva mer i Frankrike än i Sverige.»

Säkert har ämnet stigit upp för den finländska historieskriverskans horisont under tillskyndelse av vår tids stora händelser. Hos den generation, som upplevat världskriget och bolsjevismen, vaknar lätt ett intresse att erfara hur våra förfäder en gång kände inför franska revolutionens i mäktighet likartade skådespel.

Dr Söderhjelm's bok ger på ett sådant spörsmål ett månggestaltat svar. Det första intryck som inställer sig efter läsningen är den om det dåtida Sveriges märkvärdiga olikhet med det nuvarande. Det förefaller oss som ett främmande och egendomligt rike. Sverige var då en mäktigare och i varje fall i Europa mer observerad stat än nu.

Trots dåtidens usla kommunikationer — det tog tre veckor för den svenske kuriren att underrätta Paris om Gustav III:s mord — stod vårt land närmare den europeiska politiken då än det gör nu och spelade och ville spela däri en större roll än det nu gör och vill göra.

Nu för tiden för Sverige en fast politik: neutralitetspolitiken. På den tiden förde det en motsatt: allianspolitiken. Man bevittnar i Alma Söderhjelm's bok Gustav III:s invecklade rörliga outtröttliga utrikespolitiska spel. Han ingår förbund med Frankrike men fjärmar sig de sista åren för revolutionen därifrån i cynisk klarsyn, såsom Alma Söderhjelm anmärker, av det stora franska kungadömet redan antydda svaghet, han närmar sig England, Preussen, Turkiet och börjar mot Frankrikes avgjorda vilja krig med Ryssland, han ingår åter 1791 en traktat med Katarina II i syfte att bereda en aktion mot det revolutionära Frankrike; mer upptänd mot franska revolutionen än kejsar Leopold av Österrike, Marie-Antoinettes egen bror, söker han förgäves förena Österrike, Preussen, Spanien till gemensam aktion mot Frankrike, vari han själv med en landstigning i Normandie tänkt sig inta en ledande ställning; och dör mitt uppe i sina rastlösa planer några månader, innan omständigheterna framtvingat den koalition han själv nedlagt mer energi än någon annan furste att söka skapa. Om han fått leva, hade Sverige redan i första koalitionskriget utan tvivel spelat en roll: dess öden hade då gestaltat sig utomordentligt annorlunda och

Tjusarkungens tidevarv och franska revolutionens har med sin glans och sina politiska paralleller med modärna tidsföreteelser starkt fångat både historikers och romanförfattares intresse. En vederhäftig och skarpsynt skildrare har det fått i dr Alma Söderhjelm, vars arbete "Sverige och franska revolutionen" granskas av dr John Landquist.

kanske i viss mån även Europas än de sedan blevo. Storhetstidens sista lågor brunno i Gustav III:s bröst. Det är antagligt, att han tänkt sig att spela en med Gustav II Adolf analog roll av Europas befriare och europeiska upplysningens räddare från den franska revolutionens hydra. Han förstod icke denna revolution, och däri ligger en av hans egendomliga motsägelser: själv hade han ju vädjat till de ofrälse stånden emot aristokratien och borttog just därmed för följande tid makten av de republikanska idéernas suggestion i hans fosterland. Det är en av förtjänsterna i dr. Söderhjelm's bok att hon utan många ord liksom blott genom att dra från ridån sätter läsaren under inflyttandet av denna märkvärdiga man: en eldig arbetare, en naturligt modig karaktär, en fantasifull ande och lika fullt en kall räknare. Det är som om miljön gnistrar och får en hemlig makt, där han går fram. Man kan ej underlåta, att även skänka ett ögonblicks tanke åt den fråga, som ödets en gång plötsligt slutna dörr nekar varje svar: om den 46-årige ännu, såsom han var det förr, var en man med framtid eller blott ett döende tidevarvs nödvändigt tragiska representant. Hade han haft ett bättre rike än dåtidens utfattiga och självsvåldiga Sverige och fått ett fostrat liv hade hans likhet med hans

Kring dagens bibelord.

Utvalda för Idun av prinsessan Ebba Bernadotte.

I dag har en Frälsare blivit född åt Eder. Lukas 2:11.

Han kom till sitt eget och Hans egna mot-togo Honom icke, men åt alla dem, som mot-togo Honom, gav Han makt, att bliva Guds barn. Joh. Ev. 1:11—12.

Nåden och sanningen hava kommit genom Jesus Kristus. Joh. Ev. 1:17.

Han har frälst oss från mörkrets värld och försatt oss i sin älskade Sons rike. Koloss. br. 1:13.

Ty, av nåden ären I frälsta genom tro — och det icke av eder själva — Guds gåva är det. Efes. br. 2:8.

Led mig i Din sanning och lär mig, ty Du är min frälsnings Gud. Psalm. 25:5.

Jag förtröstar på Din nåd, mitt hjärta fröjdar sig över Din frälsning. Psalm. 13:6.

morbror Fredrik II av Preussen kunnat mer framträda.

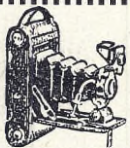
Ett mänskligt rörande kapitel bildar i dr. Söderhjelm's bok den franska Stockholmsambassadören Gaussens personliga förbindelse med Gustav III. Gustav III hade tjusat den trogna franska patrioten och en gång för alla vunnit hans tillgivenhet. Hur Gustav III:s politik än växlar till Frankrikes missnöje eller förfång och om man än eljes i Stockholm övergår till att visa den franska envoyén köld, ja ringaktning, så tröttnar Gaussen aldrig att för sina myndigheter försvara Gustav III, han framhäver hans äregirighet och hans rastlöst verksamma väsen, som driver honom att spela en roll i europeiska politiken; och när andra argument tryta, betonar han slutligen Gustav III:s lika fullt personligt bibehållna kärlek till Frankrike. I själva verket tycks Gustav III haft en liknande sympati för fransmannen. Även då sedan länge bjudningar till svenska hovet upphört för Gaussen, kan kungen icke underlåta att en hel kvart ställa sig och språka med honom, då han möter honom på Fredsgatan eller säga honom älskvärda, till och med uppriktiga ord, då han i sin loge på Operan sitter bredvid dennes loge. Dr. Söderhjelm's framhävande av dylika drag visar hennes sinne för det mänskliga och ger hennes skildring något av det verkliga livets oregelbundna linjespel.

Dr. Söderhjelm's utdrag ur brev, dagböcker, tidningar, liksom de processer, oroligheter, demonstrationer, som förekommo, visar, hur intensivt deltagandet för franska revolutionen var bland de bildade klasserna i Sverige. Men att bestämma detta deltagandes art är en ganska invecklad fråga.

Sverige saknade psykologiska förutsättningar att fatta och följa med de hastiga förändringarna i den franska revolutionens utveckling. Här hade icke feodaladeln och kyrkan kunnat utöva det förtryck som i Frankrike. Monarkien hade här bevarat ett fäste, som den icke under händelsernas utveckling bibehöll i Frankrike. Ludvig XIV:s och Marie Antoinettes hemska öde följdes i Sverige med det livligaste deltagande, knappast på något håll torde här dessa ogärningar gillats. Å ena sidan fann därför sympatien för franska revolutionen uttryck i en abstrakt deklamation för frihet och mot tyranner; å andra sidan tog man, som dr. Söderhjelm visar, fasta på de enstaka men icke uttömmande sidor i det revolutionära tänkesättet, till vilka svenska förhållanden gävo genklang: angrepp på börsrättigheterna och svärmeri för tryckfriheten utgjorde huvudsakligen, vad av revolutionära tankar här kunde upp-dagas och utbildas.

Man önskar ingalunda tillbaka dessa gamla svenska tider man här läser om. De ge ett ängslande intryck av oro; de sakna soliditet och fast mark under fötterna. Det låg ett konstant osunt drag vid den svenska allianspolitiken. Ett av dess motiv var svenska statskassans ständiga behov av utländska subsidier och när hertig Karl under förmyndarregeringen slutligen ingår

(Forts. sid. 1380.)

FOTOGRAFERA MED EN KODAK OCH KODAK FILM

OBS. I NAMNET — EASTMAN KODAK COMP. — PÅ KODAK KAMEROR OCH FILM

ALLA FOTOGRAFISKA ARTIKLAR, FRAMKALLNING OCH KOPIERING GENOM

HASSELBLADS FOTOGRAFISKA A.-B. GÖTEBORG - MALMÖ - STOCKHOLM

KVINNANS LANDVINNINGAR ÅR 1924

EN ÅTERBLICK AV ANN-MARGRET HOLMGREN.

I SVERIGE HA VI TYVÄRR INTE haft många vinster under årets lopp att anteckna. Men bland dem är den viktigaste den nya nationalitetslagen enligt vilken kvinnan behåller sitt svenska medborgarskap om hon gifter sig med en i Sverige bosatt utländsk man. Bo de i utlandet behåller hon även sin svenska nationalitet såvida de inte bo i hans hemland. Hon kan också under vissa förhållanden självständigt erhålla svensk medborgarrätt. Erfarenheten har visat att den nya lagen innebär en stor och efterlängtd förmån.

Våren satte som vanligt fart på diverse företag. »Årsta föreningen» bildades för att söka åstadkomma ett länge önskat förenings- och klubbhus i Stockholm.

Ett annat stort företag, som genast sattes i verket på fröken Gertrud Bergströms initiativ, var en av Svenska Kvinnors Medborgarförbund anordnad ståtlig och vällyckad utställning, kallad »Vad skall jag bli?» där en stor mängd kvinnliga yrken demonstrerades. På ett förträffligt sätt voro även upplysningar om allehanda yrken som inte kunde förevisas, samlade i mycket innehållsrika tabeller. Även höllos flera utmärkta föredrag av framstående män och kvinnor.

Utställningen rönte mycken och berättigad uppmärksamhet och lovordades även i grannländernas kvinnosakspress där den sades ha varit idéväckande och gagnelig även för andra länder. För att ytterligare tjäna allmänheten utkommer inom kort alla de vägledande och lärrika upplysningarna i bokform.

Fredrika Bremerförbundet har också givit ut en broschyr, kallad »Flickornas yrkesutbildning». Samma förbund firade nyligen sitt 40-års jubileum med en vacker och talrikt besökt fest på Grand Hotel. Förbundet har haft god tillväxt under året.

Ännu är det visserligen endast en förhoppning — men den har sannolikheten för sig — att k. m. t. skall bevilja Nationernas Förbunds Förening i Sverige ett av denna förening och skolöverstyrelsen begärt anslag till utgivande av en skrift om Nationernas Förbund att utdelas i landets alla skolor till upplysning om denna internationella freds- och rättsorganisation och om resultaten av folkens samverkan i folkförbundet. Detta vore det bästa stöd för mödrar och uppfostrarinnor.

Ett gott företag i freds- och samförståndssyfte är också en nyss av kvinnor bildad internationell klubb i Stockholm.

Kvinnornas Förening för Fred och Frihet har bedrivit en nitisk upplysningsverksamhet.

*

I utlandet tycks fredsfrågan vara den för vilken kvinnor i alla länder arbeta mest intensivt.

En intressant och klargörande återblick på händelserna i kvinnovärlden under det gångna året ges här av professor-skan Ann-Margret Holmgren. Hon redogör för kvinnosakens landvinningar dels i Sverige, dels i utlandet och man finner av denna sammanfattning att kvinnorna världen runt alltjämt äro livligt verksamma för att nå det mål kvinnosaken satt upp för sig.

I Mexiko har Kvinnornas Union haft stora fredsdemonstrationer med begäran att männen skola upphöra att strida och återställa freden i landet.

I Amerikas Förenta Stater har kvinnornas fredsarbete tagit större dimensioner än i något annat land. Kvinnornas väljareförening har hållit massmöten för fred, Den Internationella ligan för fred och frihet höll på försommaren sin femte kongress i Washington under Jane Addams ordförandeskap. Tillslutningen var stor. Inte mindre än 32 länder voro representerade av 100 delegerade, varibland även från Sverige. Det livligaste intresse för kongressen visades av pressen, och inte mindre uppmärksamhet och sympati ägnades åt den efter kongressen anordnade fredsturnén som företogs med ett särskilt »fredståg». Slutligen hölls sommarkurser i Chicago till fredsupplysning och propaganda. Det är inte första gången man ser att när amerikanskor vilja något, så fråga de inte efter vad de kosta på sig för att nå målet.

Även International Council of Women höll på Wembleyutställningen i London en konferens för att dryfta vad som kan göras till förekommande av krigsorsaker. Ett stort antal kvinnor samlades till mötet.

Men som sagt U. S. A. är dock det land där kvinnorna gjort mest för fredssaken. Vid jämförelsen med framstegen i flera avseenden i detta land bli våra egna helt obetydliga. Man häpnade onekligen vid underrättelsen om den epokgörande tilldragelsen att två stater hade valt kvinnor till sitt statsöverhuvud nämligen Texas, den största av samtliga stater, som valt demokraten Mrs »Ma» Ferguson och Wyoming som valt Mrs Nelly Taylor Ross, också hon tillhörande demokraterna. Eget nog ha båda efterträtt sina män vilkas goda hjälpare de veterligen hade varit.

Bredvid en så upphöjd och maktpåliggande ställning som en statsguvernör, förmiskas onekligen vår stolthet över att Danmark var det första land med en kvinnlig medlem av regeringen nämligen undervisningsministern, fru Nina Bang.

Även i Indien har en kvinna blivit regent i provinsen Travancore. Hennes första regenthandling var att tillsätta en kvinna som chef för statens medicinska institution. I Madras och Bombay ha kvinnorna för första gången gått till valurnorna vid de politiska valen. I Madras deltog ej mindre än 75 % av de röstberättigade, en siffra som kan komma oss västerländskor att blygas. De röstade alla på män som kämpa för ökad självständighet genom Home Rule.

Bland rösträttssegrar må nämnas att kvinnorna ha fått kommunal rösträtt i Spanien, tack vare diktatorn Primo di Rivera. I Italien har diktatorn Mussolini lovat kvinnorna kommunal rösträtt och detsamma har Venizelos lovat kvinnorna i Grekland.

Japans kvinnor ha varit mest upptagna av att förbättra de fruktansvärda förhållandena under vilka landets 12,800,000 arbeterskor leva, därav 100,000 i gruvarbete. Men de ha även varit aktiva i valen till hjälp för sina vänner och skada för motståndare till kvinnas rösträtt.

I Kina har arbetats mera lugnt för ökad upplysning genom förbättrad undervisning.

Bland vinster får också inregistreras flera kvinnliga borgmästare i England, en professor i litteratur vid universitetet i Lyon och en vikarierande allmän åklagare i Wien. Det är händelser som kan vara goda att ha i minne.

Till sist må nämnas det storartade nordiska kvinnosaksmöte som hölls i Häl-singfors i juni under ordförandeskap av Annie Furuhjelm. Vid detta möte knötes många band mellan svenska och finländska kvinnor till ömsesidigt gagn. Det befanns att man hade mycket att lära av varandra.

Detta är nu i korthet de viktigaste vinsterna på kvinnosaksområdet under det år som nu snart är förbi.

Ett stort antal dockor ha insänts till Iduns dockinsamling. Det är skolor och enskilda, både stora och små, som bidragit till det vackra resultatet, för vilket Idun å många småtingars vägnar uttalar ett varmt tack. Dockorna komma att utdelas en av de närmaste dagarna före jul.

Marsipan Konfekt
är den mest delikata

EN LYSANDE JULFEST

IDUNS KVINNOKLUBBS JULFEST BLEV EN SUCCÈS, SOM SENT SKALL GLÖMMAS.

MAN KAN INTE MISSTAGA sig på den stämning som rådde vid Idunklubbens stora julfest på Grand Hotell den 17 december: det var en strålande kväll, som ryckte alla med sig i festhumör. Nog hade arrangörerna hoppats att festen skulle bli lyckad, men att deras förhoppningar skulle förverkligas i så rikt mått var mer än någon vågat tänka sig.

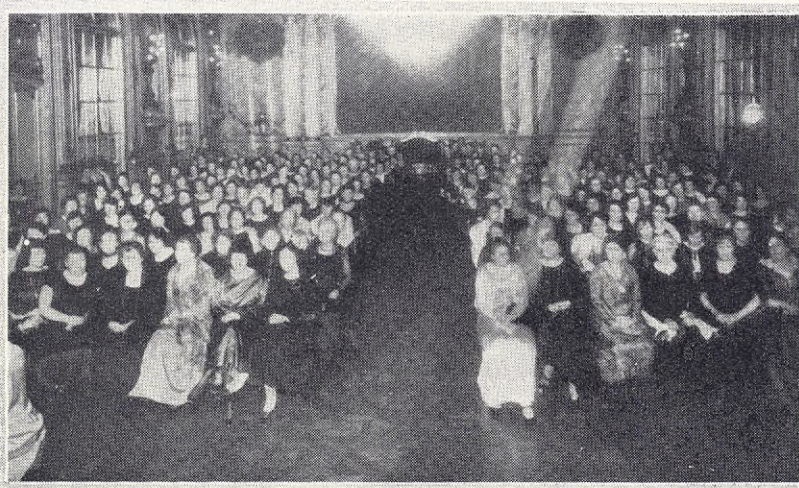
Nära 300 klubbmedlemmar hade infunnit sig — en festklädd och förväntansfull samling i den ståtliga Spegelsalen på Grand Hotell, där man för kvällen byggt upp en särskild scen för de uppträdande. Innan underhållningen tog sin början framträdde här Iduns Kvinnoklubbss avhållna, ja, »dyrkade» som klubbmedlemmaran själva sade sedan i ett tal, ordf. Marika Stjernstedt, som tackade för det gångna året, gav några meddelanden för nästa år — därom mera senare — och presenterade de artister, som Iduns Kvinnoklubb denna kväll hade äran och glädjen att se hos sig.

En graciös upptakt till programmet gav fru Alice Tegnér med en Mozart-menuett, varefter fru Valborg Hanson försatte oss till den gnistrande vinter med snö och slädpartier, som vi inte ha, men längtade mer än någonsin efter, då hon reciterade »Bjällerklang» av Fröding. Det är inte ofta vi numera få njuta av Valborg Hansons förnäma konst och därför var det med en särskild andakt man njöt hennes lilla uppläsningstund, som upptog förutom Bjällerklang »Tekannan» av H. C. Andersen och »Vallarelåt» av Fröding. Så försänktes salen i mörker med endast scenen belyst av strålkastarens ljus, i vilket Valsdrottningen, Grethe Wiesenthal, dansade in till tonerna av »An der schönen blauen Donau». Det var Wiendansen med dess sång, dess sprudlande liv och mjuka, koketta grace. Därefter en käck och skälmsk polska. Från dansens värld togs sedan steget in i musikens, för vilken operasångerskan Ruth Althén var en strålande representant. Hennes glansfulla stämning, adlad i sällsynt fin sångkonst, gav en lika övertygande tolkning åt Toscas brinnande bön som åt Julius graciösa valsaria och den blida Marias vaggsång av Max Reger.

Musikdirektör Ragnar Althén ackompanjerade sin fru.

Nästa nummer var Delsbostintans och nu kommo skrattnuskelnerna i gång åt hennes roliga historier om »operapjäsen i körska», »nydöktörn» och den slagfärdige »93-års kären». Så till sist kom Sven Scholander, efterlängtd och varmt välkomnad. Han föredrog med den hänförelsens eld och det fina, fördjupade konstnärsskap, som Sven Scholander är ganska ensam om i sin genre, sina nya tonsättningar till den avlidne unge skalden Dan Anderssons dikter, vilka han tagit till sin uppgift att göra kända i toner och ord.

Samtliga de uppträdande hylades med blommor och au-

Iduns Kvinnoklubbss två sektioner på julfest i Spegelsalen, Grand Hotel.

Den 17 december var en stor dag i Iduns Kvinnoklubbss annaler — klubbens ettårsjubileum och julen firades då med en utomordentligt lyckad fest för båda sektionerna på Grand Hotel. En kväll, som sent skall glömmas!

ditoriet lät höra sin tacksamhet i rungende applåder efter varje nummer. Till denna hörbara tacksamhet vill tidningen Idun här foga ett lika synligt innerligt tack till julfestens framstående gäster, vilkas förtjänst det är att kvällen för alla skall bli ett oförglömmeligt minne.

Efter en pratstund ute i salongerna serverades sedan tesupé i Spegelsalen. Därunder framfördes av en klubbmedlem, fru Ebba Sjögren, klubbens tack för det gångna året till Idun och till klubbens ordf. Marika Stjernstedt. Fru Stjernstedt var nu kvällens festföremål och hyllades på det mest spontana och hjärtliga sätt både i ord och blommor av tacksamma klubbmedlemmar, som grepo tillfället att visa hur högt de skattade fru Stjernstedts ordförandeskap — ingen torde heller med större auktoritet, säkrare, spirituella och mera intagande än Marika Stjernstedt kunna bekläda den posten och tidningen Idun förenar sig med Iduns Kvinnoklubb i ett hjärt-

En glad sextett. De uppträdande artisterna på julfesten, fr. v. Delsbostintan, Ruth Althén, Valborg Hanson, Sven Scholander, Grethe Wiesenthal (sittande), Alice Tegnér.

ligt tack till fru Stjernstedt för hennes osparda möda och intresse för Iduns Kvinnoklubb under dess första och lyckosamma år.

Fru Stjernstedt har i sin tur genom Idun bett att få rikta ett varmt tack till klubbens damer för all översvallande hyllning hon fått mottaga. Alla dessa vänskapsbevis ha djupt rört henne och hon känner sig endast i alltför ringa grad förtjänt av denna tacksamhet.

Ändrad dag för nästa års sammankomster.

Som fru Stjernstedt vid julfesten meddelade kommer veckodagen för sammankomsterna i Iduns Kvinnoklubbss nästa år att ändras. Det har nämligen vid flera tillfällen visat sig vara

förenat med svårigheter att förskaffa musikalisk underhållning till onsdagarna, detta, emedan Konsertföreningen har sina konserter förlagda till onsdagarna och de ungdomliga talanger, vilka Iduns Kvinnoklubb gärna vill söka se hos sig, därigenom bli upptagna — de böra nämligen för sina studiers skull bevista konserterna. Fru Stjernstedt föreslog alltså med instämmande från klubben att sammankomsterna i Iduns Kvinnoklubb hädanefter skola förläggas till torsdagarna. Vidare meddelade fru Stjernstedt att sektion II nästa år skall inleda månadens två sammankomster, sedan sektion I under ett års tid njutit primören av att först höra det föredrag, som sedan upprepats för sektion II en onsdag därefter.

Vidare meddelanden om det nya årets program samt datum för sammankomsternas början införes i Idun på nyåret.

Iduns Kvinnoklubb i Malmö

hade måndagen den 8 december sin sista sammankomst för 1924. Kvällen präglades av den bästa stämning. Omkring 100 personer deltog.

D:r Bror Wahlgren höll ett intressant och upplysande föredrag om buksmärter, mottaget med stor tacksamhet. Herr Calle Flygare sjöng medryckande Frödingsvisor och fröken Ann-Mari Nilsson visade en utökt vacker utställning »Malmödamens utstyrsel 1924».

Under sammanträdet insamlades till förmån för »Barnens vänners» verksamhet kr. 72:60.

Iduns Kvinnoklubb i Malmö har blivit en stor succès och även här är förtjänsten därför till stor del att tillskriva klubbens intresserade och högt värderade ordf. fru Marie-Louise Donnér. Hon har med lika stort behag fungerat som värdinna vid klubbssammankomsterna som hon med påpasslighet för det aktuella och nobel smak komponerat de värdefulla programmen. Tidningen Idun bringar henne sitt varma tack för det gångna året och hoppas att även nästa år få se henne som Malmöklubbens ledarinna.

ETT VACKERT PRÄSTHEM I HUVUDSTADEN

H O S P A S T O R P R I M A R I U S W I D N E R.

ETT ÄKTSVENSKT OCH gammaldags vackert hem, där trädarna mellan forntid och nutid obrutna bibehållits — det är första intrycket av pastor primarius Widners bostad mitt i Holmias hjärta med utsikt över Stortorget, där julmarknaden just pågår på samma plats, där striden en gång stod het om reformationens vara eller icke vara.

Den rymliga våningen påminner med sina stora rum och hallar om en lantlig herrgård. I familjefaderns arbetsrum, där historiska och skönlitterära verk vid sidan av talrika teologiska arbeten äro rikt representerade, ligga de tre svenska biblarna: Gustav Vasas, Carl XI:s och Gustav V:s. I denna åt arbete och studier helgade miljö stå alla forskningens vägar öppna, här äro andliga intressen vitala och mångsidiga.

Ännu starkare blir detta intryck, då man betraktar de många konstverk, som pryda hemmet: gamla mästare från renässansen, däribland en utomordentlig kopia av Michelangelos »Yttersta domen», äldre och se näre pietäbilder, holländska landskap med frodiga kor betande på frodig mark, ungersk konst från senaste utställningarna, danska konstverk. De senare äro minnen och vängåvor från den tid, då pastor primarius som ung student samlade sina landsmän till svensk gudstjänst i Köpenhamn, först på ett gammalt förtöjt fartyg, så i en dansk kyrka, tills han 1911 hade glädjen att få vara med om invigningen av vår egen svenska kyrka, som också kännes igen på en av målningarna. Bland familjeporträtten lägger man särskilt märke till en vacker och själfull mål-

D:r Widner med sina två döttrar i det vackra »Skånerummet», där familjen varje afton samlas till en »hemstund».

Pastor primarius Widners hem vid Stortorget vittnar med sin gedigna boksamling, sina värdefulla konstverk och gamla skånska hemslöjdsalster om rika humanistiska intressen.

ning av den för några år sedan bortgångna fru Widner.

Inga skåningar glömma som bekant sin hembygd, — var de än hamna i världen — och allra minst de, som ha så mycket sinne för hemkultur och hävdvunnen sed som familjen Widner.

»Hur långt vi än komma från vår hemtrakt söder om landsvägen, d. v. s. Kristianstadtrakten, ha vi alltid med oss ett styc-

ke Skåne,» säger pastor primarius, i det han öppnar dörren till »Skånerummet» eller »dagligstuen» — ett förtjusande hörnrum, hållet i skånsk allmogestil med långa hörnsoffor i trä, prydda med hyenden och kuddar i rödlakan, målade skåp från 1700-talet, av vilka ett bär inskriften »Jens Hjulmand gjorde detta skåp med stor skicklighet.»

»Här samlas vi varje dag, när alla äro lediga — mina döttrar från hushållsskola och gymnasium, jag själv från mina ämbetsplikter. Hemmets stund måste man trots storsidsjakt och plikter utåt hålla i helgd. Här fira vi också alla våra helger, tända julgranen och sjunga vår julsalm. Och just i denna omgivning av gamla avhållna minnen och typiskt skånska

föremål känner jag samma hem- och julstämning, jag bevarar som ett av mina egna vackraste barndomsminnen.

Historiskt sinne och pietet för det gamla, som vi långa tider ha haft alldeles för litet av i Sverige, tycks nu vara stadda i uppblomstring, och det är mycket att glädja sig åt. Särskilt Storkyrkan och kvarteren omkring den ligga ju så att säga på historisk mark. Därför är det också lämpligt, att vi i samma tempel, där Mäster Olof en gång oförskräckt kämpade för vår luterska tro, nu skola fira 400-årsminnet av ett av hans verk — vår första luterska ritual. Det blir den 12 januari 1925 i Storkyrkan — idén är naturligtvis en av ärkebiskopens många lysande.»

FLEUR.

DEN SVENSKA JULEN I DIKT OCH KONST

HEM HAR I TONER, ORD OCH FÄRGER BÄST FÅNGAT SVENSK JULSTÄMNING?

I ORD SYNES DET MIG, ATT VERNER von Heidenstam i tionde versen av sin dikt »Pilgrimens julsång» (Hans Alienus) givit den mest intensiva förkänning av julens stämning.

I toner har Philippus Nicolai (tysk, doktor, 1500-talet) skänkt en rik julstämning genom melodien till psalm 55, vilken han lär ha komponerat. Dock måste ju orden av Wallin här inbegripas.

I färg har Gustaf Ankarcrona med sina mörkblå, bjällerklangfyllda vinterbilder vackert fångat svensk julstämning.

Ruth Milles.

Någon svensk julstämning i svensk diktning, så stark att den fäst sig i mitt minne, kan jag för ögonblicket ej uppge. I målning torde Carl Larssons julfbild — i Spadarvet — där familjen och husfolket endröktigt samlat sig omkring det

Svensk julstämning — vad innebär den? Bjällerklang och tända granar, doft av barr och lack, ottesång i fyllda kyrkor — intrycken växla. Idun har riktat frågan till några kända personligheter och fått följande svar.

uppdukade matbordet, »där allt eller nästan allt vad lantbruket ger är uppdukat», mest motsvara vårt fosterländska julbegrepp.

Georg Nordenswan.

Carl Larssons akvarell »När julljusen tändas».

Om jag minns rätt — jag har sett tavlan endast å minnesutställningen över Carl Larssons konst år 1920 — föreställde den Sundborns kyrka. Det är den högtidliga stunden, då man väntar på julottan. Det är

andaktens höjdpunkt: tystnaden. Endast kyrkvaktaren är kommen och han går sakta och tänder de höga ljusen, som äro fästade uteder bänkraderna i stora gången upp till altaret. I denna förväntningens stund kan man se madonnan. Hon knäböjer vid altarringen. En enkel svartklädd liten kvinna med strålkranen kring huvudet.

Det är jul.

Anna Lindhagen.

Även om jag sattes i tillfälle att läsa det mesta av vad som på svenskt språk diktats om julen, skulle intet förefalla mig starkare, djupare och sannare än de strofer Carl Snoilsky i Jultankar i Rom ägnat sitt lands traditionellt bevarade, goda hemjul.

På några få koncentrerade rader strålar där emot oss den ljusaste, fridfullaste helg.

E. Kuylenstierna-Wenster.

Tomtens Bakpulver

s.k. jästmjöl

JUBILEUM OCH JULGLÄDJE FÖR DE SJUKA SMÅ

ETT BESÖK PÅ KRONPRINSESSAN LOVISAS VÅRDANSTALT FÖR SJUKA BARN.

DET BÖRjade så blygsamt — all stor gärning har haft sin tysta, romantiska början. På den tiden fanns det så gott som inga sjukhus i Stockholm där barn togs om hand för en rimlig penning. D:r Pehr Elmstedt ägnade i början på 1800-talet 30 år av sitt liv åt verksamheten som fattigläkare i ett av huvudstadens fattigaste kvarter, han upprördes av all nöd och allt lidande han fick bevittna särskilt bland barnen och vid sin död testamenterade han sin kvarlåtenskap, omkring 8,000 riksdaler banco, till barnsjukvårdens förbättrande. Detta blev grundplåten till Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn, för vilket år 1850 ett upprop utsändes till huvudstadens kvinnor. Uppropet väckte stort intresse och inbragte många gåvor till det blivande barnsjukhuset, som dessutom fick till beskyddarinna kronprinsessan Lovisa och tillåtelse att bära hennes namn. En tomt inköptes vid Hantverkaregatan och den 3 febr. 1854 kunde Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn öppnas med plats för 30 sängar jämte en del reservplatser — det var ett stolt ögonblick både för Stockholms läkarekår och stadens invånare, som på ett så stort sätt bidrog till planens förverkligande

Men än mera stolt var kanske den dag då Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt 1899 på Oscarsdagen kunde inviga sina nya lokaler vid Polhemsgatan. Så raskt hade verksamheten gått framåt att man nu kunde flytta in i ett nytt komplex, fullt modernt utrustat och med plats för 140 patienter. Därmed hade det så blygsamt började barnsjukhuset fått den utformning det än i dag äger.

Ett besök på sjukhuset ger lika glada som lärerika intryck, särskilt nu, då julförberedelserna äro som bäst i gång. Ty även om mycket lidande finnes inom dessa väggar, så är glädjen långt ifrån borta. Ånej, vi känna nog litet var till hur roligt småttingarna kunna ha på sjukhus och detta gäller kanske i särskild grad Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt. Det är något ljusst och vänligt och trivsamt med detta sjukhus. Dess läge är friskt och idylliskt mot skogsbrynet och inne i salarna möts man av ljus och glädje. Dukar och blommor på borden, luftiga och glada lektrum med fullt av leksaker, ljusa växtprydda korridorer, vänligt leende sjuksystrar och stim och nojs av glada barnaröster precis som det skall vara i en barnkammare. Och gör man en titt bakom kulisserna får man där en behaglig förnimmelse av minutiös ordning parad med en hemliknande och personlig omsorg. I förråds-kammarna går sjukhusets föreståndarinna omkring som en stolt husmor och synar de prydligt ordnade högarna med linne och i det stora, vackra köket fejar man i julstök, koppar-kastrullerna skuras av köksbiträdena och kokerskan själv lagar till några julsyltor av

Drottning Victoria, porträtt taget till minne av basaren för Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn.

Den 1 december i år kunde det bekanta barnsjukhuset i Stockholm, Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn, fira ett 25-årsjubileum — den dagen år 1899 inflyttade nämligen sjukhuset i sina nuvarande lokaler. Ett betydelsefullt arbete i läkarevetenskapens och sjukvårdens tjänst till lindrande av de sjuka smås lidande har här utförts, vilket i denna artikel skildras.

dimensioner som skulle komma privatkokerskor att blekna. Julen firas enligt alla traditionens regler uppe på Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt. Sjuksalarna kläs med pappersgirlander och blommor och en stor julgran sätts in i varje

sal, där borden bruka överflöda med julklappar, som skänkas till sjukhuset. I år liksom föregående år ha kronprinsens barn skänkt ett stort förråd av sina leksaker, prinsessan Ingrid tre fina dockor, av vilka en kan säga mamma och en har hovgaladräkt, och prinsarna en rad spel och mekaniska leksaker. Även N. K. har bidragit med ett stort lager leksaker, som skall delas ut på julafton — man kan förstå att småttingarna på Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt leva i spänning och förväntan i dessa dagar.

Men allt är icke bekymmerslöst i detta hem. Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt har haft många svåra tider att kämpa igenom, då det behövs mycken möda och många uppoffringar för att oinskränkt kunna fortsätta verksamheten, trots att staden årligen understödjer denna genom att fylla bristen i föregående års driftkostnad. Men villiga krafter ha aldrig fattats. Drottning Victoria är den främsta bland dem, som städse haft varmt intresse för sjukhuset. Då penningar behövdes efter inflyttningen vid Polhemsgatan ställde hon sig, då kronprinsessa, i spetsen för en basar i Arvfurstens palats och sjukhuset åtnjuter numera den stora förmånen att i drottningen äga sin höga beskyddarinna.

Jämte drottningen är det flera andra damer, som dels med penningar, dels med andra gåvor stödjade sjukhusets verksamhet. Men tiderna äro lika penningknappa som dyra och de bidrag Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt får mottaga räcka nätt och jämt för det nödvändigaste. För att ha en modern utveckling tryggad skulle sjukhuset behöva än flera stödjande och hjälpande vänner, då de tidigare så rikligt skänkta donationerna betydligt minskats och nya institutioner i samma riktning uppstått. Det är så mycket nytt av vikt för de sjukas vård som behöver anskaffas, nya material och nya uppfinningar. Och så ha sjukhusets styrande en dröm: upprättandet av en spädbarnsavdelning. Saknaden av en sådan gör sig ofta bittert påmind. För denna och många andra drömmar hoppas Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt på nya vänner med varmt hjärta och öppna händer att stödja den välsignelsebringande verksamhet, som vill skaffa vård och hälsa åt sjuka och lidande små. Skulle inte än en gång den första entusiastiska offerviljan kunna väckas för Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt? — den första hjälpen förpliktar liksom. Julen, givandets tid, är här, då tanken får varmare och ljusare färg än annars och hjärtat pockar på hjälpsamhet mot nästan. Det finns ett enkelt sätt att hjälpa Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt: sänd endast in 5 kronor och bliv medlem i »Föreningen för barnasjukvård», som stödjer Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt.

Julfint i en av salarna på Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt.

Döva och Lomhörda

Hörapparaten **ACOUSTICON** kan inställas till 6 olika styrkegrader. **ACOUSTICON** brukas av över 500 000 personer. 5 års garanti. Läkareerkända. Gratis avprovning. ÖRONSUSNING samt i många fall dövhet botas med öronmassageapparaten **MASSACON**. Apparaten utlånas. Avbetalning inrymtes. Mottagn. varje dag 10—4. A.-B. **AKUSTIK**, Kungsgatan 31—33 och Malmkillnadsgatan 50, Stockholm. Ensamförsäljare för Sverige. Obs! Landets enda specialaffär.

En välgörande karamell,

utmärkt mot hosta och heshet, och därtill en godsak för stora och små är **NISSENS BRÖSTKARAMELLER**

VÅR STORA WAGNERSÅNGERSKA

EN LITEN VISIT HOS FRU NANNY LARSÉN-TODSEN.

Nanny Larsén-Todsén.

Vår operas stora Wagnersångerska, fru Nanny Larsén-Todsén, lämnar i dagarna Sverige för att tillträda ett engagemang vid Metropolitan i New York, där hon kommer att sjunga de flesta av sina stora Wagnerpartier. Före avresan har Idun gjort henne ett besök.

mig den vila, som jag verkligen åtrår efter en ganska krävande säsong.»

Ja, fru Todsén hör icke till dem, som behöva befara att få ligga på latsidan under säsongerna. Därtill är hennes repertoar för vidsträckt och dessutom är hon vår operas trämsta Wagnersångerska, den bärande kraften och förutsättningen för Wagneroperornas och framförallt Ringens glansfulla framförande i Stockholm. Nästan alla de Wagnerska hjältinnorna har hon sjungit, Elsa, Elisabeth, Sieglinde, Brynhilda, Senta och Isolde, den senaste en av hennes älsklingsgestalter. Fru Todsén har också alla betingelser för en idealisk Wagnersångerska. Hennes sopranstämma har den kraft, uthållighet och mörka kolorit, som kräves i en Wagneropera, hon har den höga, stolta gestalten och den dramatiska intensiteten och lidelsen, som fordras för att ge liv åt de storvulna Wagnerska kvinnorna. I hennes tolkning samverka alla uttrycksmedel till en fullödighet, som ger den mest upphöjda och fördjupade bild av den gestalt hon framställer.

DET ÄR ICKE VAR DAG EN SVENSK sångerska blir erbjuden engagemang vid Metropolitan i New York, där alla världsberömda stjärnor ävlas om äran och guld. När därför Nanny Larsén-Todsén erbjudes gästspela där, är detta ägnat att väcka glädje bland alla musikintresserade svenskar, även om det på Stockholmsoperan blir tomt efter henne.

Själv gläder sig fru Todsén helt naturligt mycket åt resan, »men det är ju också förfärligt nervöst», bekänner hon, när vi träffa henne bland blommor och blader och lagerkransar i hennes våning, Banérgatan 53, dagen efter Fidelioföreställningen, som blev fru Todséns avsked för säsongen från Stockholm. »Uppfriskande är det dock alltid att resa och jag hoppas att vädret på överresan skall vara nog nådigt att unna

Fru Todsén älskar Wagners verk och så länge hon minns har hon fördjupat sig i studier av Wagners musik. För övrigt hade fru Todsén redan som liten flicka fullt klart för sig att hon ville bli sångerska. När hon första gången provade in vid Musikaliska akademien var hon för ung för att bli antagen, andra gången var hon ännu i målrottet och tredje gången fick hon komma in, 16 år gammal. Sedan studerade hon sex år vid Akademien, varefter hon genast blev engagerad till Operan, där hon debuterade som Agatha i Friskyttan och ge-

Nanny Larsén-Todsén som Isolde.

nast fäste uppmärksamheten vid sig. Med målmedvetet lugn och energi har sedan fru Todsén arbetat vidare på sin utveckling; inte förrän 1916 hade hon, då en fullödig konstnärinna, sitt första gästspel utomlands. Redan den gången — i Amsterdam — blev fru Todsén erbjuden att komma till Metropolitan, men hon föredrog att vänta litet för att bli än mer »färdig». För något år sedan gästspelade fru Todsén hos Toscanini på La Scala i Milano — »en underbar tid med världens störste dirigent», säger fru Todsén.

Så står fru Todsén nu vid målet för så många sångerskors drömmar. Hon är kanske den som än en gång skall ge glans och världsrykte åt det svenska sångarnamnet och mångas önskingar om välgång och lycka följa henne från fosterlandet över Oceanen. —e.

“FEMINISMEN” I JULKLAPPSVERS

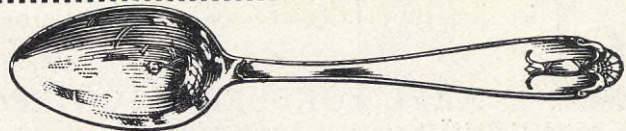
ETT ROLIGT BIDRAG TILL IDUNS JULKLAPPSVERSPRISTÄVLAN.

Fåfängt stora andar slösa
kraft och snille på att lösa
det problem, som kallas kvinna.
Ack, hur litet dock de vinna
med sin forskning och sin iver.
Kvinnans gåta olöst bliver.....
Kvinnan har i alla tider
vållat mannen själastrider.
Paradisets Eva gjorde,
vad hon icke göra borde.
Adam föll för hennes konst.
Sedan dess hon som ett monster
lever kvar i männens minne,
ty fru Evas falska sinne
går igen hos varje kvinna.
Genom list hon lätt kan vinna
det, som männen ej förmå
med sin tankeskärpa nå.
Grym lär kvinnan också vara
och för mannen en stor fara.

Säkert komma många skapelsens herrar att till jul passa på tillfället att ge professor Wieth-Knudsens uppseendeväckande bok "Feminismen" i julklapp till släktingar och bekanta av det svaga könet. Men inte alla kunna kanske beledsaga den med en så rolig och schvungfull vers, som här insänts till Iduns julklappsverspristävlan.

Kvinnor sina män förtrycka,
göra slut på deras lycka.
Kunde Sokrates väl slippa
ovett få av sin Xantippa?
När problem han satt och löste,
hustrun honom rev och klöste.
I Xantippans hemska spår
nutidskvinnan också går.
Nietzsche ansåg klokast vara
att på piskrappt icke spara.

När ett litet träff han hade,
riset han i fickan lade,
och så väpnad, modigt gick han
till ett rendez-vous med flickan.
Även uti våra dagar
ofta man på kvinnan klagar.
Skarp kritiken alltid varit,
när man kvinnan nagelfarit.
Åter har en bok sett dagen,
där författarn läser lagen
över tidens usla kvinna,
som ej kan hans ynnest vinna.
Kvinnan mannen är till hinder,
hon hans snilles krafter binder.
Kvinnan är en black om foten
på en man, ja, hon är roten
till allt ont, som världen har.
Lycklig den, som blivit karl!
Vila nu på lagrar Knudsen!
Låt kritiken vara slut se'n!

NYTT SVENSKT
MATSILVER

VASAMODELLEN

Tillverkare: GULDSMEDS AKTIEBOLAGET I STOCKHOLM

Säljes i varje förstklassig juvelerareaffär.

TRE GENERATIONER NORLANDER

Från vänster: Komminister A. E. Norlander, Ullevad, Småland. 1789—1871. Charlotta Henrika Aug. Norlander, f. Schwartz. 1780—1855. Juvelerare Ernst Aug. Norlander. 1823—1879. Amalia Norlander, f. Dahlbom. 1823—1896. Emil Norlander. 1865. Agda Norlander, f. Hodell. 1871.

TRE FAMILJEPORTRÄTT SKADAS här och å samtliga heter mannen Norlander, far, farfar och farfarsfar. Det är väl icke alldeles vanligt att tre släktled blivit på detta sätt förevigade men för den händelse vår läsekrets har fler bilder av liknande slag äro de välkomna.

Bilden längst till vänster visar att den kände skämtaren och revy författaren har ett mera religiöst ursprung än Den förgyllda lergökens pappa låter förmoda. Man ser nämligen här Norlanders farfar, komminister Adam Fredrik Norlander och hans maka f. Schwarz. I Småland, där han var född, blev han också präst, närmare be-

stämt i Ullevad. Barnskaran var mycket riklig, det blev nämligen ej mindre än tolv småttningar i komministergården och prästlönen kunde väl ej förslå långt för alla dessa utan flertalet fick tidigt ge sig ut i världen att söka sin utkomst. Sonen Ernst August kom till Jönköping och blev juvelerare, förresten Sveriges enda filigransmakare. Sedermera flyttade han till Stockholm och där föddes sonen Emil 1865. Fadern var född 1823 och dog 1879 och farfadern var född under tredje Gustafs dagar, han levde nämligen 1789—1871. Fadern var gift med Amalia Dahlbom och att Emil Norlanders fru heter Agda och

är dotter till redaktör Julius Hodell är förr omtalat i pressen. Emil Norlander har inte något minne av sin farfader, han var bra liten den gången då den gamle komminister Adam Fredrik gästade Stockholm och förärade sin lilla sonson en blank riksdaler. Vad månne bliva av detta barnet? tänkte han väl när han såg den blåögda parveln. Någon präst blev det inte av ynglingen men väl kom han att ägna sig åt ett yrke, tidningsmannens, vars uppgift det också många gånger är att vrida samhällsfelen i led igen. Vilket inte hindrar att gamle Adam lever än, åtminstone då och då i revyerna.

KROPPENS GYMNASTIK OCH ANDENS ÄRO ETT

ELLI BJÖRKSTÉN, PÅ BESÖK I STOCKHOLM, BERÄTTAR LITET OM SITT GYMNASTIKSYSTEM.

KLOCKAN ÄR 9 EN RUSKIG OCH föga inspirerande gråvådersmorgon. Men när Elli Björkstén hållit på en stund med att tala om och demonstrera livsglädjen känner man sig plötsligt riktigt pigg. När det är så Elli Björkstén tänder och entusiasmerar sina elever, kan man lätt förstå den beundran hon är föremål för bland gymnaster och pedagoger i alla hörn av Norden. Hon är själv entusiasmen och livsglädjen — det är tydligen hemligheten med hennes pedagogik.

Elli Björkstén, den finska pioniären för kvinnogymnastik, är just på genomresa i Stockholm efter ett längre besök i Danmark och en fransysk visit i Göteborg. I Danmark har fröken Björkstén vistats för studier till tredje delen av sin bok »Kvinnogymnastik» och för att inspektera utövandet av hennes gymnastiksystem, som införts i de flesta danska flickskolor.

»I Danmark är gymnastikintresset utomordentligt livligt», berättar fröken Björk-

Den berömda finska pioniären för kvinnogymnastik, fröken Elli Björkstén, befinner sig för närvarande i Stockholm på genomresa efter studiebesök i Danmark. I en intervju för Idun berättar hon om sitt system samt säger några tankvärda ord om enighet och frid i arbete för gemensamma mål.

stén. »Danmark har blivit ett riktigt föregångsland för modern gymnastik och på senare år har flickgymnastiken där gått oerhört framåt.»

»Nå, men Sverige då?»

»Ja, här stå ju striderna mellan gammalt och nytt hårdare. Sverige har haft sitt stora geni Ling och är därför kringgärdat med en kinesisk mur. En mur, som Ling själv säkert skulle varit den första att rasera om han levat. Ling skulle aldrig ha stått stilla, han skulle gått vidare och byggt på sitt

system med nya erfarenheter. Men det vilja icke hans trogna. Därför går utvecklingen här i Sverige långsammare och här finns icke överallt den gymnastikentusiasm som man skulle vilja finna i Lings fosterland.»

»Vad vill fröken Björkstén med sin gymnastik?»

I ett nu är fröken Björkstén uppe från stolen och redo att demonstrera sina ideal. Hon sträcker armen ut i luften med en fjädrande smidig rörelse och hennes ögon glittra.

»Är icke detta uttryck för glädje, för rytm?» frågar hon. »Är det icke något annat än en kort militärisk rörelse, som stannar i luften efter ett kommando? I den första rörelsen vill jag ha in en oändlighetskänsla. Ty gymnastik är icke bara kroppens gymnastik, den är framförallt själens. Tankar och känslor stå i intim korrespondens med kroppsliga företeelser. Liksom glädjen utlöser en spontan livlighet i rö-

(Forts. sid. 1382.)

Det bästa i längden det billigaste.

KONSTFLITENS möbetyger för Edra möbler.
KONSTFLITENS gardiner för Edra fönster.
KONSTFLITENS flossmattor för Edra golv.

KONSTFLITEN, G:la Högskolan, GÖTEBORG.

Lidol

är den tillförlitligaste av alla bröst-karameller

Ende tillverkare:

AXEL FORSBERG - GÖTEBORG

FRÅN DOPPARDAG TILL TRETTONDAG

MINNEN FRÅN ÄRKEBISKOP LINDBLOMS GAMLA GÅRD.

Vreta Klosters kyrka.

Brunnby gård.

ÖVER PORTALEN TILL EN HERREGÅRD i Wreta Klosters socken nära Linköping står i förgyllda bokstäver på en marmortavla årtalet 1797 och initialerna

J. A. L.

Jacob Axelsson Lindblom.

S. U. S.

Sophia Ulrica Söderberg.

Som biskop i Linköping byggde sedermera ärkebiskop J. A. Lindblom Brunnby till änkesäte åt sin maka och vistades här vissa tider även som ärkebiskop. Än idag bevaras i hans efterlevande släkt (ätten Lindersköld) en akvarell »En afton på Brunnby», som visar den ärkebiskopliga familjen samlad i »blå förmaket» till gemensam läsning och tidsfördriv.

Byggnaden är uppförd i fransk stil och omgiven av en lummig park. Just från fönstren i salongen och blå förmaket har man en förtjusande utsikt mellan träden mot dömen i Linköping, man ser tor-net glänsa i aftonsolen. I parken kvarstår en 9-stammig lind, planterad av den gamle gustavianen. Men de vackra popplarna äro borta så när som på någon enstaka. En förgylld servis och ett par stilfulla speglar i salongen finnas kvar som »fasta inventarier», dock från en något senare tid än den ärkebiskopliga.

Det har förunnats mig att som ung tillbringe många jular på detta herresäte. Längre fram har jag tillbragt flera somrar där med min familj. Jag vet knappast, vad som helst dröjt kvar i minnet: jularna eller somrarna. De senare funno sin största trevnad genom det glada, friska båtlivet vid Göta Kanal, som Brunnby ligger helt nära, men över de förra vilar det sagoskimmer, som oftast hägrar över en lycklig barndomstid.

»Gamle assessorn», min morfar, som haft gården i sin ägo sedan 1840-talet, var redan död, när jag med mina syskon begynte fira jularnas rad hos vår mormor, en dam av gamla stammen.

Hur tillbragtes dessa mina julferier?

Om jag nu lägger tonvikten vid mina, kan det ej gärna intressera en vidare läsekrets, men om jag tänker på, hur livet

Julen på en gammal svensk herrgård — Brunnby i Östergötland — ursprungligen uppförd av ärkebiskop Lindblom — beskrives här av komminister Bengt Aurelius, som därifrån bevarar många glada julminnen.

Ärkebiskop Lindblom. Porträtt av Breda.

tedde sig på den gamla ärkebiskopsgården för några decennier tillbaka, kan det måhända ha sitt intresse för en och annan.

Över det dagliga hemlivet på Brunnby vilade alltid en bestämd ordning och metod. Dagligen kom »befallningsman» från flygeln att hämta sina order. På bestämd timme kallade »vällingklockan» gårdsfolket till eller från arbetet. En sed, som lever kvar än, är helgmålsringningen från klosterkyrkan lördags afton kl. 6.

Även under helgerna bibehölls mycket av regelbundenhet och tradition, likväl utan stelhet eller tvång.

Ungdomen tilläts ej sådan frihet som den nutida. Den skulle — i många fall med rätta — ha betraktats som självsvald. Tidigt uppe och tidigt i säng var daglig lösen, från vilken det ej gavs någon appell annat än undantagsvis. En annan hälsosam lösen var: Arbetet har sin tid och leken sin. Denna regel var i det närmaste ofrånkomlig.

Någon gång kunde det hända, när långväga främmande kom på besök, att salsbordet röjdes undan på en ovanlig timme och en improviserad dans förekom. Men det var högst sällan.

I vanliga fall gingo dagarna med sträng pliktuppfyllelse inom- och utomhus. Men när julen nalkades, blev sinnet fyllt av förväntan. Med varje adventssöndag ryckte den stora högtiden närmare in på livet. Slutligen stod den för dörren. Och jag kan försäkra, att de yttre förberedelserna med bak och slakt etc. togos så grundligt och omsorgsfullt, som om det gällt att fullfölja ett hävdvunnet ritual av allvarlig beskaffenhet.

På julaftonens förmiddag kommo vi anförvanter från den gamla stiftsstaden vid Stångån. Vi samlades alla till tidig middag och dopp i grytan i det stora köket, där ett gammalt golvr pickade hentrevligt och järnsängarna pyntats med brokiga pappersrosetter.

Efteråt följde kanske kälkbacksåkning i den halvcirkelrunda syrenallén eller en promenad längs den frusna kanalbassängen till Berg. Gärna utsträcktes denna till det täcka Drabbisdal, där en gång den originelle borgmästaren Behm residerat med sin Drabbisorden och kreerat sina »Verlds-Grefvar af Excellensstjernans 1:sta klass» och allt vad de hette. Själve Carl XV lär ha blivit dubbad till någon slags Över-seraf.

Hur skarpt minns jag ej denna underbara syn över Roxen med ett lätt dis över isar och förrådiska råkar, det blånande, skogvuxna Grensholmslandet norrut,

(Forts. sid. 1380.)

En god och hälsosam thédryck vinnes icke med vilket thé som helst. M. S. KOBBS SÖNER är den enda firma i Sverige, som uteslutande ägnar sig åt thébranschen och dessutom den enda, som står under vetenskaplig kontroll. Begär därför alltid KOBBS THÉ, ty då vet Ni, vad Ni får.

H O S M A R T H A O C H M A R I A

EN VANDRING I NUTIDENS JERUSALEM OCH OMGIVNINGAR.

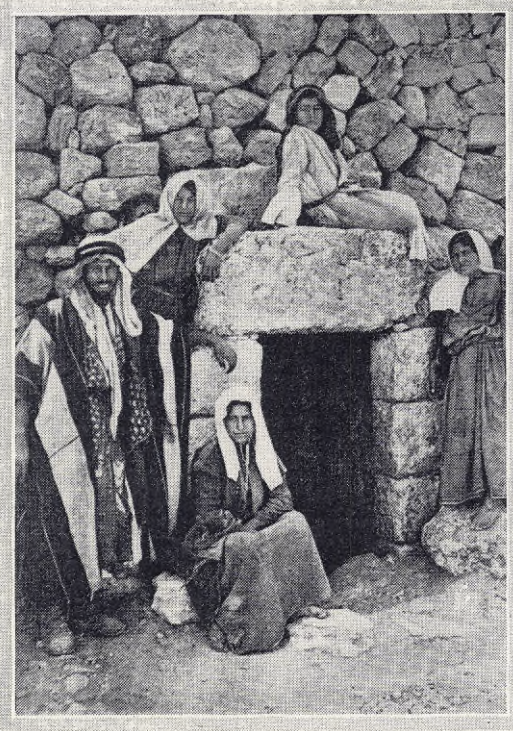
VEM MINNES ICKE DEN LJUSA, fina skildringen av Jesu vänskap för de tre syskonen i Bethania. Han hade så många onda fiender, att man är tacksam för de få milda och goda inslagen i hans livsskildring.

Det står ofta att »Jesus gick ut till Bethanien».

Han hade icke långt att gå. När han var trött av människor och strider, gick han några minuters väg från templet till en bred stentrappa, som nyligen gräfts fram i Jerusalem. Den för förbi översteprästens palats, dit han sedan som fånge kom, och uppför den trappan gick han också från Getsemane. Den för rätt ned i dalen, Josafats, förbi det torn, som den barnlöse kungasonen Absalon byggde till sitt eget minne och som än står kvar. Bäckens Kidron är ej djup och var ofta uttorkad i hettan. Vägen går uppför i närheten av Getsemane och förbi där svänger den kring Oljebergets krön. En lång bit hade Jesus fri blick över hela dalen och staden och främst över den stora tempelplatsen. Bakom glimmade de ständigt brinnande eldarne, Gehenna, där judarne brände avfall och smuts och som blevo urbilden för helvetesbeskrivningen. Så svänger vägen åt vänster och en grönskande bergsregion breder ut sig. En stig för uppåt och den lilla leende byn Bethania är nådd. Kanske tog vägen två timmar, kanske mindre.

Som alla Palestinabyar äro husen i bergets färg, delvis sammanbyggda med grottor. Det var en stilla, grönskande plats. Än i dag stå skuggiga träd tätt och spår av trädgårdar ha funnits. Man ser fritt och långt och Döda Havets glänsande yta dyker upp ur djupet. När Jesus gick ut på sin sista påskvandring, sneddade han över Oljebergets krön förbi Nya Betfage, som ligger högre upp och där han fick sin åsynin, och red en kortare, brant stupande väg genom dalen och in genom Gyllene porten till tempelplatsen.

De båda systerarna Martha och Maria ha med sitt folks gästfrihet skyndat reda till vila och förfriskningar för Jesus. Han har vilat under trädens skugga på sommaren och

En grav i Palestina.

Det heliga landet, dit fromma pilgrimer fordom vallfärdade, har ännu starka och rika intryck att ge alla dem som där vilja leva sig tillbaka till den tid då Kristus själv vandrade på jorden.

Såden males på handkvärn, ännu i dag på samma sätt som på Jesu tid i Palestina.

om vintern, som är kall och skarp i Judéens berg, satte de ett glimmande kolfat framför honom. Maria knäböjde och sköt ett stenfat under hans fötter och hällde ur en smalpipig kruka rent vatten över dem. Med fina handkläden torkade hon dem. En gång krossade en annan kvinna en alabasterkruka med nardus, dyrbar, doftande olja, och smorde hans trötta, ömma fötter därmed och torkade dem med sitt hår. Det är seden och ömhetsbevisen i Österlandet.

Därigenom att de konservativa turkarna så länge härskat över Palestina, har intet av Europas tid och vanor hunnit intränga där. Folket klär sig, äter och lever som på Jesu tid. De baka än i dag det tunna, osyrade brödet, han fick. Hans frukost i ett hem var om vintern bröd, doppat i frisk prässad olivolja och stött timjamfrö, ofta tillsatt med salt.

När Lazarus lagts i graven, står det att »han kom ut». Gravarna höggos in i klippan, ibland flera gravrum bredvid varandra med ett gemensamt förum utanför. Framför detta yttre rums mycket låga ingång vältrades en stor, rund sten, platt på bredsidor. Det var framför en sådan sten kvinnorna på påskmorgonen rädlösa stodo: »Vem skall hjälpa oss vältra undan den?» Stenen var i genomskärning nästan så stor som en medellång man och tillslöt fullständigt ingången.

Maria och Martha buro i ett stycke sömmade mantlar, antagligen märkta med broderier i samma färg, och vita huvudhucklen, som slöjaktigt sveptes om skulderna. De voro vana att bära bördor på huvudet och hade som alla Palestina-kvinnor en rak hållning, smärt figur och smycken av mynt. De gingo barfota eller buro en sorts sandaler, som blott skyddade sulan.

Man visar i Bethanien Marthas och Marias hus, men traditionen är ej gammal nog. Det gör ingenting. Byn ligger där den låg då, våra blickar se det sceneri, som Jesus såg och våra fötter beträda samma mark.

EIRA HELLBERG.

DAMERNAS DISKUSSIONSKLUBB

Kvinnan och ordensväsendet.

Svar till Gammaldags karl.

Mitt förbindligaste tack för påminnelsen om logik och konsekvens! Denna gamla fras, som med större eller mindre auktoritet ofelbart slungats ut till värn mot alla rättmätiga kvinnokrav, är alltså ännu inte för utsliten att anpassas även i det här fallet.

Att jag särskilt betonade att vi aldrig eftersträvat jämlikhet — bara rättvisa — hindrar er inte att med hänfull överlägsenhet förklara, att livet blir tomt, om man mäter rättigheter och jämlikhet med linjal.

Utän tvivel. Men vi ha heller aldrig begärt en sådan mätning. Ni talar om motkrav. Vad ridderlighet, artighet och uppvaktning beträffar, så är väl just bortskaffandet av sådana för den manliga bekvämligheten alltför påkostande dygder, den för er lyckligaste följden av den möda vi göra oss att en gång nå upp till er nivå. Om vi skulle fordra ar-

tighet etc. säger ni! Nej, varför i all rimlighets namn skulle ni göra er besvär att fordra vad som ändå i rikaste mått kommer er till del? Är inte åtminstone i Sverige varenda man omringad av kvinnor som dyrka honom, hölja honom med blommor på varje högtidsdag, prisa sig lyckliga att se honom som gäst vid sitt bord och vilkas hemliga eller uppenbara, ofta realiserade dröm är att helt få försörja honom. Allt det där är väl också en konsekvens av vår likställighetssträvan, som ni inte har skäl att beklaga er över.

Och just den dyrkan vi ägna er, gör att vi aldrig kunna ha roligt med varandra. De flesta kvinnliga föreningar och klubbar äro »Sällskap, där man har tråkigt». Men för att inte utsätta oss för ert hänfulla medlidande ta vi på oss en min, som vi hade roligt. Det är denna erfarenhet, som kommer oss att misstänka, att inte heller ni har så värst roligt utan oss. Frimureriet skall alldeles säkert bli både gladare och festligare, när

vi komma med. Ty att den dagen en gång gryr, där om tvivla vi ej trots det temperamentsfulla motståndet från de gammaldags karlarna.

Och så en annan sak. Det är insigneerna som locka vår kvinnliga fåfånga. Att ingenting är så ägnat att understryka vår — låt vara minimala eller obefintliga — charm, som ett litet näpet förkläde, det borde väl ni, som är gammaldags, vara den första att erkänna. Och nyckeln — husmödrarnas urgamla emblem — ha inte vi ändå älsta rätten därtill? Slevens — allt ger oss en känsla av att här äro vi på vår mammans gata, här, just här borde vi vara självskrivna — om icke hedersledamöter — så dock ledamöter.

Och komma vi en gång dit skola vi för att hålla er i gott humör säkert, i underdånig artighet göra allt att smickra er fåfånga, ert oföränderliga självmedvetande, som väl när allt kommer omkring är urgrunden till er makt, er skenbara eller verkliga överlägsenhet.

Babette.

KAPPA BLIR ELEGANT
KEMISKT TVÄTTAD
ELLER FÄRGAD HOS
ÖRGRYTE KEMISKA · GÖTEBORG

KRAFTNEDSÄTTNING
efter sjukdom
häves snabbast med **IDOZAN**
Rådfråga Ederläkare. Fås å alla apotek

FLAXENS FINA JULKALAS

NÄR FLAXEN VAKNADE UR DEN eftermiddagsslummer människorna lurat honom att taga på schäslongen i hörnrummet, förnam han genast, att något hade hänt. Det kändes ensamt och övergivet, det kom en doft, fylld av ledsamma minnen, ur rummet näst intill.

Med sömniga steg tassade Flaxen in i matmors toalettrum. Visst ja, alldeles som han redan anat. Nyss avtagna kläder på stolarna, en viss oordning överallt. Och på själva mattan, som en rashund först av allt nosar på, en tydlig lukt av just de där leda skorna, som matmor tog på sig var gång hon avvek till något, som hörde ihop med sen hemkomst.

Flaxen följde intresserat de förnämt luklande spåren av gyllenläderskorna. Ända in i herrns rum ledde de till en början. Jaha, det var klart. Även här lukt av nyss avlagda kläder, löddrigt tvättvatten och den läckra tvål husbond använde, när han skrapade sig på hakan. Vilket alltid skedde, innan han skulle bort med fint utklädda matmor.

Och nu föll sorgen som ett svart flor över Flaxen. Ensamlämnad alltså, utan ett ord, en enda vänlig klapp. Människorna voro hårda.

Med tungt hjärta fortsatte han sin husesyn. Han öppnade själv de nästan stängda dörrarna genom att sticka nosen i dörrspringan och sedan bända upp med huvudet — ett alldeles nytt konststycke, som han själv hittat på. Ännu förra månaden stod han bara dum och orörlig framför en dörrspringa så bred som hela hans huvud, vändande att en snäll och stark människa skulle vända upp den säkerligen tunga koloss, som var en dörr.

På sin ensliga vandring kom han slutligen till köket. Därinne rådde en sällsynt frid. Inget slammer, ingen ånga ur spisen, hela stora köket så djupt försänkt i vila som en bakgård.

Men ur köksan Tildas lilla privatkyffe strax invid hördes sång. Tildas ganska gnälliga stämma sjöng högljutt:

Låt oss liksom svalorna
bygga oss ett bo.

Just vid de sista orden inträdde Flaxen genom den smala dörrgläntan, precis som var han gärna med om det nyss föreslagna.

— Kors bevars, är det herr Flaxen som kommer för att fria? utbrast Tilda och smällde ihop sina stora köttiga händer, så det sa' klafs. — Ska' han fria te min goda julmat nu igen? Och därvid log hon så hjärtligt, att de två stora luckorna i hennes breda tandrad lyste svarta och hemtrevliga, som de alltid gjorde, när Tilda var god, det hade Flaxen ofta märkt.

Styrkt av detta blida välkomnande satte han sig mitt på trasmattan och såg sig omkring. Han mindes mycket väl, att detta var rummet, som var till för Tilda att dricka kaffe i, här hade han själv för icke länge sen blivit bjuden på denna underbara människodryck.

På fönsterbrädet stodo, infångade i bruna krukor, sådana där ting som bäst tycker om att växa ute. I den minsta krukan var en knubbig rolig en, i Flaxens tycke all-

En klok och väluppfostrad hund, som vanligen med rätta räknas som en aktad familjemedlem, iakttar noga allt vad som försiggår i hemmet. Allra minst gå julbestyren honom för bi. Men inte alla familjehundar ha samma tur som "Flaxen" att få avprova resultaten av slakt och bak.

deles lik en igelkott som gick på ögonbrynen, bara att denna på huvudet ställda kotte var grön. Den levde nog inte heller.

Under sängen upptäckte Flaxens skarpa ögon — och strax därefter hans ännu livligare luktorgan — Tildas väldiga träd-

En rolig barnbok tecknad av en furstinna.

Storfurstinnan Olga med sina barn.

BLAND JULENS BARNBÖCKER ÄR det en som är särskilt lustig med sina karaktäristiska teckningar. Storfurstinnan Olgas bilderbok, Sagan om tre björnar på äventyr besitter just de egenskaper som göra att en barnbok slår an på barnen och i detta fallet ha även de vuxna glädje åt de små teddybjörnarnas förskräkta minner när de råka ut för det ena äventyret värre än det andra, sig själva till lärdom och andra till varnagel, eller deras förvåningsfulla uttryck när de sitta och vänta på napp. Allt slutar dock väl. Björnarnas ägare får igen sina återvändande och ångrande rymlingar som kommit underfund med att hemmet är bäst i alla fall.

Det är inte första gången storfurstinnan Olga framträtt för offentligheten med akvareller och teckningar. På välgörande tillställningar i Danmark ha hennes små målningar haft en strykande åtgång och den bilderbok hon nu så lyckligt gjort färdig har redan hittat väg till flera länder. I Sverige har den utkommit på Gebers förlag med nätta och roliga verser av Margit Ekegårdh, som precis förstår sig på hur barnen vilja ha det.

gårdstfflor, dem hon alltid tog på sig när hon gick för att dra ur mullbänkarna dessa vita pinnar som man inte fick bita i, fast de liknade ben, för då fick man smäll. De tofflorna luktade starkt och gott av Tilda, som satte spår av sig varhelst hon gick. Det var därför en lätt sak att med nosen följa Tildas vandring över jorden. Aldrig tappade man det spåret, sedan man engång fått upp Tilda.

När Flaxen efter slutförda iakttagelser tittade upp på Tilda, som satt där så solo utan kaffe eller annat gott, föreföll det honom som om även hon kände sig ensam och övergiven nu, då alla ränt ut hemmet. Han smög sig därför intill henne, strök sig ömt mot hennes breda knä, såg upp i hennes snälla fulltoniga ansikte och anhöll om att bli smekt. Och Tilda skrapade med sina breda skarpa naglar mitt på hans huvud, just över hjässan, där det gjorde så gott att bli krafsad allt under hon mumlade ord av vänskap och nästan kärlek.

Med ens tycktes Tilda få en idé. Hon reste sig hastigt, och gick med sin kära rullande gång tvärs över köket. Sedan hörde Flaxen, fast han inte såg, av det fina låsets välkända skrammel, att Tilda öppnade dörren till det allra heligaste, där en hund aldrig fick sticka sin nos.

När hon sedan återvände, med händerna fulla, kom en salig stund. Ty Tilda hade ur matskåpet fört med sig ett helt julkalas. Det hade hon tydligen föresatt sig att dela med Flaxen, enda vännen i husets trista övergivenhet.

Så där åts. Flaxen hade knappast längre någon tydlig förmimelse av vad det egentligen var, som han tuggade och svalde, mest svalde, för det var lättsmält mest som en dröm. Han visste bara, att allt detta var sådan mat, som en hund bara får smaka av misstag — ibland — när han lyckats hugga den själv och fly. Om en stund kände han dock i munnen: det här var höns, det var alldeles säkert ett hopkok på dessa kacklande, springande läckerbitar som man aldrig fick jaga, ty de skulle sparas till människornas kalas.

Men allt det andra var idel okända ljuvligheter.

Hela tiden kände han också tydligt, i luften så att säga med en viss trevlig rädsla, att det här var nog inte lovligt. Det var sådant som man gör, när de som ha att bestämma inte är närvarande, inte vet vad man gör. Denna angenäma känsla förhöjde ytterligare både matlusten och stämningen, gjorde ätandet ännu härligare. Och han bara åt, allt vad han fick.

Tilda åt också ordentligt. Det såg han var gång han gav sig till att snegla upp på hennes stora gula ansikte som lyste likt en belåten, käkande fullmåne ovanför bordskivan. Hans egen gästbänk var kakelugnsstenen som vanligt.

Äntligen började båda festprissarna bli ordentligt mätta på julmat. Det gick trögare för munnarna att arbeta, och slutligen upphörde de alldeles med att tugga.

Då kände Flaxen i hela sin kropp den vällust, som endast god mat förmår skapa. Hans tunga var ännu tjock av fågelsåsen.

(Forts. sid. 1383.)

IDUNS KOKBOK *en välkommen*
JULKLAPP

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

HANNA ÖHNELL.
F. Lothigius, Sthlm. Änka
efter distriktschefen och ma-
joren C. H. Öhnell.
75 år den 26 december.

HELENA RUDBERG.
F. Bagge, Norrköping. Änka
efter prosten i Vänga, E.
Rudberg.
70 år den 26 december.

EVA BERGENSTRÄHLE.
F. von Knorring, Sthlm. Änka
efter v. häradshövdingen,
t. f. borgmästaren Klas
Bergensträhle.
60 år den 29 december.

NONNY CARLSSON.
F. Ihre, Flemingsberg, Hud-
dinge. Maka till godsägaren
Birger Carlsson.
60 år den 31 december.

ELLEN RAPPE.
F. Hallgren, Drettinge, Däde-
sjö. Änka efter godsägaren,
frih. Ad. Ad:son Rappe.
55 år den 28 december.

MARIA ANDRÉN.
F. Aspelin, Tävelsås. Maka
till kontraktsprosten J. E.
Andrén.
55 år den 30 december.

AGNES BERGLÖF.
F. Steffenburg, Djursholm.
Maka till justitierådet E.
Anshelm Berglöf.
55 år den 31 december.

INGEBORG DANIELSSON.
F. Kraft, Visingsö. Maka till
kontraktsprosten J. M.
Dänellsson.
55 år den 31 december.

STEFANA CEDER-
SCHIÖLD.
Fröken, Sthlm. Dotter till
f. d. generaltulldirektör S.
Cederschiöld och hans maka
f. Montgomery.
50 år den 27 december.

ELSA FALKENGRÉN.
Fröken, Sthlm. Dotter till
överstelöjtnanten, frih. G.
Falkengrén och hans maka f.
Wester.
50 år den 27 december.

KRISTINA TROBÄCK †.
F. Strömbäck, Malmö. Änka
efter fabrikören J. A.
Trobäck.
* 1837, † den 2 december.

LOUISE LÄFTMAN †.
F. Wettergren, Nora. Maka
till prosten Emil Läftman.
* 1846, † den 2 december.

ALFHILD SETTER-
WALL †.
F. Billow, Sthlm. Änka efter
grosshandlaren Henrik Setter-
wall.
* 1853, † den 5 december.

SIGRID BRITHELLI †.
F. Hellhoff, Sthlm. Biblio-
teksamanuens. Änka efter
löjtnanten John Brithelli.
* 1855, † den 3 december.

HENRIETTE AKER-
HIELM †.
Fröken, Sthlm. Dotter till
tullförvaltaren, frih. G. A. J.
Akerhielm och hans maka i
1:sta giftet f. Stierneld.
* 1857, † den 3 december.

ELISABET WALLER †.
F. Björkman, Hålahult. Maka
till överläkaren C. E. Waller,
Hålahult.
* 1859, † den 1 december.

SIGRID POSSE †.
F. frih. Leijonhufvud, Berg-
kvara, Räfte. Änka efter
godsägaren, greve K. A.
Posse.
* 1861, † den 2 december.

WILMA SKJÖLDE-
BRAND †.
F. frih. Lagerfelt, Segersjö,
Lännäs. Maka till godsägaren
Henrik Skjöldebrand.
* 1870, † den 8 december.

FRIDA LINGE †.
F. Dählström, Borgärdet,
Svärdsjö. Maka till folksko-
leinspektören, d:r Karl Linge.
* 1873, † den 1 december.

GERTRUD NORDEN-
DAHL †.
Fröken, Sthlm. Fil. magister.
Lärarynna. Dotter till rege-
mentsveterinär J. W.
Nordendahl.
* 1887, † den 7 december.

Ni bakar bäst till Jul med

RUMFORD BAKPULVER

“JUL VID SNÖIG PORT”

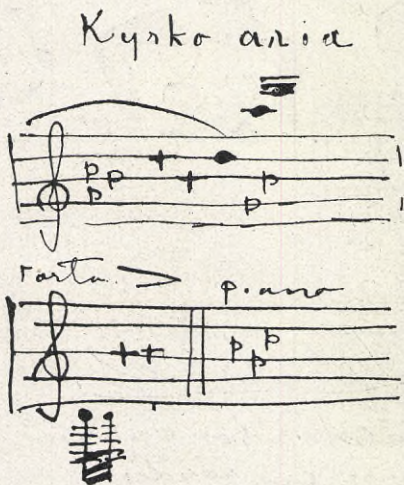
JULFIRANDE HOS ZAKARIAS TOPELIUS. — AV EVA TOPELIUS-ACKE OCH MED ILLUSTRATIONER AV KONSTNÄREN G. ACKE.

ETT OSKRIVET ORD över julaftonen hos Zacharias Topelius är: man har inte roligare än man gör andra. Från mina tidigaste år minns jag att denna tanke svävade över vår julhelg. Vår mamma hade i god tid samlat och lagat urvuxna barnkläder o. dyl. På stolarna i matsalen lågo en rad julhögar av leksaker, ljus, gryn, pepparkakor, snask och av oss utsökt väl urklippta julgransstjärnor. Vi kände barnen, som skulle ha dem, visste hur gamla de voro och precis vad som passade åt envar. Det var ett stort nöje att ordna denna »bazar». Men jag kan inte försäkra att det var till vår glädje, de fattiga barnen ibland inbjödos på själva julafton. Då kände vi oss blyga och tvungna, kanske mer än de små gästerna. Och att vår far under Hälsingfortiden nästan alltid bjöd några studenter, Österbottningar, vilka inte hade råd eller tid att resa hem den långa vägen — att fira julafton hos oss, kände vi ohjälpligen som ett intrång i vår trevnad. Men det skulle väl så vara.

Jag har sedan, långt fram i tiden, av dessa unga gossar, nu stora män i staten, hört en så hjärtligt tacksam hägkomst av julaftnarna i mitt barndomshem, att den lilla uppoffringen blivit mångdubbelt ersatt.

På Björkudden, längre fram, då Z. T.:s barnbarn vuxo upp, blomnade julaftonsfesten i dess högsta glans. Granen blev mer konstnärligt smyckad i silver och skära rosor, men min syster Toini gjorde så skickligt. Julklapparna kommo inte allenast med vers utan med de lustigaste bilder av svärsonen Ackes hand. Det finns kvar ett helt galleri, samlat under åren. Z. T. var oerhört road av dessa gubbar och av barn-

Om julen i det lyckliga föräldrahemmet berättar Zakarias Topelius' dotter Eva Topelius-Acke, gift med den i år avlidne svenske konstnären Gustaf Acke. Det är en vacker och stämningsfull skildring av gammaldags julfirande, där patriarkaliska traditioner räcka handen till ungdomlig glädje och muntra upptåg, varjämte Zakarias Topelius' julklappsverser och Ackes roliga julklappsbilder utgöra ett värdefullt dokument till belysande av två var och en på sitt område stora mäns personligheter.

S:ta Cecilia spelar.

barnens försök till dikt. Han dekreterade att ingen »klapp» fick komma utan vers, men gärna verser utan klapp. Självt satt han vid sitt skrivbord hela förmiddagen, diktande på julklappar. Man fick beställa där om man var nödställd själv.

Vid 3-tiden på e. m. kördes Puttehästen fram, och släden stoppades full med barn och julpaket. Vi körde på smala skogsvägar och ängar, ofta i dråsande snö från granarna bort till ett par torp, där vi visste att barnen väntade oss. De sutto radade på sängkanten i mörkret, kammade och nytvättade; far hade icke än kommit hem från stadsresan, mor var i la'gården. Jul-

granen hängde vid en spik i taket, en praktisk anordning, förresten, fullplottrad med karamellpappersgrannlåt. Mor kom in, tände ljus, och paketen utdelades. — »Barnen ha hela dagen sagt: det blir ingen jul förrän Björkuddsfröken kommer». Det var min ljuva belöning.

Det hände dock någon gång att den misslyckades, vår välmening. Vi hade gett en liten gosse hans första par stövlar, han var så lycklig över dem att han sov med stövlarna tryckta mot sitt hjärta i jultatten. Men strax efter helgen bytte den ohjälpligt försupna fadern bort gossens skatt mot brännvin.

Då grät både pojken och jag.

Vid hemkomsten från julresan stod redan middagen dukad, den traditionella: lutfisk, risgrynsgröt, äppeltårter. För barnen var lutfisken julens enda mörka punkt. Men man tvingade i sig en »fingerborgsbit», mera fordrades ej. Kort därpå slogos dörrarna upp till den stora, vackra salongen, där julgranen strålade. Z. T. läste en kort, innerlig bön, full av tack och förtröstan, vi sjöngo kring pianot »Hemmets psalm» av

honom till melodien: Var hälsad sköna morgonstund. Sedan sjöngs med kläm av stora och små: »Nu så kommer julen, nu är julen här, lite mörk och kulen... Alla de tre kära, änglafromma verserna. Och så började julklapparna dansa in. Eva, som hade namnsdag, fick alltid den första.

Allt, som ej kunde skadas kastades in av okänd hand från »morfars» rum. Vi hade i alla tider gjort så, det var så piggt att höra klappen i golvet och för småbar-

Hä hä, Hä hä
Hän märte roas på Figaro

På fossorna de små
Nu du mände få,
Om det är din åtra,
att bara med dem gå,
för annars så — — —!

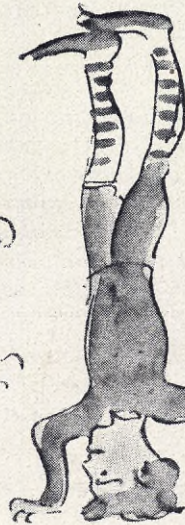
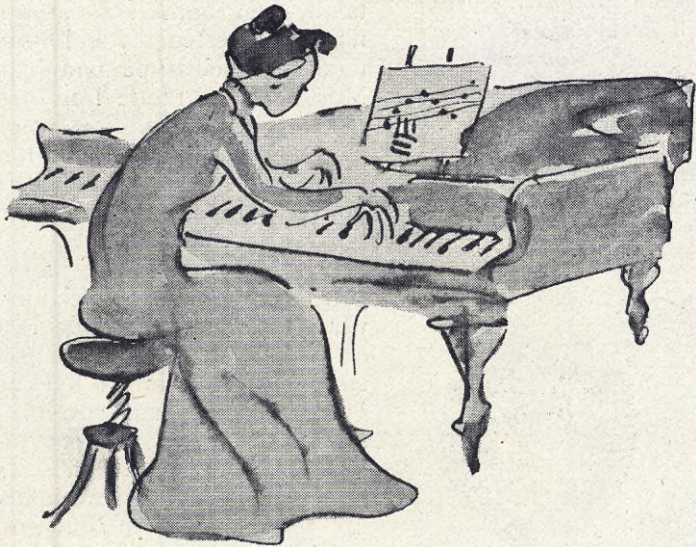
EKSTRÖMS VANILINSOCKER

"JUL VID SNÖIG PORT"

Julegubben

Glada bli vi när Eja spelar
Här är noterna som felar.

nen att rusa i väg och plocka upp. Det hela blev lite mer hemlighetsfullt. Man kunde ännu, om ock svagt, tro på julegubbens befintlighet bakom dörren.

Verser och gubbar voro ogenerat muntra i form och färg, barnens oefterhärmligt naiva. T. ex. följande på en av givaren med knivsirad träpall från slöjdskolan. Bilden föreställer mamma, sittande på en stol. »Jag sitter mera illa än jag skulle villa. Jag borde i alla fall ha en pall.» Atminstone rakt på sak. Z. T. skrev oftast skämtsamt, men ibland vekt och meningsfullt.

På en Hushållsbok åt vår mor.

Fru Emilie Topelius.

När gubben skriver livets bok
Med sneda rader full
Och tror sig vara mäktig klok,
Fastän hans siffra, stackars tok
Beständigt kör omkull;
Då ritas gumman, tyst och glad
Sin conto här på varje blad,
Och här är rak varenda rad.
Visst tycker hon i penningnöd,
Att denna boken är
Det halster, där hon steks på glöd
Av livets små besvär;
Men när en ängel blickar dit,
Adderar han som stor profit
En trogen kärleks tysta flit.

På en fällstol till hans målade dotter.

Att vila på i solig middagsstund
Vid strandens bölja och i skuggrik lund,
När penseln målat ljus på molnig grund
Och sömnig vid din fot sträcks Pompe — hund.

Och tänka då på det, som fordom var,
Och skåda nutids, framtidens himmel klar
Om ock en sky med lätta vinden far
Dock ha det renaste i livet kvar.

På Strindbergs Nya Dikter i grönt band.

Till frihetsälskande Fröken Eva:
Gref Snoilsky är förnäm, han kommer icke gratis,
Han kostar kronor, han. En annan resenär,

Eva Maria Topelius.
Jag gömmer anspråkslös för valdens grin
Min rika färgprakt bakom en gardiss
Och skadas blott af Pompe och Irene,
När klockan nio med en hurbig min
Vår goda Eva ändtligt är på bene.

Fast icke sammansatt av sillben och potatis,
Han bjuder ut sig själv, och därför är han här!

Märk hur han gör sig grön, den rödaste bland röde!
Det är ej blott hans vers, som spottar hit och dit,
Det är ur tidens dy ett byteljerat flöde,
Som hycklar rosendoft och sprakar dynamit.

Vad är det mer än en dröm, du mister?
Den var dock verklighet en sekund!

Till densamme på Meyers Hand-Atlas:

Beundra tysken! Han är karl med glans.
En tredjedel av världen är ju hans,
Två hundradelar skänkas Skandinavien
och finnen är i Ryssland platt begravnen.

Till densamme på fotografiplåtar: 1897.

Förr fick man för en fattig plåt
En tuting eller så ditåt,
Nu är man inte mer belåten,
Om man ej får sig själv på plåten.

Ett stycke liv, som kom och gick
Förstelnat i ett ögonblick
Och fångat hundra år för minnet,
Vem tusan föll det för i sinnet?

Ett fordom finns ej mera. Allt
Är nutids levande gestalt,
Vingskjuten i sin flykt sekunden
Är nu vid plåten stadigt bunden.

Blott stum, orörlig! Ack, för det
Behöfs ett enda litet fjät,
Och det skall komma. Vänta bara!
Och plåtens bild skall röras, svara.

Ja, svara dig, men ej förstå.
Dess döda hjärta skall ej slå.
Dess eftergjorda liv är livet
Av skön musik på positivet.

Bland dem, som tydligen
äro på beställning gjorda, äro
följande två till dottrarna på
några intimare plagg:

Eva Maria Topelius.

(Se facsimile här ovan.)

(Forts. sid. 1379.)

Eva kammat sig fin,
Går och tar sin mandolin,

Spelar livad visa.
Acke sin modell kan prisa.

1896

NÄR DET ÄR JUL IGEN...

JULGLIMTAR FRÅN STOCKHOLM.

Julen rides in av en liten kulla på en julbock från Skansens julmarknad.

När vädret förvägrat stockholmarna att känna den rätta julstämningen gjorde N. K:s och Barnavännernas julparad sitt bästa för att pigga upp julkänslorna i grävadersrusket.

På Stortorget's julmarknad säljes allehanda ting — de vita gipskyrkorna med kulörta fönster äro alltid ett säkert jultecken.

På N. K. ha barnen ett verkligt julparadis — hela ljusgården är förvandlad till en ståtlig borg, utanför vilken soldaterna vandra av och an.

Fyra utmärkta jultidningar för 25 öre! Ha förut kostat 1 kr. stycket.

På Skansen hålles gammal tradition i helgd: julljusen stöpas.

FRÅN HOVET TILL FREDRIKA BREMER-FÖRBUNDET

IDA VON PLOMGRENS TONÅR INFÖLLO UNDER 80-TALETS JÄSNINGSTID.

FASTÅN BÅDA MINA FÖRÄLDRAR tillhörde den s. k. societeten — min far var chef för Livgardet till häst och min mor född friherrinna Liljen-crantz — så rådde ändå inte hemma hos oss den fördomsfullhet och ytlighet som ofta kännetecknar denna samhällsklass. Detta berodde väl på att både min far och min mor voro intellektuellt betonade, de läste mycket och blevo därigenom rättvisare och friare i sin uppfattning av världen och människorna.

Åt oss barn gavs också mycket och utomordentligt väl valda böcker i present. Jag läste ofantligt mycket och det var sannerligen väl man läste då, för sedan har det inte blivit någon tid över till det. Vi voro åtta syskon, varav jag var yngst, men bortskämd blev jag ändå inte. På sätt och vis blevo vi strängt uppfostrade, det tilläts aldrig slang hemma, eller att någon kom försent till måltiderna men å andra sidan hade vi stor frihet och fingo leka hur vi ville. Jag minns särskilt somrarna på fideikommisset som min far skötte för en minderårig kusin. Där byggde vi en ordentlig wigwam efter alla indianböcker vi läst, där levde vi fullfjädrat indianliv, hängde yxor i taket och skalper av löshår på väggen och rökte fredspipa ur kritsnuggor, som vi stoppade med torkade rosenblad.

Men skoltiden i Stockholm var om möjligt ännu roligare. De äldre syskonen hade fått läsa för guvernant men vi yngre fingo gå i skola med andra barn vilket nog var bättre. En syster som hade särskilt stor lust att studera fick t. o. m. gå igenom Högre Lärarinneseminariet vil-

Ida von Plomgren vid 16 års ålder och nu.

Ida von Plomgren, en av de styrande i Fredrika-Bremerförbundet, berättar här några av sina glada och rika flickminnen från ett aristokratiskt och liberalt hem.

ket väl var något ganska ovanligt för den tiden och i hennes samhällsställning. Men hon förde med sig hem diskussionsämnen och särskilt minns jag middagarna vid denna tid, då hela familjen var samlad. »Nora-problem», sociala och politiska frågor dryftades. Fastän min far inte var politiker i den meningen att han tillhörde riksdagen var han mycket intresserad av politik och vid slutet av 70-talet då rysk-turkiska kriget pågick voro vi delade i två partier hemma. Miljön var naturligtvis strängt konservativ. Min far var också protektionist

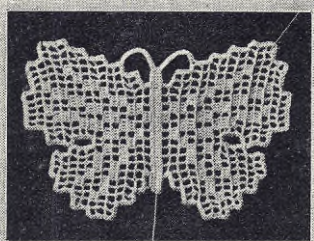
och jag som vid 16 års ålder inte kunde ha några egna åsikter i en sådan sak minns hur jag råkade i en häftig strid med en skolkamrat som var frihandlare. Numera har emellertid det konservativa gått av mig i livet. Och redan då hyste jag några av de liberala tänkesätt som lågo i tiden. Man kunde t. ex. köpa biljetter till vissa platser i kyrkan och jag förvånade min familj med att påpeka det orättvisa i att de som hade råd skulle få gå i kyrkan men de fattiga inte, om det var fullt hus.

Min första stora kärlek var till litteraturen. På 80-talet läste man Strindberg och Rydberg, sedan Levertin, Heidenstam och Fröding. Författarskapet lekte i hägen. Min sista kria från Normalskolan sände jag in till Idun. Jag fick den tillbaka av redaktör Frithiof Hellberg, visserligen med omdömet att den var omogen, men ändå med rätt mycken uppmuntran.

Vid 18 år kom jag ut i världen och blev presenterad vid hovet. Själva dansen roade mig alltid men på det övriga tröttnade jag snart. Min mor fann också det hela tomt och innehållslöst, det var bara om hon kunde få tag i någon som hon kunde få föra en ordentlig konversation med som hon fann något nöje. Ja, sedan kom jag vid 29 års ålder till Fredrika-Bremerförbundet. Där har jag varit i 25 år i våras.

När jag ser tillbaka står skoltiden för mig kanske allra ljusast. Det var så intressant att leva då — inte för nöjen som väntade — man tog hela livet mer på allvar — men för allt vad man kunde få utföra. Det var obegränsat — livet var så stort.

I D U N S H A N D A R B E T S S I D A

En virkad fjäril.

Det är så modernt nu att ha fjärilar på såväl underkläder, som dukar. Vi sågo häromdagen en brudstyrelse där en omgång, d. v. s. de plagg, som bruden skulle ha på bröllopsdagen samtliga voro försedda med en eller 2 fjärilar. Utstyrelsen härstammade direkt från utlandet.

Skall jag använda den virkade fjärilen till dukar, så passar N:o 40 D. M. C. virktråd, till underkläder måste jag välja finare tråd.

Kom blott alltid ihåg att ej göra upplägningen lös, att virka hårt samt väl passa, att stolpar kommer över stolpar, så att hålen bli jämna.

Förkortningar: lftm. luftmaskor, m. maskor, st. stolpar, hål 2 lftm. hoppa över 2 m., en st. i den följande. Där det står »vänd», så skall man virka 5 lftm. för att komma upp i nästa varv, då de 5 lftm. bilda ett hål.

Man börjar virkningen i mitten och lägger upp 45 m., vänder och tar 1 st. i den 4 m. från virkkroken räknat och virkar 42 st., inalles 43 med lftm. Så smyger man tillbaka den 7 m. och börjar ena vingen.

1 varvet: 6 hål (till första hålet virkar man 5 lftm.), 3 st., 3 hål, 10 lftm.

2 v.: 2 hål på lftm., ytterligare 2 hål, 3 st., 2 hål, 3 st., 4 hål, 5 lftm. 1 st. i basen av föregående st.,

5 lftm. 1 st. i mitten av föregående lftm., 10 lftm.

3 v.: 2 hål på föreg. lftm., 5 hål, 3 st., 1 hål, 3 st., 1 hål, 3 st., 4 hål, 7 lftm.

4 v.: 1 hål på föreg. lftm., 3 hål, 3 st., 2 hål, 3 st., 2 hål, 6 st., 5 hål 10 lftm.

5 v.: 2 hål på föreg. lftm., 3 hål, 6 st., 3 hål, 3 st. 1 hål, 3 st., 1 hål, 3 st., 4 hål, 7 lftm.

6 v.: 1 hål på föreg. lftm., 3 hål, 3 st., 2 hål, 3 st., 1 hål, 3 st. 1 hål, 3 st., 3 hål, 6 st., 3 hål, vänd.

7 v.: 2 hål, 3 st., 3 hål, 6 st., 3 hål, 3 st., 1 hål, 3 st., 2 hål, 3 st., 3 hål, 7 lftm.

8 v.: 1 hål på föreg. lftm., 3 hål, 3 st., 2 hål, 3 st., 1 hål, 3 st., 1 hål, vänd.

9 v.: 1 hål, 3 st., 2 hål, 3 st., 2 hål, 3 st., 3 hål, 7 lftm.

10 v.: 1 hål på föreg. lftm., 2 hål, 3 st., 3 hål, 3 st., 1 hål, 3 st., 2 hål 7 lftm.

11 v.: 1 hål på föreg. lftm., 2 hål, 3 st., 2 hål, 3 st. 6 hål, vänd.

12 v.: 6 hål, 3 st., 2 hål, 3 st., 3 hål, vänd.

13 v.: 4 hål, 3 st., 2 hål, 3 st., 3 hål, vänd.

14 v.: 9 hål, vänd.

15 v.: 5 hål, slit av tråden.

Nu skola vi fullborda den nedre vingen och vid 8 v.: hoppa vi över ett hål och fästa tråden samt virka 3 hål, 3 st., 4 hål vänd.

9 v.: 3 hål, 3 st., 4 hål, vänd.

10 v.: 6 hål, vänd.

11 v.: 5 hål, vänd.

12 v.: 3 hål, slit av tråden.

Arbeta den motsvarande sidan lika.

Kanta sedan hela fjärilen med 2 vanliga maskor i varje hål, 2 lftm. i varje hörn utåt och en smygmaska i varje hörn inåt samt smygmaskor runt huvudet och nedre delan av kroppen.

När man kommit till högra hörnet av huvudet, så virka 15 lftm. och fäst i andra hörnet från huvudet räknat till höger och virka tillbaka över dem med vanliga maskor. På samma sätt på andra sidan.

Modellen är virkad av 40 nummers tråd och mäter 12 X 8½ cm. B. L.

Ett nattlinne av crépon.

Detta nattlinne, så enkelt, att det inte ens är försett med någon spets, utan kantat kring hals, krage och armar med en smal snoddremsa i ljusblå crépe de chine, är sytt av bomullscrépon, ett utmärkt tyg, som aldrig behöver strykas efter tvätten, utan endast dras en smula. Modellen är fransk. Mönster kan erhållas mot insändande av 60 öre i frimärken till Iduns Mönsteravdelning, Stockholm.

STEINWAY & SONS

STORT LAGER I ENSAMÅGENTUREN
LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STOCKHOLM • JAKOBSBERGSGATAN 98

SPRINGMADRASSER
och
STÅLMÖBLER

Ny illustrerad katalog med stor
prissänkning från 15 mars på be-
gäran gratis och franco.
SKAND. SÅNGRESÅRFABRIKEN
Tel. 344. Karlstad. Tel. 344.

HEMFÄRGEN
HÄRVAN

är en tillförlitlig
o. utmärkt färg för
YLLEPLAGG

OBS.!

Färgning i hemmet lö-
nar sig endast om
färgen är prisbillig.
"HÄRVAN" är billig.

A. W. Herdins Färgverk
Falun.

Använd

Svensk Kex

Vid

Engelska sjukan
Bleksot
Skrofler

och aptitlöshet hos barn i alla
åldrar har Emulgon (vitamin-
rik fiskolja i förening med Phos-
pho-Energon och kalk) givit
utomordentligt goda resultat. Re-
dan efter kort tids användning
ger sig en märkbar förbättring
tillkänna, aptit och vikt ökas,
sönnen blir lugn och stärkande.
Under rekonvalescens och svag-
het förorsakad av klena lungor,
körtelsjukdomar, blodbrist etc. är
en Emulgonkur synnerligen väl-
görande.

Giv Edra barn

EMULGON

Fås på alla apotek i originalfl.
om 200 och 1000 gr.

När amiral von Scheer gästade Stockholm
blev han efter sitt föredrag i Tysk-svenska
föreningen hyllad med en lagerkrans, över-
räckt av en ung dam, från svenska kvinnor.

"Jul vid snöig port."

(Forts. fr. sid. 1376.)

Toini Topelius.

En hjärtevän, en hjärtevän!
Nej, ingen är så varm som den!
Ett höns kan tåla 5 grads köld
Men hundra krämpor lida får
En fröken, som i siden går
Och inte bär på bröst och rygg
Ett pansar emot lopp och mygg.

Det unga hjärtat, förr så sunt,
Blir snart förskräckeligen tunnt
Och krymper som en gummiboll
Till slut till bara dunst och noll
Lägg av ett sådant överdåd,
Lyd en förständig mammas råd:
Bär gåvan, som här räcker fram

Din vän Lord Pelle Buckingham!
(Julbock.)

Till Karin Nyberg,
på ett dockhuvud.

Stackars lilla Alfhild Maria
Är en fattig och misshyttig
Hon har armar och hon har ben,
I gott skick är ju hvar och en,
Men hon saknar visst ändå litet,
Det har blivit i förtid slitet,
Hon har intet huvud, stackars flicka,
Hur skall man henne i skolan skicka?
Och fastän hon annars är riktigt söt,
Hur i all världen skall hon äta gröt?
Därför så tänkte Nyårsgubben:
Nej, nu vänder jag avig tulubben
Och hemtar åt Alfhild Maria det,
Som behövs för att kunna äta sig mätt.
Hon skall få riktig näsa att nysa,
Mun att äta och öron att frysa,

Iduns byrå och expedition,

Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: ... Kl. 9-5 | Expeditionen: ... kl. 9-5
Riks 8660 — Norr 9803 | Norr 1602 — Norr 6147
Red. B. Carlsson kl. 1-3 | Annonskontoret: kl. 9-5
Riks 8660 — Norr 402 | Riks 1646 — Norr 6147

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

35 öre efter text. 40 öre | Utländska annonser:
å textside. Bestämd plats 45 öre efter texten, 50 öre
20 % förhöjning. Led. pl. å textside, 20 % förhöjning.
och Platssökande 25 öre. | för särskilt begärd plats.

Iduns prenumerationspris:

Idun uppl. A. | Idun uppl. B.
Helt år ..... 15:— | Helt år 17:50
Halvt år ..... 8:— | Halvt år ..... 9:—
Kvartal ..... 4:25 | Kvartal 4:75

CUNDTN3

Kallt och rusligt väder
blir huden torr, narig och spricker.
Undvik detta genom att dagligen
använda **Maniol**.

Tillverkas av GAHNS, Upsala.

Evan Williams

Bibehåller håret ung-
domligt. Finnes hos
alla frisörer och i
parfymaffärer.

Henna Shampoo

LÄDER-ARMBAND

Märke: "MIDGET"
(Patent o. lagl. reg. varumärke)
KR. 2 KR.

Världens mest prak-
tiska läderarmband

Klockan sitter absolut stadigt
och kan icke glida av armen

Sydda remmar av bästa engelska kvalitet.
Bese prov på äkta Midget hos urmakaren.

Till Julen och Nyåret

FRÅN UPSALA TILL ROCK ISLAND.

Av Nathan Söderblom.

En predikofärd i Nya Världen. 2:a uppl. 5:e-8:e tusendet.
Med porträtt. Häft. kr. 7:50, klotb. kr. 9:—, eleg. halvfr.
band kr. 15:—.

— — — sprudlar av friskhet och god svensk humor —
— en verkligt rolig bok — — — Sv. Dagbladet.
— — — späckad med klipska iakttagelser — — —
Dagens Nyheter.

SJU SAGOR.

Sägner och legender. Av Magda Bergquist.

Illustr. av Aina Masolle. Häft. kr. 2:75, inb. kr. 3:75.

"En sagoförtäljerska av rang. Ibland kommer man att
tänka på H. C. Andersens konst." Vårt Land och Folk.

"Hör till en av årets bästa böcker för större barn, ja,
gärna kan den läsas av vuxna."
V. v. K. i Stockholms-Tidningen.

LYCKOVÄGAR.

Av Aline Cronhielm.

Berättelser. Häft. kr. 2:25, inb. kr. 3:25.

KINAS KVINNA I FORNTID OCH NUTID.

Av Ruth Nathorst. Rikt illustr. Kr. 5:50.

SVENSKA KYRKANS ÅRSBOK 1925.

5:e årg. Klotb. 3:75.

— — — denna förträffliga kalender — — — För den,
som gjort bekantskap därmed, blir den allt mer oumbärlig.
Den utvecklas alltmer till en "Fråga mig om allting" ifråga
om det kyrkliga livet. Den lämnar sakrika, koncentrerade
och vederhäftiga översikter och detaljupplysningar, som man
eljes får mycket svårt att utan vidlyftiga undersökningar
finna. D:r P. Pehrsson i Göteborgs Morgonpost.

DIAKONISTYRELSENS BOKFÖRLAG

AKTIEBOLAGET
GÖTEBORGS BANK
GÖTEBORG Grundad 1848 STOCKHOLM

Egna fonder Kr. 78,750,000.

NOTARIATAVDELNINGEN

ombesörjer boutredningar, arvskiten, upprättande av testamenten, äktenskapsförord och andra legala handlingar.

Epokgörande nyhet!

Försilvringspastan "KARLSON"

försilvrar ögonblickligen avnött nysilver, mässing, koppar m. fl. metaller.

Demonstreras denna vecka i A.-B. Affärssystem samt finnes att köpa även i andra väl sorterade affärer.

Order till landsorten expedieras direkt från
KEM. TEKN. FABRIKEN FAKIR
Holländaregatan 24, Stockholm. Tel. V. 50 17.

SKÅNSKA DAGBLADET
MALMÖ

med söndagsbilagan "HEMMET"

Svenska landsortens mest spridda dagliga tidning.
Effektivaste annonsorgan för stad och land.
När dagligen 60,000 sydsvenska hem.

Falu-ättika

Den bästa inläggnings-, mat- och bordsättika som finnes i marknaden!

Tillverkas av

Stora Kopparbergs Bergslags A.-B.

Det elektriska hemljusbadet bör finnas i varje hem mot

FÖRKYLNING, REUMATISM m.m.

ELEKTR. AB.
SIEMENS-SCHUCKERT
STOCKHOLM

Hon skall få ögon så det förslår,
När hon i lullan sova får,
Ja, hon skall få ett riktigt hår!
Nå, säg, blir hon ej rysligt nätter?
Men när du huvu't på kroppen sätter,
Käraste, sätt det ej bakfram!
Det vore då en faslig skam.

24 rader på ett dockhuvud! Hans penna sinade aldrig. T. o. m. de kära hundarna fingo dikter på sina gåvor. Min älskling Tom fick på ett halsband 16 korrekta rim på skälle med dithörande reson.

Slutrim.

Än så har jag lust att tacka,
Att i många papper packa
Någonting till andras glädje.
Värst det är att lyckas dikta,
Att på rim sin tanke sikta
Och få fatt det rätta lynnet,
Barnaglada julgubbskynnet
Z:s rim på Ackes gubbar —
Det var sol och skalkar unga,
Som i julen fingo tunga
Deras minnen ännu räcka
Att omkring mig glädje väcka.

E. T. A.

Sverige och franska revolutionen.

(Forts. fr. sid. 1364.)

förbund med franska republiken, för vars principer han är fullkomligt främmande, så sker det återigen i behov av subsidier, som så ofta kostat oss mångfaldigt mer än de inbringade. Först främlingen, Karl Johan, slutade detta fördärliga system och bragte svenska statsfinanserna i ordning. Den nutida svenska politiken är bra mycket friskare liksom det svenska samhället ojämförligt mognare nu än då.

Dr Söderhjelm vet, hur man skall göra ett historiskt arbete: grundlig källforskning och kritisk uppfattning känneteckna henne och bilda den intellektuella stammen i hennes verk. På hennes framställning kan man göra vissa anmärkningar om tyngd och distraktion i slutbyggnaden; detaljer som dock icke undanskymma effekten av hennes omdöme och hennes karaktäriseringsförmåga. Jämsides med hennes större arbete läser man med fördel hennes översikt av Den franska revolutionen, nyss utkommen i Naturs och kulturs serier.

Från doppardag till trettondag.

(Forts. fr. sid. 1371.)

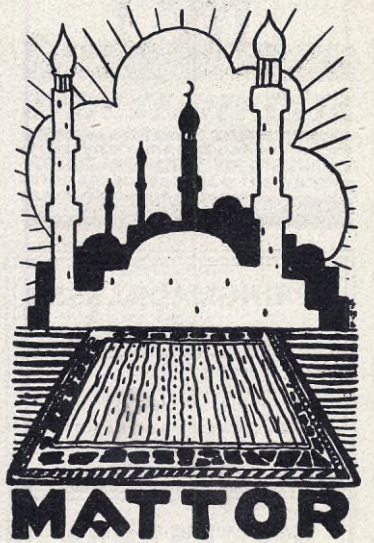
Stjerntorps slottsruin till vänster och Tvärskogsudde till höger samt Lillkyrka längst ut på näset glänsande i några snabbt farande strålar från decembersolen. Alltid drogs blicken på samma gång till den grå Linköpingsdömen, som tronar över vin terslätten i imponerande majestät.

Efter hemkomsten samlas herrarna, till vilka vi gymnaster åtminstone nu få räkna oss, i »kronofogdekontoret» på nedra botten för att lacka in julklappar, skriva vers och samspråka, tills klockan slår fem. Då är allt gårdsofolket uppjudet i salen. Ett skönt kaffebord är dukat. Något vänligt ord blir alltid sagt till var och en, mormor spelar en julpsalm och julevangeliet läses.

Så troppa de av dessa trofasta själar, som nu nästan höra till en försvunnen tid. Från deras sida var det aldrig fråga om strejk, knot eller missnöje.

Familjen med de gamla i spetsen slår sig ner i salongen. Vad jag älskar att minnas dess på samma gång tunga och

Sturemagasinet

MATTOR
prover och kostnadsförslag på begäran.
Adressen är
15 Stureplan, Stockholm.

GABRIEL-HALLEN

**LÄMPLIGA
JULKLAPPAR**

**FAJANS
KRISTALL
ARMATUR
GRAFIK**

KUNGSGATAN 13
Ingång i porten.
STOCKHOLM

I 30 år beprövat hudmedel mot köld och solbränna.
Säljes på alla apotek och hos handlande i tuber à 60 öre o. i bur.
I parti hos
LARS MONTÉN, Stockholm.

Nyckeln till hälsa

är att rensa magen och tarmarna från osunda rester, utdriva urinsyra från kroppen samt uppriska blodet, därmed avlägsna själva orsaken till illamående och sjukdomar.

En huskur Frukt-Salt-Samarin är härtill synnerligen välgörande. Magsyra och Huvudvärk försvinna. Värk i kroppen, Reumatism och Nervsmärtor skingras. Hälsa, krafter och välmående återvinns.

Frukt-Salt-Samarin verkar välgörande på hela organismen och omedelbart uppriskande. Pris pr burk kr. 2:50. Erhålles pr postförskott från Cederroths Tekniska Fabrik, Sthlm. (Säljes å Apotek, Drog-, Kemikalie- & Färghandel m. fl.)

Rekonvalescenter

återvinna
snabbt o. säkert
Krafterna
vid användandet av

Ferrin

Bästa Järnmedel.
Föreskrives av läkare.

Oxygenol- Tand-Creme

med vätesuperoxid

Stärker tänder och
tandkött.

**Flyglar
Pianinon**

Grottrian Steinweg

Huvudnederlag för Sverige:
HIRSCHS PIANOMAGASIN
(CEDERGREN & Co)
Tel. 12194 Regeringsg. 26.

Damernas bästa

Inköpskälla av alla
slags garanterade Band-
dager, Sjukvårds-, För-
bands-, Sanitets- och
Toilettartiklar, allt för
fotvården.

Iduns läsare 10 % ex-
tra rabatt. Särskilda
herr- och dambutiker.

Gratis prislista. Uppgiv mått
CITY ENGRÖSLAGER Avd. 1.

Butiker:
Jakobsbergsg. 27, hörnh. av Regeringsg.
Flemmingg. 13, mitt för Separator.
Till landsorten mot postförskott.
Postf. 622. Stockholm I.

Superb-Senap

erkänd och eftersökt av finsmakare.
Tillverkare:

Apot. W. ALEMAN, Eskilstuna.

Ensamförs. för Sverige:

Konservhandels-Aktiebolaget,
Norrköping.

Finnes till salu i Speceri- &
Delikatessaffärer.

Mellins Food

är en världsberömd,
lättsmält kraftnäring för
barn, ammande mödrar,
konvalescenter och ålder-
stigna samt för personer,
som lida av mag- eller
tarmsjukdomar. Förord-
das av läkare. Köpes
i apotek, speci- &
drogaffärer.

enkla förnämhet! Julklappsutdelningen sker under skämt och glam och utsträcker även till oss unga gäster. Dagen är glad, även om den ej kan jämföras med de första barndomsårens lycka.

Så tassa vi upp i mörkret till »västra vindrummet», där ett par av oss ha privilegiet att bo. Det avlöper ej utan en liten skymt av spökrädsla, ty märkliga ting händer nu i alla fall, och snart virvlar allt vad dagen bjudit, runt i 15-åringens hjärna och drömmens fantasmagori.

Juldagen är inne. Tidigt, ännu mitt i mörkret, sprakar brasan muntert i kakelugnen. Raskt ur sängen och ner i salen, där kaffe och saffransbullar skola hålla oss varma under ottefärden. Den blir ej lång, det är blott 20 minuters gångväg till Wreta klosterkyrka. Men ofta är det djup snö och unga ben pulsa gladeligen och lätteligen därigenom.

Bakom osande talgljus ta vi plats i »Brunnbänk» nära Inge den yngres grav med den gyllene kungakronan över och hertig Magnus' kyrkobänk. Nyfiket glida blickarna än över nyanlända kyrkogångare, än över de granna mässhakarna, som Wretaprästerna bära juldagen till ära.

Predikan av doktor Stenhammar, son till den gamle riksdagsprosten från Carl Johans tid, är lång och grundlig. När vi förbi Douglaska gravkoret komma ut ur vapenhuset, synes den första dagens bleka strimmor.

Ute på den vita kyrkogården vila de bortgångna ända sedan Wretanunnornas dagar. En rad biskopsgravar se vi här, bland dem ärkebiskop Lindbloms. På en sten läsa vi den egendomliga inskriften:

Kung, se ditt öde,
träl, se din vila,
du sköna, skåda dessa ben,
du lärde, dessa tomma huvudskålar,
du rike, detta stoft,
du usle, denna värld.

Det är talande nog.

Hem till den gamla gården igen och juldagen förrinner i ett dolce far niente med jultidningar och julböcker i blå förmaket, som samtidigt är bibliotek. Eller ock spänns den kolsvarte »Kung Ring» och den silvergrå »Kung Bele» för snabba medar och det bär ut på en slädfärd till Ljung, Kraga, Odenfors eller Stjertorp. Ungdomen prövar skridsko på kanalen. Tusen ting finner man på, när man är ung. Nu et och framtiden leka i kapp.

Om Annandag jul och de s. k. »mel-landagarna» är ej mycket att tillägga. Vem känner ej den behagliga stämning en svensk herrgård då erbjuder den som har förmånen vara dess gäst! Kanske det emellertid kan passa i stycke att omtala, att det blott var några timmars slädfärd till den gamla Staffanskyrkan Flistad — med hur tjockt i detta uttalas kan blott en äkta östgöte föreställa sig. Där, i den lilla annexkyrkan under Ljung, kunde man få se den trygge hästpatronen Staffan rida i ett skönt bemålat, men till vapenhuset förvisat altarskåp. Ett större »beläte» av Sankt Staffan hade till mitten av 1700-talet befunnit sig i koret, men då blivit avlägsnat av en sträng gammal prost, som funnit, att allmogen ännu i hemlighet offrade hästkosöm, kopparören etc. till den gamla helgonbilden.

Några »Staffansgossar» såg jag emellertid ej varken i Wreta eller Flistad vare sig på Annandagen eller trettondagstid. Endast en gång, något längre fram i tiden, har jag i en östgötasocken sett och hört det beryktade Staffansföljet med den grymme »morianen» Herodes, Staffan, He-

Den bästa Julgåvan En Singer

»SINGER LILLA ELEKTRISKA»

★ MED MOTOR OCH LAMPA ★

DET MODERNA HEMMETS SYMASKIN

Även ett omodernt hus

kan genom META varmvattenapparater lätt förses med den moderna komfort som badrum och varmvatten innebära.

M E T A

varmvattenautomater för gasauppvärmning möjliggöra en ytterst snabb och bekväm varmvattenanskaffning samt erbjuda genom sin soliditet, höga värmeeffekt, absoluta tillförlitlighet och lätta skötsel en avgjord fördel framför alla andra liknande apparater. De lämna vatten på ända till 5 olika tappställen samt tändas och släckas automatiskt, då kranarna öppnas eller stängas.

Begär offert och närmare upplysningar från

A.-B. Ahlsell & Bernström A.-B. Sjöberg & Bengtson
Stockholm Göteborg

Nerkingar på skilda orter!

Kom ihåg att

Nerikes Allehanda

är Örebro stads och läns äldsta och mest kända tidning. Pigg och vaken, meddelar den snabbt sina läsare vad som händer och sker i hemorten och i hela vida världen. Rikhaltigt och värdefullt textinnehåll. Ortens förnämsta annonsorgan.

Prenumerera snarast för 1925 på

Nerikes Allehanda!

KALODERMA
RIS-PUDER
GELÉE
TVÅL

FÖR HUDENS RATIONELLA SKÖNHETSVÅRD
F. WOLFF & SOHN, KARLSRUHE i. B.

PERSSENS STICKMASKINER

Svensk tillverkning.

Guldmedalj å alla utställningar. Erkänt bästa maskin för tillverkning av alla sorters stickade artiklar, såsom strandkoftor, jumpers, sweaters, underkläder, strumpor m. m.

A.-B. Per Perssens Väv- & Stickmaskin.
Fabrik: Kontor & Utställning:
Fabriksgränd 3, Drottninggatan 21 B.
STOCKHOLM.
Ensamförsäljare i Finland:
A.-B. Th. Neovius, Helsingfors.

rodes' stallmästare, »Soppe», »Judas med pungen» och heliga tre konungar. Jag minns nu ej vilken Staffansvisa, som sjöngs, men det var måhända en eller annan strof ur en ännu i orten bevarad visa:

God morgon, käre fader!
Gud lät' Er vakna gläder!
Frisk' Er upp! Gäller nu!
Själver rider Staffan.
Ingen dager synes än
På himmelen,
Utan ljusa stjärnan.
Stjärnorna på himmelen
De blänka.

*

Alltför snabbt flykta lyckliga ungdomsår! Men alltjämt, särskilt i tider av oro och bekymmer, dröjer något av dess rosiga skimmer över levnadsvägen. Snart är även för mig den gamla ärkebiskopsgården ett minne i fjärran, men ett minne dit tanken gärna vänder åter.

En Annandags morgon, när snön låg lätt och mjuk över ärkebiskopsgården, voro flera av oss unga samlade omkring den gamla käras viloläger. Helt kort förut hade hon överraskat sina närmaste med att träda in i salen och spela en älsklingsmelodi — för sista gången. Sorgen och saknaden tolkades nu av en ibland oss i dessa avskedsstrofer, som i viss mån också blevo ett ungdomens avsked till en älskad plats i livet:

Där var aningens syn
och suset av längtans vingar.
Se högt ovan skyn
det hemmet, som vila bringar!

Där är ljust, där är tätt
och sin famn till välkomst det sträcker —
hör, det ringer advent
och den eviga morgonen bräcker.

*

Gamla mormor i mössan den vita,
så leende, vänlig och mild,
ej kan något i världen slita
ur hjärtat din vackra bild.

Den är ett med minnen vi gömma
från Brunnby, som räckt oss sin famn —
dina sånger från salen strömma
och lindarna susa ditt namn.

Än din manande röst vi förnimma
och känna din smekande hand —
från det svunna vi träda en strimma
av pärlor på minnas band.

BENGT AURELIUS.

Kroppens gymnastik och andens äro ett.

(Forts. fr. sid. 1370.)

relserna, tror jag, att man kan vända på förhållandet: en livlig kroppsrörelse kan utlösa en sinnets glädjekänsla. Denna glädje, denna entusiasm, denna livsberusning, som skall härda kropp och själ för livets uppgifter är det jag vill söka ge i min gymnastik. Och jag tror att många av mina elever förstått mig — åtminstone ha många kommit till mig och vittnat om sin förtylsning: å, fröken Björkstén, jag känner mig så glad, så stark, bruka de säga ibland.

»Musiken är ett av mina viktigaste hjälpmedel i gymnastiken,» berättar fröken Björkstén vidare. »Rytmen är en faktor, som hitintills alldeles för litet beaktats i gymnastiksalarna. Rytmen ger glädje, spänstighet och grace och får framförallt icke fattas i kvinnogymnastiken. För barnen har jag sökt införa så naturliga lekformer som möjligt, så att deras naturliga fallenhet skall få fritt utlopp. De få leka gunga, gazell, ryttare och häst o. s. v. men på samma gång som detta är lek, är det den bästa och vackraste gymnastik.

Lucks

Dessertpraliner

»De ljusa«

Kronor 7:50 pr kg.

Chokladen av finaste ljusa cacaoböna.

Synnerligen omtyckta.

PERCY F. LUCK & Co.

Nyutkommen:

SINGER MÄRKBOK.

Utarbetad av teckningslärarinnan vid Stockholms Folkskolor Elsa Ullman. Förord av Hilda Selander. En trevligt uppställd, praktisk märkbok. 40 sidor. Pris endast Kr. 1:50.

Förut utkomna:

SINGER HÅLSÖMSHÄFTE.

286 mönster till skänsk hälsöm. Pris Kr. 2:—.

SINGER MÖNSTERBOK för llnesömnad.

Pris Kr. 2:75.

De tre häftena tillsammans å Kr. 6:— portofritt. Tillhandahållas i varje SINGERdepot.

Almenta

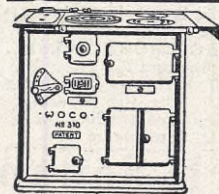
Verksamt, kraftigt stärkande och med bästa resultat givna specialmedlet att återvinna lunghälsa vid lungsot. Ingreper radikalt förbättrande på kroppens näringsstillstånd genom sin allmänt stimulerande verkan.

Pris kr. 3:55 pr originalförpackning.

Boken om 75 c. tusendet, Almenta, 75 = sändes gratis.

Fru HEDVIG LINDHOLM, Upplandsg. 68—149, Stockholm.

Almentas verkligt glänsande resultat i återvunnen hälsa ligger till en del redan i Almentas hälsogivande egenskap: betydliga mängder vitaminer (vetenskapligt ådagalagda).

Effektivaste värmelednings-spisar.

WOCO

Bevär offert.

WOCO-VERKSTÄDerna, Motala.

LIV FÖRSÄKRINGSBOLAGET

BALDER

STOCKHOLM

Sveriges äldsta, redan från början av de försäkrade allena ägda livförsäkringsbolag.

Låga premier

Höga premieåterbärningar och vinster

Grundfast soliditet

Ansv.-sum. 120,000,000 kr.

Vad är orsaken

till att

SVENSKA MORGONBLADET

vinner allt större framgång?

Jo:

Svenska Morgonbladet är en rakryggad, orädd, stridbar talesman för de kristliga, nykterhetsvänliga och sociala intressena i vårt land.

Svenska Morgonbladet uppskattas mer och mer som samlingsorganet för alla landets kristna och nykterhetsvänner.

Svenska Morgonbladet är en erkänt snabb nyhetstidning.

Prenumerationspris för 1925:

	Helår:	Halvår:	Kvartal:	Månad:
Morgonupplagan (Stockholmsupplagan)	28:—	15:—	8:—	2:75
Dagupplagan (Dagl. Landsortsuppl.)	14:—	8:—	4:—	1:50
Halvveckoupplagan	5:80	3:50	2:—	0:75

PRENUMERATION
sker å närmaste postanstalt!

Varje husmor
med intresse för saken
får gratis från oss boken

**“142 sätt
att tillaga
bananer.”**

Pris i bokhandeln kr. 1:50.

Skriv till
**A.-B. BANAN-KOMPANIET
STOCKHOLM**

OSF Extra billigt!

Ett provparti Näsdukar samt en del Spetsdukar.
**DE FÖRENADE SPETSFABRIKER-
NAS FÖRSÄLJNINGSLOKAL,
Grevturegatan 13 (Hörnbutiken) Sthlm.**

M. ZADIGS

prisbelönta neutrala
Lanolin Crème-Tvål

den yppersta av alla Toilette
tvålar, förlänar huden ung-
domlig friskhet och skönhet.

M. ZADIG, Malmö.

H. M. Konungens Hovleverantör.

Bättre och billigare
blir Kaffet om Ni blandar
med

SANA
kaffetillsättning

Förordad av läkare.

Bättre därför att kaffet får
en fyllig och god smak.

Billigare därför att kaffet
genom blandningen med
SANA nedbringas i pris med
cirka 20 procent och dess-
utom utdrygas med cirka 25
procent. Blanda därför all-
tid kaffet med en tredjedel

SANA
(ett paket Sanatillsättning till
¼ kg. kaffe).

Finnes i varje välsorterad
Speceri- & Matvaruaffär i
paketer à 25 öre om 125 gr.

**SVEA KAFFETILL-
SÄTTNING A.-B.**

STOCKHOLM.

Tel. 2257.

Partinederlag:

Malmö: A.-B. Adolf Faxé.
Tel. 4882.
Göteborg: Olof Glenne &
C:o, A.-B.

Nej, nu sitter jag här och går allt längre
in på mitt system — det skulle föra för
långt i en intervju, är jag rädd.»

Och fröken Björkstén sätter sig åter snällt
på stolen.

»Vad hoppas fröken Björkstén av det ny-
bildade Nordiskt förbund för kvinnogym-
nastik?» Fröken Björkstén är förbundets
president.

»Jag är så glad att detta förbund kommit
till stånd och jag tror, att det redan ver-
kat mycket gott. Det är av oerhörd be-
tydelse i dessa kvinnogymnastikens genom-
brottstider att de kvinnliga gymnasterna få
träffas, lära känna varandra, utbyta erfä-
renheter och åsikter. På så sätt utjämnas
många stridigheter och missförstånd, det
stora, gemensamma intresset får ena och
knytta vänskapsband. Detsamma hoppas jag
att det av Idun startade Svenska Kvinnors
Centralförbund för fysisk kultur, som jag
hört talas om, skall befrämja. I Sverige
om någonstans behövs försoning, frid och
vidsynthet.»

»Fröken Björkstén skall icke hålla något
föredrag i Stockholm?»

»Nej, inte denna gång. Jag hinner inte.
Jag vill i stället söka passa på och studera
så mycket som möjligt av gymnastiken i
Stockholm.»

E. N.

Flaxens fina julkalas.

(Forts. fr. sid. 1373.)

Hans ögon voro simmiga av lycka. I sitt
lilla varma hjärta var han djupt rörd och
tacksam över all den välfägnad Tilda bju-
dit på. Och med ens gick han fram till
gästbudets bussiga värdinna, lade båda
framassarna på hennes tjocka knän och
såg rätt upp i hennes älskade trinda fett-
lysande ansikte, där mungiporna ännu glän-
ste av flott, alldeles som hans egna. Där-
på talade han häftigt och fort, genom att
andas riktigt hårt, så där som människor-
na andades, när de meddelade något åt
varann. Så här sade han rätt upp ur sitt
tacksamma hjärtas djup:

Du ska få höra något. Du ska få veta
en hemlighet. Jo, husmor, henne är jag
fästad vid en massa band, så att säga
lagliga band. Men ser du, härliga mat-
layerska, Du måste få veta det nu: DU
ÄR MITT IDEAL.

NORDBO.

Barnböcker till julen.

Av Marie Louise Gagner.

NEGERGOSSEN YOKA AV MARGA-
retha Topelius har åtskilligt roligt och in-
tressant att lära barnen om en negergos-
ses liv. — För musikaliska småttingar finnas
ej mindre än tre illustrerade samlingar vi-
sor, Knäckkalaset av syskonen Wallen-
ström, Lek och allvar, med musik av Gun-
nar Petersén samt Trill Trall, Trull av
Felix Körling. Den senares visor äro ju all-
tid sångbara och i Lek och allvar finnas
flera vackra och lätta sånger. En bok, som
förtjänar mycket erkännande är Bonniers
trevliga klippbok.

*

Evigheten och ögonblicket är
en ny bok av Natanael Beskow som kom-
mer att glädja författarens många vänner
i Sveriges land.

**Det var det
jag visste —**

att det skulle gå på tok, när jag inte fick Agra.
Men det kommer inte att hända mer, nu vet åt-
minstone jag att det är skillnad på margarin och
margarin. Ska man byta ut smöret mot margarin
— och det bör varje omtänksam husmoder göra
— så måste det vara Agra. Det och inget annat.

När vem som helst med lätthet kan övertyga sig om att smakskillna-
den emellan Agras Melange och smör är blott och bart inbillning och
när verkställda näringsfysiologiska undersökningar bevisa att Melange
i såväl näringsvärde som fetthalt är smörets fulla jämlike, då måste
fördomen ge vika. Ingen kan i betraktande av den besparing i hus-
hållsutgifterna som Melange faktiskt betyder, känna annat än den
största tillfredsställelse med bytet.

Margarinet utan
margarinsmak

Agra

A.-B. AGRA MARGARINFABRIK
Stockholm

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Lilla Vattugatan 14 - STOCKHOLM
Tel. 7576, N. 18336

Specialitet: Familje- och arvssaker, Bo-
utredningar och testamenter. Även
skriftliga förfrågningar.

BESTÄLLNINGAR

Dam- & Barnkläder

o. KAPPOR emottages Valling, 17 n. b.
Sthlm. Tel. Norr 110 09.

Fru MARIA LINDQUIST.

Vrickningar

Döda värken med Sloan's Liniment.
Ingnidning obehövlig. Det intränger
i huden av sig självt, samt borttager
svullnader och giver en efterlängtd
lindring i samma ögonblick det på-
strykes. Botar varje slags värk. Ha
en flaska till hands för behov.
Fås på alla Apotek.

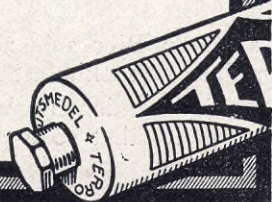

**SLOAN'S
LINIMENT**

Terro Sko-Krämm

är det mest värderade skoputsmidlet.

Terro värder den dyrbaraste lyxskon.
Terro gör sportskodonen varaktiga.
Terro tätar allt läder och skyddar det i alla väder.
30 öre pr stor ask eller stor tub.

Iduns korrespondensklubb.

Söker genom Iduns Korrespondensklubb en vän att utbyta tankar med. Är en glad och hurtig självförsörjande kvinna som hamnat i en vacker men avlägsen trakt. Svar under signatur *Livet på landet.*

Redovisning

för till Födelsedagen inkomna medel.

Transport 764:—

Borgmästarinnan Karin Ekman, Skövde ..... 2:—
Friher. Märtha Palmstierna, Vingåker ..... 10:—

Ett bra medel mot nervsvaghet och reumatism.

Läkarvetenskapen har nu genom många försök konstaterat, att ett medel till bekämpande av nervsvaghet, reumatism, ischias, sjukdomar i ämnesomsättningsorganen, blodbrist, matsmältningsåkommor, trötthet, svaghetstillstånd, äderförkalkning och ålderdomssvaghet är radium i *noggrant avpassade doser.*

Miradium-Officinen framställer i överensstämmelse härmed miradium-salt, miradium-pastiller och miradium-tabletter, som innehålla äkta radium i *noggrant avpassade doser* och som framställes under *strängaste vetenskapliga kontroll.* Dessa preparat har vunnit mycket stor utbredning i utlandet och fås här hemma à 6 kr. 50 öre pr burk på samtliga apotek.

Skriv till Miradium-officinen, Apoteket Vasens Apoteksvarucentral Vitrum, Stockholm, efter boken om radiums verkningar. Den skickas gratis.

A. J.	2:75
Fru Mathilda Pousard, Ludvika	5:—
Fru Jenny Burman, Sundsvall	2:—
R. E. D.	1:—
E. H., Släp.	1:—
Fru Maria Hahr, Sthlm	3:—
I. U. F.	1:70
Ebon	5:—
Fru W. Lilliestråle, Råsunda	5:—
Födelsedagsbarn den 30 nov. och 30 dec.	2:—
Fru Amalia Hjärne, Sthlm	2:—
Fru A. Holmström, Norrköping	1:—
Doktorinnan Lydia Werner, Åhus	5:—
Fru Lisa Lindgren, Falkenberg	10:—
A. L., Sthlm	10:—
Fröken H. Bratt, Sthlm ..	1:—
Transport Kr. 833:45	

Såsom medlemmar ha anmält sig: Fru Lisa Lindgren, Falkenberg, Fru Malin Ullman, Sthlm, och Doktorinnan Lydia Werner, Åhus.

FRÅGOR OCH SVAR

Fråga: Kan Idun eller någon av Iduns v. läsare meddela under-teknad vem som är förf. till en bok med titel "Sanningssökaren". Boken handlar om uppfostran i en Jesuitskola, och utkom förmodligen i slutet av 1800-talet i en kronasupplaga.

Pren. MbK.

Svar: Boken är utgiven av Victor Pfeiff och Birger Landén.

Fråga: Min man har fått ett gåvobrev på tio tusen. Räknas det för hans enskilda egendom, eller går det in i fastigheten och räknas gemensam egendom t. ex. vid dödsfall. Vi har inga barn.

Gammal Idunvän.

Svar: Är gåvan lämnad med förbehåll att den skall tillhöra Eder man enskilt kommer den att utgöra enskild egendom, vare sig den består i "fastighet" penningar eller annat. I vidare mån kan Eder fråga ej besvaras på grund av frågans otydlighet. Vill Ni förtydliga den så kanske ett utförligare svar kan lämnas.

råga: Vid senaste Bygge- och

Bo-utställningen voro diskbänk m. m. i ett av köken av trä, strukna med svart "laboratoriebets". Vilka ingredienser ingå i denna bets, och huru strykes den?

Villula vinnula.

Svar: I betset i fråga ingå vissa syror, som bränna sig ned i träet. Men det som skall målas måste vara absolut rent och får ej förut ha varit målat, polerat eller betsat. — Laboratoriebets tillhandahålls i kemikalieaffärer. Brauns betsfärger tjäna samma ändamål.

Vid strykningen betjänar man sig av en vanlig målarborste.

Fråga: 1) Jag tänker studera spanska och italienska språken i Spanien och Italien. Vilka städer äro mest lämpliga för språkstudier? Med vilka pensionspriser måste man räkna i god men enkel pension?

2) Kan man vända sig till engelsk platsansk.-byrå i London i och för erhållandet av plats i hem? Vilken är mest tillförlitlig?

Språkinträsse.

Svar: 1) För språkstudier är alltid bäst att välja huvudstäderna eller någon universitetsstad, emedan man där har tillfälle att

delta i så mycket annat av värde, som är utvecklande. I Rom är nog svårt att få rum i år och dyrt med anledning av Jubelåret. Florens eller Bologna äro nog båda lämpliga för språkstudier. — I Spanien Madrid eller Barcelona. — Levnadskostnaderna pr dag torde belöpa sig till 8 à 10 svenska kronor, om man skall ha någorlunda bra. I Spanien något dyrare.

2) Innan ni vänder er till en platsanskaffningsbyrå i London bör ni besöka The Women's Institut, 92 Victoria Street, London S. W. I, för att där få upplysning om till vilken byrå ni kan vända er med förtroende.

Fråga: Jag har sedan några år en taklampa av mässing, som intill de senaste åren hållit sig blank och vacker, men så småningom har den blivit matt och ful. Har försökt flera olika sorter poler- och putsmedel, men det har icke varit någon möjlighet att få den snygg.

Kan redaktionen eller någon av dess läsekrets lämna mig en god anvisning vore jag synnerligen tacksam.

Prenumerant.

Svar: Tvätta först föremålet med varm ättika och vatten. Törka väl och polera sedan med en blandning av svavelblomma och krita.

Om lampan varit av polerad mässing och polityren nu är avsliten, är det nog inte lätt att få den blank. Försök i alla fall på ovannämnda sätt. I värsta fall får den skickas till uppustning i någon metallfabrik.

Fråga: Kan någon av Iduns lärarinnor lämna uppgift på ett trevligt hotell eller pensionat i Nizza eller Menton?

2) Anordnas kurser i franska för utlänningar i Nizza eller någon annan ort vid Rivieran under vårsäsongen? *I—a.*

Svar: 1) Villa "Latif", 11 Rue des Lilas, Nizza, är ett förstklassigt svenskt pensionat med moderata priser. Innehavare: Frökarna Adlercreutz och Isog. — Ett komfortabelt och hemtrevligt hotell i Nizza är Hôtel Majestic.

2) Några kurser för utlänningar i städerna på Rivieran ha åtminstone ej stått annonserade; däremot i Grenoble och andra (Forts. sid. 1387.)

Ni får dagligen

en den mest allsidiga bild om händelserna hemma och ute om Ni prenumererar på

STOCKHOLMS-TIDNINGEN

som har de bästa förbindelser över hela världen och snabbast meddelar senaste nytt. Detta jämte det städse omväxlande, gedigna och trevliga innehållet har gjort Stockholms-Tidningen till

Sveriges mest populära dagliga tidning.

Varje vecka en stor, förstklassig söndagsbilaga.

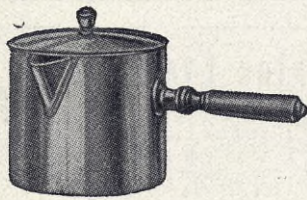
Postprenumerationspris:

STOCKHOLMSUPPLAGAN

1/1 år kr. 28.—; 1/2 år 15.—; 1/4 år 7.75; månad 2.75.

LANDSORTSUPPLAGAN

1/1 år kr. 11.—; 1/2 år 6.—; 1/4 år 3.25; månad 1.25.

DEGEA

Kokapparater

Hållbara - Eleganta - Billiga

12050a $\frac{1}{2}$ lit. .... Kr. 11: 50
12051a 1 " ..... " 12: 50
12056a $1\frac{1}{2}$ " ..... " 15:—

Aterförsäljare erhålla rabatt.

Ensamförsäljare för mellersta och norra Sverige.

Elektriska Aktiebolaget Skandia

Butik: Tunnelgat. 14, Stockholm. Avd.-kont.: Umeå, Sundsvall Östersund, Gevle och Karlstad.

DUNTÄCKEN MADRASSER

göra sängkammaren till ett Paradis

J. Svensson & Bourghardt GÖTEBORG

Täckfabrik Fjöderränseri

Vad blom-morna säga.

Blomvänner kunna få höra sådana frågor: "Hur bär du dig åt, som har så vackra blom-mor?" En blomvänn svarade: "När jag pysslar om mina blom-mor, känner jag med dem som levande väsen. En vissnande blom-ma berättade hur klen hon var. Då jag sporde orsaken sade hon: "Krukan är olämplig, godset och glaceringen äro för täta, mina rötter erhålla ej den luft de behöva, jag kvävs. Kära husmor", sade hon bedjande, 'det finns nu en sorts krukor, 'Roslagskrukor' heta de, som äro så bra för blom-mor, de lämna tillräckligt med luft åt rötterna. I dem kunna vi 'andas' och trivas. Därtill äro de vackra och pryda både oss och hemmet.' — Längre hann hon ej, förrän en varm tår föll på hennes vissnade blad och husmor lovade att genast skaffa ROSLAGSKRUKOR till alla sina blom-mor. Så går det när blom-morna förstas. Vidare upplyste blom-vännen att Roslagskrukor och blom-vaser m. m. tillverkas av A.-B. Roslags Glaceringsverk i Norrtälje. De röna en enorm efterfrågan av hus-mödrar landet runt och äro lämpliga gåvor när namnsdagarna komma. Finns de ej, så bed Eder handlande genast rekvirera dem från fabriken. Kataloger och prislista gratis.

IDUNS HUSHÅLLSSIDA

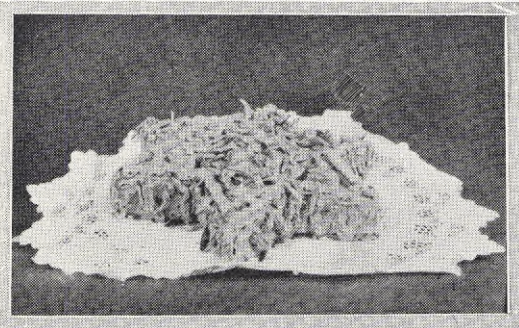
REDIGERAD AV ANNA SCHENSTRÖM, GUNILLASKOLAN, UPPSALA.

EN MIDDAGSBJUDNING.

Matsedelsförslag.

Ofta ställs husmodern just i "mellandagarna" inför anordnandet av en bjudning för familjens vänner. Det är då inte nödvändigt — knappast önskligt — att komma med julskinkan, grönkålen m. m. av den direkta julmaten, som var och en nu i många dagar njutit av i sina egna hem och delvis börjat tröttna på. När matsedeln skall bestämmas bör man göra valet bland rätter, som man tänker sig skola

Rysk tårta à la Finesse.

Ångkokt karp med sur grädda och pepparrot samt kokt potatis.

Anka à la gourmet med ugnstekt potatis.
Rysk tårta à la Finesse.

Smörgåsassietten föreslås här bestå av två små smörgåsar, två stora bitar delikatessill av en verkligt förstklassig vara samt två smörkulor. Liten kniv och gaffel anbringas vid sidan. Omedelbart efter det gästerna intagit sina platser vid bordet framsättes en liten snäcka eller annan lämplig eldfast form med några heta kastanjer.

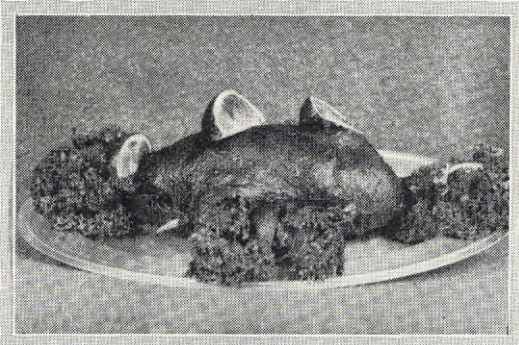
Consommé med tunga och tryffel.

Klar, stark och kraftig buljong serveras å heta tallrikar, på vilka man förut lagt lätt saltad, kokt tunga skuren i fina strimlor samt finhackad tryffel.

Ångkokt karp, (8—10 pers.).

2 kg. karp, 2½ dcl. vinättika, vatten, salt, 2 lagerbärsblad, 6 kryddp.-korn, 1 morot, 1 purjolök.

Karpen, som bör vara nyss dödad, rensas försiktigt, så att yttersidorna ej skadas (fjällas alltså ej) och sköljes sedan noga i kallt vatten. Fisken lägges hel i ett trångt kärl; den kokande ättikan hälls på och får stå över-

Anka à la gourmet.

SASOL Skönhetsinstitut och läkare använda och förordade den medicinska skönhetstvålen **SASOL-TVÅLEN**

Säljes å apotek och välsorterade affärer å 75 öre och 1:25.

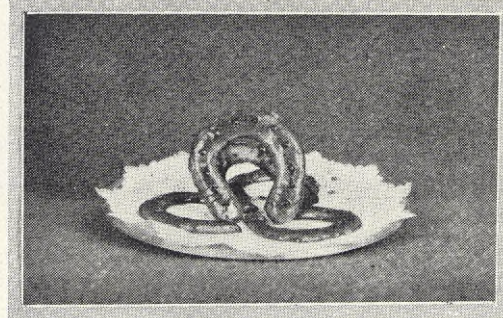
Rysk tårta à la Finesse, (8—10 pers.).

Sockerkaka: 4 ägg, 200 gr. socker, 50 gr. potatismjöl, 50 gr. vetemjöl.

Smörkräm: 4 äggulor, 100 gr. socker, 1 dcl. grädda, 150 gr. osaltat smör.

Till fyllning och garnering: 1 kkp hallonsylt, 25 gr. sötmandel.

Till sockerkakan vispas ägg och socker kraftigt, tills blandningen blir tjock och pösig, då tillsättes mjölet litet i sänder. Smeten hälls i väl smord och mjölad form och gräddas i god ugnsvärme.

Hästskor.

kunna uppliva julmatsansträngda smaknerver. — I sanning ingen lätt uppgift. — Servera ej för många rätter, det blir mer tröttande nu i julgotternas tid än annars. Om man förmår att välja några få läckerbitar är det mera prisvärt. Så gäller det att avgöra huruvida bjudningen skall ske i form av lunch, middag eller supé.

Nedan ges förslag på en middag med några utförliga recepter.

Smörgåsassiette.

Consommé med tunga och tryffel.

Vår av kännare högt uppskattade

Hembäres direkt till privathushåll.

täckt ½ tim. I fiskkitteln kokas vattnet tillsammans med kryddor och rötter ½ timme; spadet bör då stå nätt och jämt över fiskgalleret i kitteln. Fisken lägges försiktigt på galleret, sänkes ned i kitteln och får *mycket sakta* koka (= sjuda) med tätt slutet lock 30—40 min., eller tills fisken är färdig. Den lägges upp hel i serviette på varmt serveringsfat och serveras genast med grädda, finriven pepparrot och varm potatis.

Anka à la gourmet, (8—10 pers.).

2 ankor, 10 apelsiner, salt.

Ankorna ansas på vanligt sätt. Inålvorna tagas ur, hals och fötter skäras bort, och ankorna läggas i vatten en timme. Apelsinerna sköljas, torkas väl och skäras med skalens på i 4 delar. Ankorna gnidas invändigt med salt och fyllas med apelsinbitarna samt sys ihop. Ving- och lårbens bindas upp mot ryggen, och ankorna läggas på rygg i en långpanna med en kkp vatten. De sättas in i varm ugn och få steka, tills de äro mörre. Under tiden måste köttskyn ofta ösas över. Ankorna läggas upp på varmt serveringsfat. Snörena avlägsnas, och fyllningen lägges i grupper omkring. Steken skäres helst vid bordet. Den garneras med kruskål och färskas apelsinklyftor (se bilden). Den heta skyn serveras som sås.

Till smörkrämen blandas äggulorna, sockret och grädden i en kastrull, och blandningen får under kraftig vispning sjuda till en tjock kräm. Smöret röres, tills det blir smidigt, och när krämen är väl kall, inarbetas smöret lite i sänder. Sockerkakan delas i tre bottnar. Dessa läggas på tårtnfat med ett lager av smörkräm mellan de understa bottarna och ett lager hallonsylt mellan de båda övre. Tårtan beklädes härefter med ett tunt lager av smörkräm. Denna spritsas dessutom ut i mönster och tårtan beströs med rostade mandelflingor

Kvalitéen

bör vara det avgörande.
En hög kvalitetsvara till billigt pris är

DIRIGOLD

Egna utställningar i Stockholm, Hälsingborg och Örebro.

A.-B. ALCOMETALLER, ÖREBRO

Då Ni skall köpa Matsilver

fråga efter
NYSILVERFABRIKEN STAR'S
i Stockholm
tillverkningsgar.

Finnes hos varje juvelerare.

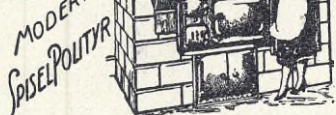

Till smörgåsbordet
vid mållagning och
all bakning
har

Wandsberg

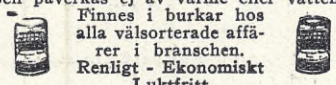
margarin
smörets alla egen-
skaper men icke
dess höga pris.

Blackall

Blackall, den moderna Spiselpolyten.

Blackall
torkar fort, lämnar en behärd yta
och påverkas ej av värme eller vatten.

Finnes i burkar hos
alla välsorterade affä-
rer i branschen.
Renligt - Ekonomiskt
Luktfritt

Synnerl. varaktigt och arbetsbesparande
REXOLINFABRIKEN, Hälsingborg.

Fyrtornets Konserver

för smörgås-
bordet

rekommenderas

RADHES ANJOVIS i ostronsås.
FYRTORNETS SARDINER.
KAVIAR, MAKRILL, SILL i olja.
APTITBITAR, VINGASILL i dill.

Fyrtornets märke garanterar högsta
kval. Tillså att "Fyrtornet" finnes.

Kom ihåg

att

CARL BROSTRÖMS

Attiksprit o. Vinättika

stå högst i kvalitet.

Kockums STEKPANNOR

äro lätta men dock starkast. Fint gjutgods med slät yta.
Försäljas av hrr Järnhandl. o. Bosättningsaffärer, Kockums
Jernverk, Kallinge. Försäljningskontor: Stockholm,
Drottninggatan 57 3 tr., Göteborg, Magasinsgatan 22.

(se bilden). Tårtan å bilden är gräddad i en bleckform gjord som en stjärna, vilket gör tårtan än mer dekorativ.

IDUNS KÖKSALMANACKA, (28 dec.—3 januari).

SÖNDAG. Frukost: Hummeromelette; smör eller margarin, bröd, ost, ansjovis; kaffe eller té, vetebröd och småkakor. — **Middag:** Murkelspäckad oxfilé med legymer och sås. Kokta sockerrötter med rört smör. Äppelschnitzel med grädd.

MÅNDAG. Frukost: Sill med grädd och pepparrot samt varm potatis; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller té, vetebröd. — **Middag:** Kokt fläskkorv med potatismos. Rostat ris med grädd och sylt.

TISDAG. Frukost: Stekt hackkorv med stuvad potatis; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller té, vetebröd. — **Middag:** Sjömansbiff. Rabarbersoppa med småskorpor.

ONSDAG. (Nyårsafton.) Frukost: Revbenspjäll med rödbetor och potatis; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller té, vetebröd. — **Middag:** Lutfisk med mjölksås, gröna ärter och potatis. Risgrynsgröt med mjölk. "Hästsakor."

TORSDAG. (Nyårsdagen.) Frukost: Filé à la Oscar; smör eller margarin, bröd, ost, ansjovis; kaffe eller té, vetebröd. — **Middag:** Smörgåsbord med julmat. Rostbiff med pomme-vautres. Kastanjbouchéer. Frusen fruktpudding.

FREDAG. Frukost: Kall rostbiff med potatissallad; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller té, vetebröd. — **Middag:** Jordärtskockspuré med frikadeller. Lutfiskpudding med smält smör.

LÖRDAG. Frukost: Stekt risgrynskorv med lingon; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller té, vetebröd. — **Middag:** Små köttjärpar med potatis. Röd sagosoppa med frukt.

Äppelschnitzel, (för 6 pers.). 200 gr. smör, 100 gr. socker, 300 gr. mjöl, ½ ägg, 2 stora äpplen, 1 äggvita, ½ kkp pärlsocker.

Till garnering: 50 gr. mandel, 25 gr. blockchokolad.

Beredning: Alla ingredienserna blandas till mördegen. Denna får vila en timme, varefter den kavlas ut. Med ett mått stort som ett tefat tas runda kakor ut. Äpplena skalas, skäres i tunna skivor, som doppas i äggvita och socker och därmed betäckes kakorna. De gräddas i medelvarm ugn. Då de äro halvgräddade, överströs de med finhackad mandel och blockchokolad.

Sill med grädd och pepparrot, (för 6 pers.). 2 salta sillar, 2 dcl. tjock sur grädd, 1 msk. riven pepparrot, 1 kokt ägg.

Marinad: 1 dcl. ättika, 1 dcl. vatten, ½ kkp socker.

Beredning: Sillarna blötläggas, skäres i filéer och befrias från skinn och ben samt marineras i ättika och socker 2 tim. De tagas därefter upp, skäras och läggas på ett fat; den vispade grädden slås över. Rätten garteras med pepparrot samt i tunna skivor skuret ägg.

Hästsakor. Mördeg: 100 gr. smör, 50 gr. socker, 150 gr. vetemjöl, 1 msk. söndervispat ägg.

Hallonglacyr: 2 msk. lag av hallonsylt, pudersocker.

Till garnering: Blockchokolad.

Till mördegen blandas alla ingredienserna, och degen sättes att kallna. Den kavlas ut till drygt ½ cm. tjocklek. Ett pappersmått, som man klippt i form av en hästsko lägges på degen, och figuren sprorras ut samt gräddas i medelvarm ugn. Litet hallonsylt lägges i en sil, och den tunna lagen blandas med så mycket pudersocker, att massan blir tjockflytande. Hästskon beklädes med glasyr, och då denna stelnat något, droppar man smält blockchokolad på (se bilden). Det är ju särskilt lämpligt att i dessa lyckönskningarnas dagar komma med denna lyckosko på bordet.

Pomme-vautres, (för 6 pers.). 2 lit potatis, 2 stora rödlökar, 100 gr. smör, 20 gr. riven ost, 1½ tsk. salt.

En eldfast form penslas med smör och gnides med lök. Potatisen skäres i mycket fina strimlor och lägges varvvis med brynt lök, riven ost och flockar av smör. Formen sättes in i ugnen, och potatisen får steka, tills den är färdig och fått vacker färg. Den stjälps då upp på hett serveringsfat och serveras genast.

Kastanjbouchéer, (för 6 pers.). Fin smördeg på 250 gr. smör.

Kastanjeuré: 200 gr. kastanjer, vatten, salt, vitp., socker, (muscot).

Beredning: Av fin smördeg göres 12 bouchéer se n:r 47 detta år. Kastanjeuréen lägges i, och locket lägges på varefter bouchéerna värmas i ugn och serveras heta. Kastanjeuréen beredes på följande sätt. Kastanjerna skalas och putsas, läggas över natten i vatten, kokas därefter mjuka i saltat vatten el. buljong, passeras eller hackas fint samt smaksättes med salt, socker och kryddor.

Lutfiskpudding. Rester av kokt lutfisk (c:a 1 lit. fisk i bitar), salt, vitp., 1 kkp risgryn, 1 lit. mjölk, 3 ägg, 3 kkp mjölk.

Risgrynen kokas i mjölk till en fast gröt, som saltas. En eldfast form penslas med smör och häri lägges varvvis med kryddad lutfisk och risgrynsgröt. Översta och understa lagret bör vara gröt. Ägg och mjölk vispas tillsammans, och äggstanningen hålles över. Med en gaffel sticker man hål här och var i pudding, som sedan gräddas i medelvarm ugn, tills den stannat.

LUCKS UTSÖKTA KAFFEBLANDNING

Columbia Blend 4:70 PER KG
Extra PAKET

FRAKTFRI 2 ½ KG=11:75
PERCY F. LUCK & Co
STOCKHOLM.

Ved eller Gas?

Tag vara på fördelarna av
bägge dessa bränsten genom
att använda en kombinerad
ved- och gasspis från

BOLINDERS

YSTA BRÖD

Inregistrerat Varumärke.

med detta märke

bör finnas på varje smörgåsbord
säljes i alla förstklassiga matva-
ruaffärer.

Tillverkare:

A.-B. FÖRENADE BAGERIERN

— Ystad —

Husmödrar.

Silversaker rengöras på 1 och 2 minu-
ter med "Nike"-plåten. Föremålen
bliva som nya. Damernas förtjusning.
Pris pr plåt Kr. 2:50. Lev. franco
jämt bruksanvisning, mot postförskott
eller förut insänd likvid. Förvara an-
nonsen!

FABRIKSAKTIEBOLACET

BRÖDERNA JAKOBSSON

(Kemiska avdelningen)

SAFFLE.

SOLO-KAFFE
FRÅN
A.B. MALMÖ
KAFFEKOMPANI
ÄR DET BÄSTA
JAVAKAFFET

Rottingstolar iflätas.

Hantverkshemmet för blinda kvinnor.
Klara Ö. Kyrkog. 3, Sthlm. Tel. 133 71.

NORMANS

GLAS OCH PORSLIN

billigt.

Hantverkaregat. 32, Odengat. 41,
Styrmansgat. 11, Stockholm.

Fördärva ej Edra

dyrbara kläder genom
försök med hemfärg-
ning, utan sänd dem
till

LUNDBY

Skönfärgeri & Kem.
Tvättanstalt, Göteborg
KUNGL. HOVLIVERANTÖR

**PIGGASTE & TREVLIGASTE
LÄSNING
GER
DAGENS NYHETER.
PRENUMERA FÖR 1925**

Säg det med WB!

Det är en dam Ni vill uppvakta och genom en gåva, som uppskattas, ge uttryck för Eder beundran för hennes charmfulla väsen och goda smak — säg det med WB!

WB Eau de Cologne är den mest utsökta — kärkommen och högt skattad av varje dam av värld.

WB
Eau de Cologne

provincsstäder i Frankrike. — Det finns en svensk upplysningsbyrå i Nizza, Kapten C. Brandt, 19 Rue Verdi, där ni torde få upplysningar om både eventuella kurser och privatlektioner.

Fråga: Kan Idun säga vad man skall göra åt blomkrutor, som ständigt se möjligen ut, åtminstone är det vita fläckar utanpå dem.

Svar: Ett sätt är att alltid vid omplantering ta nya krutor. Man

kan också måla de gamla krutorna utvändigt, så att de få en djup tegelfärg. Köp för 5 å 10 öre engelsk rödfärg och blanda ut den lagom flytande med litet grädde. Färgen strykes på med en målarpensel. Skadar på intet sätt växterna.

Fråga: Som jag i mitt kök har marmorskiva över grytskåpen, vill jag fråga om man kan använda den att baka på liksom ett vanligt bakbord.

Svar: Marmorskivan användes med fördel när man bakar smårör och i synnerhet något av smördeg. Men för vanlig jäsdeg lämpar den sig mindre, ty kylan från stenen meddelar sig åt degen och hämnar jäsningen, vilket naturligtvis inverkar menligt på brödets utseende och smak.

Fråga: Är ofta besvärad av näsblödning, vad kan jag göra för att stilla den?

Svar: Återkommer blödningen

ofta och våldsamt är bäst att rådföra läkare. Lindrigare näsblödning upphör om man sitter lutad bakåt, håller för näsan och andas djupt genom munnen omkring 10 min.

Fråga: Kan jag få en upplysning om hur glas- och kristallkaraffiner rengöras när de fått en brunaktig vattensats?

Svar: Är den s. k. bottensatsen mycket inbiten löses den med ut-

spädd saltsyra, 2 delar vatten, 1 del. saltsyra, men akta fingrar och kläder för syran. Karaffinen får stå några timmar med detta, varefter den sköljes mycket noga i flera olika vatten och spolas under vattenledningen. — I vanliga fall rengör man karaffiner med krossade äggskal och små kolstycken, som tillika med vatten skakas om i karaffinen tills den ser klar ut, då den sköljes.

**Ett presentkort
på IDUN 1925**

får ej saknas bland julklapparna i något hem.

Uppring N. 1602
eller N. 6147

och prenumerera på
IDUN 1925

Presentkort.

**Oatine
SNOW**

Oatine

VARFÖR OCKSÅ NI KAN HAVA ETT VACKERT, VÄLVARDAT ANSIKTE. Undvik att irriteras och göra huden torr med tvål och vatten. Avlägsna damm och smuts genom ingnidning med OATINE, och genom avtorkning skall Ni finna huru mycket renare och klarare huden blivit. OATINE bildar ny, vacker sammetslen hud, därför att den närmer och läker.

Begär uttryckligen OATINE, "Hvit burk — grönt lock" och tillbakavisa alla efterrapningar. OATINE fås överallt i tub eller burk å Kr. 2:50 samt i stor burk med tredubbel innehåll Kr. 5:—

mild och välförande, uppsuges ögonblickligen av huden vid lätt ingnidning och avtorkning; den är mycket dryg och väluktad samt bevarar huden mjuk, klar och vacker. Fås i burkar å Kr. 2:50 och Kr. 5:—

Tillerkänd 10 Grand Prix & Guldmedaljer.
THE OATINE COMPANY A.-B., London, Paris & Stockholm.

Nederlag: Stockholm, Luntmakaregatan 79. Tel. Vasa 142 24.

RING

Norr 6147, Norr 1602, 1646

och prenumerera på

IDUN

Helår . . Kr. 15:—
Halvår . . „ 8:—

Avgiften hämtas och Ni slipper
allt besvär.

Presentkort.

LUNDS DAGBLAD

är den enda tidningen i denna burgna stad med sina bortåt 30,000 invånare.
Rik landsbygd.

Följaktligen en av landsortens bästa annonstidningar

**VITRUMS
FERROL**

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tagas av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å
APOTEKET VASENS APOTEKS-
VARUCENTRAL VITRUM,
STOCKHOLM

Originalflaskor om 500 gram.
Fås å alla apotek.
Nedsatt pris kr. 3.25 pr fl.

**Se med Edra egna ögon
att Ni får Mazettis ögon**

Ni är då säker på att alltid erhålla en delikat, kraftig och hälsosam cacao.
OBS.! Våra olika billigare kvaliteter cacao såväl i hekto-paket som i lös vikt.

Varnas för efterrapningar av påse och etikett!

MED OBETYDLIGT ARBETE

få linoleummattor, bonade möbler och golv
en varaktigt och vacker glans, då de bonas med

GAHNS BONVAX.

Absolut fritt från frätande
eller eljest skadliga ämnen.

NAMNET G A H N S
ÄR EN GARANTI FÖR
FÖRSTKLASSIGT FABRIKAT.

TILLVERKARE:
HENRIK GAHNS AKTIEBOLAG, UPSALA
KUNGL. HOVLIVERANTÖR.

Vid årets Andrakammarval

befäste bonderörelsen sin ställning i Sverige.

Alla, som önska följa utvecklingen av
denna folkrörelse, böra läsa

Vårt Land och Folk

Bondeförbundets centralorgan.

Genom sin jämna spridning bland Sveriges
bondebefolkning från norr till söder är Vårt
Land och Folk ett mycket effektivt annonsorgan.

Prenumerera! ———— Annonsera!

Allcock's

Etablerad 1847.

Inregistrerat handelsmärke: 25176

Plåster

EAGLE BRAND.

Världens Mest
Betydande Utvärtes
Läkemedel.

Hosta, Förkylningar, Klena
Lungor. Allcock's Plåster
verkar såväl preservativt som
läkande. Förhindra förkylning-
gar att fatta för djup rot.

Reumatism i Skuldrorna förhind-
ras genom användande av All-
cock's Plåster. Atleter använda
detsamma som medel emot styf-
het eller ömhet i musklerna.

Allcock's är ett ursprungligt och äkta poröst plåster. Det
är ett Universalmedel, som säljes i alla apotek över hela den
civiliserade världen. Kan påläggas varhållt smärtor finnas.

Skulle Ni vara i behov av ett piller,

Fullkomligt
vegetabiliska.
(Est. 1752.)

TAG DA
UTAV

Brandreth's Piller

(Est. 1752.)

Inregistrerat handelsmärke: 26622.
Vid förstoppning, gallsjuka, huvudvärk, svindel, dålig matmålning, etc.
Försäljas hos alla Apotekare.

727 a ALLCOCK MANUFACTURING Co., Birkenhead, England.

LÄSARINNORNAS SPALT

Mannen som luft betraktad.

Svar till "Ensam och nästan
förtvivlad". Ert fall bevisar, att
Ellen Key, har rätt. Det skulle
i sådana fall som Ert finnas en
lag, som bestämde, hur mycket
en man är skyldig sin hustru i
hederligt vederlag för hennes ar-
bete i hemmet.

Om Ellen Keys frimodiga bön
för Eder och alla Edra medsys-
ters rätt bleve hörd, vore en stor
orättvisa mot värnlösa kvinnor
upphävd. Ty trots allt tal om
kvinnans stora rättigheter är en
gift kvinna värnlös gent emot en
hänsynslös och kärlekslös make.
Mot sin hustru kan en man
ostraffat begå vilka skändligheter
som helst i det tysta. Och hon är
bunden av tusen band. Först i
dessa yttersta tider har en välvil-
lig press öppnat sina spalter för
nödros av detta slag. Men icke
alla kunna skriva om sitt elände.
De ha ej ens den lättboden utan
måste bära allt inom sig själva,
ensamma och förtvivlade.

Till dess att Ellen Keys förslag
går igenom, först i det allmänna
rättsmedvetandet och sedan till
lagförslag, måste Ni rädda Er
själv inifrån, då ingen hjälp i så-
dana fall nånsin kommer utifrån.
Icke ens Ellen Keys tanke om
lön åt hustrur kan skänka tillbaka
Eder mans sällskap. Därför må-
ste Ni göra Er oberoende därav.
Försök att tänka, att Ni icke
längre bryr Er om hur Er man
uppför sig mot Er. Försök att
betrakta honom som luft eftersom
han vill det. Ty antagligen är kär-
leken död eller åtminstone i död-
vatten, och den kan inte bätras
på genom några åtgärder från
Eder sida. Skaffa Eder mycket
att läsa och skingra Edra tankar
med! Och så en sak, som är bra:
Skriv ned, vad Ni lider och kän-
ner! Det lättar och gör ingen
skada. Försök att få Er man att
läsa det! Kanske han skulle vaka
upp och inse, hur mycket ont
han tillfogat Er. Kanske han in-
te vill vara elak mot Er utan allt
beror därav, att han är okunnig
om Ert lidande. Män äro så kon-
stiga. De förstå inte, att kvinnor
behöva ett vänligt ord ibland för
att stå ut med dem. — Fortsätt
att sysselsätta Er med barnen!
De ersätta mycket Edra behov av
ömhet och förståelse. Men fram-
för allt: Gå ut så mycket Ni kan!
Grubbla inte över något, som
knappat kan ändras! Gör det bäs-
ta av det som är och intala Eder,
att Ni är lycklig, trots Er mans
dåliga uppförande! Han förstår
inte bättre, stackarn.

Signel Berm.

Vansklighetens land.

Tankar och reflexioner av diverse
anledningar.

Vansklighetens land är som ett
gungfly. En som är lätt och smi-
dig kan oskadd komma över detta
gungfly. Men ett oförsiktigt steg,
en illa beräknad rörelse, en till-
fällighet utifrån kan bli ödesdiger.
Genom vansklighetens land går
mängden som på genvägar och fort
och hastigt vill nå fram till lyc-
kan. Just därför är det så många
som aldrig nå den.

Något liknande är det när män-
niskan, för att nå sin lycka fort
tagit vägen genom vansklighetens
land. Hon känner ovillkorligen en
oro och ångslan, liksom när hon
gått över ett gungfly. En sådan
känsla reducerar lyckokänslan.

Det är mycket klokare att gå
den längre vägen till lyckan, än

Beyers Handarbetsböcker

— ytterst lärrik bokserie för alla slag
av handarbeten — giva var och en,
ung och gammal, noggrann undervis-
ning uti att virka och stic-
ka moderna jumpers, dräk-
ter och klädningar. Fri-
villitets-Filet-, Knypp-
lings-, Hardanger-, Hede-
bo-, Vitbroderi, Macramé-
o. Korsstyngsböcker. Pris
kr. 1: 60. Små mönster-
böcker 25 öre. Monogram-
böcker m. fl.

Finns hos alla välsör-
terade bokhandlare och
tapisseriäffärer.

Förlag: A.-Bol. O. Oehlenschlägers
Eftn., Malmö.

BLOMSTER- hälsningar

över hela jorden. Kungl. Hovleverantör

Beställningar å blommor ombesörjes
kostnadsfritt under garanti för omsorgs-
fullt utförande å alla platser av

VASA BLOMSTERHANDEL

GUSTAF EKMAN,
GÖTEBORG.

Telefoner 10365, 4314. Teleg. Vasa.

Medlem av Föreningen för blomsterbe-
ställningsförmedling samt de internatio-
nella organisationerna F. T. D. U. S. A.
samt B—V i Tyskland 6000 medlemmar.

Säg det med Blommor!

Vid Gikt
Reumatism

Ischias
Influenta

Huvudvärk
Nervsmärtor

användes TOGAL med snabb och säker verkan även i
hårdnackade fall och utan skadligt inflytande på mage
och tarm.

Smärtorna försvinna omedelbart, och urinsyran utskil-
jes starkt ur kroppen. Togaltabletter finnas å alla apot-
tek till Kr. 2.40 och Kr. 0.85 pr glas.

JUST NU ÄR RATTAT TIDEN att verkställa prenumeration för 1925!

Välj därför, men välj det bästa, välj

AFTONBLADET

som med sina samtliga upplagor är lan-
dets ojämförligt mest spridda tidning.

Prenumerationspris för 1925:

	Helt år	Kvartal
Stockholms- och Kvällsupplagan med bilagorna Lantmannabladet och Brokiga Blad samt stora Vår-, Midsommar- och Julnummer ...	Kr. 36:—	Kr. 10:—
Nationalupplagan (7 nummer i vec- kan, även söndagar) med Lantman- nabladet och Brokiga Blad samt Vår-, Midsommar- o. Julnummer ...	15:—	4:25
Halvveckoupplagan med Lantman- nabladet och Brokiga Blad samt Vår-, Midsommar- o. Julnummer ...	7:75	2:50
Halvveckoupplagan med Lantman- nabladet samt Vår-, Midsommar- och Julnummer ...	5:50	1:70
Halvveckoupplagan med Vår-, Mid- sommar och Julnummer ...	3:75	1:20

Observera det avsevärt sänkta priset å Halvveckoupplagan!

Betänk, att alla abonnenter å **National-** eller **Halv-
veckoupplagan** under vissa villkor äro försäkrade för

Ettusen (1,000) Kronor

vid dödsfall på grund av olycksfall!

Sedan 1916 ha 1 sådana dödsfallsersättningar utbetalts över

90,000 Kronor.

Gå därför genast till närmaste post-
anstalt och verkställ prenumeration
för nästa år å

AFTONBLADET

Skåningar i hela Sverige!

Prenumerera på SYDSVENSKA DAGBLADET SNÄLLPOSTEN

Ni får då en tidning, som följer med icke blott *allt i hela hemprovinsen* utan också *allt av riksintresse.*

De bästa resurser att ge även det *utländska nyhetsmateriale*t snabbast och fylligast.

Rikhaltig förströelseläsning. — Stora, rikt illustrerade söndagsnummer. — De främsta litterära och vetenskapliga pennor skriva i Sydsvenskans revy.

Prenumerera i god tid för 1925 på

Sydsveriges stora ledande kulturtidning
SYDSVENSKA DAGBLADET
SNÄLLPOSTEN

Billiga handdukar!

Obetydligt felaktiga hellinne 2-skaft handdukar, rödbårdiga och rödrutiga (absolut äkta färger) 50 och 55 cm. bredd, oavpassade samt även avpassade i 65, 70 och 75 cm. längd utsäljes till Kr. 6:20 pr kilogram. Hellinne 4-skaft extra god kvalitet, vit, rutig eller rödbårdig, 55 cm. bredd kr. 7:35 pr kilogram. Sändes mot postförskott eller efterkrav.
VÄSTGÖTA LINNEVÄVERI, Fritsla 5.

Herrar Annonserer! En vacker julgåva.

Vill Ni träffa Fryksdalens och Norra Värmlands talrika och burigna befolkning bör Ni annonsera i

Sunne-Tidningen Fryksdals-Posten

vilken på grund av sin stora och jämna spridning är ortens förnämsta annonsorgan. Infordra offert från Sunne-Tidningen Fryksdals-Postens exp., Sunne, Tel. 256.

VÄRMLÄNDINGAR och FRYKS-DALINGAR! Stiftns bekantskap med den pigga och vakna Sunne-Tidningen Fryksdals-Posten, som utkommer 3 gånger i veckan. Modern format och trevligt innehåll.

Vårt eleganta album, innehållande 8 avstrykningsmönster för broderier, kuddar, dukar etc. efter teckning av kända konstnärer (mönstren avtryckas på såväl ljusst som mörkt tyg) säljas nu före jul för endast svenska kronor 2:50 pr album mot beloppet i postanvisning.

A/S. KATTIWA,

Tordenskjöldsgat. 7, Kristiania.

Vårt allmänt uppskattade spädbarnsalbum, mönster till fullständig spädbarnsutställning, svenska kronor 2:50.

PARFUMERIE

L'HELIOTROPE

Karlavägen 12, Sthlm

(mitt emot Engelbrektskyrkan),
Tel. Norr 134 01.

Franska parfymen

Fantasiekammar

Toilettartiklar

BRUNKOLS- BRIKETTER

av de före kriget så allmänt populära märkena ILSE, A. K. W. och KAISER finnas numera ständigt i lager. Rekvirera en provhl från

"OLAUS OLSSONS"

Vävskedar Vadstenaboden

jämte övriga tillbehör för handvävsolar. Vävspannare, Skyttlar, Skedkrokar och Spolmaskiner köpas förmånligast hos

A.-B. Borås Mek. Wäfskedsfabrik, Borås. Rikstelefon 10 28. Exp. till landsorten mot postförskott.

Duktyger — Lärfter
Vita Vänader.

Billiga, bestämda priser.

om det är en omväg och man får vänta en tid innan man når lyckolandet.

Det är synd om alla som gå genom Vansklighetens gungfly på väg till lyckan. Men de förstå nog inte faran, så ivriga äro de att fort komma fram.

Ebon.

SVAR.

Svar till "En av de många". Om man tänkte sig, att Eder man skulle bättra sig och bli en bra människa igen, därför att Ni hjälpte honom därtill, skulle Ni genom att behålla honom hos Er utföra en samhällsnyttig gärning. Men om Ni genom honom skulle äventyra Edra barns vård och fostran, gör Ni dem den största skada. Frågan är nu, vilken som för Eder ha större värde, Eder stackare till man eller Edra barn. Vilka äro mer värda att Ni offrar något för, om valet måste ske och Ni ej orkar offra Er för dem alla samtidigt? Ty även en kvinna har begränsning för sin offervilja och bör ha det för att vara till största nytta för endera parten. Gör klart för Eder, om det lönar sig att offra Er mer för Er man, än vad Ni redan gjort. För barnen lönar det sig alltid att göra, vad man kan. Kanske han bleve bättre utan det stöd, Ni varit för honom. Försök att fråntaga honom det en tid på prov. Ibland har hjälplöshet gjort karlar av sådana stackare som Er man. Annars låt skilsmässan bli verklig, för barnens skull. Ty kärleken är väl slut nu?

Signal Berm.

FRÅGOR.

Finns någon av Iduns läsare som äger mönster till vackra glöddritningar? Ville gärna köpa några. Tacksam för meddelande. Adr. har Red.

Diana.

Är det någon uppfinnarens hustru som läser detta. Vill ni då ej uppmana er man, att han är nog människovänlig och prövar sina krafter och energi på att uppfinna en verkligt effektiv hörapparat för de döva. Hur kommer det sig, att så lite göres i den vägen? Säkert kunde en skicklig man, om han riktigt ville använda sin förmåga därtill, uppfinna något mycket bättre i den vägen, än vad som nu finnes. Dagligen ser man ju omkring sig, huru väl något dylikt behöves för många.

E. G.

Hur skall en bildad 50-årig fru med dotter och ett par 100 kr. i mån — ovissa — utan hem eller möbler och kläder kunna bilda eller skaffa sig ett hem för sig och sitt barn. Hon känner inga föreningar att vända sig till eller be om råd. Är kunnig och road av husliga sysslor. Skulle gärna vilja bli som vikarierande husmor eller vän och stöd vid behov av vård. Hoppas att genom Idun kan få något råd, någon hjälp.

Prövad.

Vore tacksam för några förslag till en trevlig julfest i stad för några familjer med barn från 6—20 år, cirka 30—35 personer. Barnen äro hurtiga, men sakna sång-röst, varför någonting med sång ej passar, men väl tal. Anordningarna få gå till cirka 100 kr. förutom mat och dryck.

Mångårig prenumerant.

Kan Idun upplysa mig om huruvida det finnes någon i södra Sverige eller i Danmark, som utövar praktik med Coué-metoden. Brisande tid och ekonomi hindrar mig att söka Enköping.

Troende skånska.

Första versen av en dikt lyder delvis så:
Vet söta pappa, när jag for
I jäns så snällt till ottesången
Och lyste med mitt vita flor
Som en prinsessa första gången.
Det floret som den bocken bar
etc. etc.

Giv dem det bästa
giv dem

MALMÖ

de enastående slitstarka.

AKTIEBOLAGET SYDSVENSKA BANKEN

Inbetalt aktiekapital Kr. 34,000,000:—

Huvudkontor: Malmö.

Mottager insättningar å Depositions-, Kapital- och Sparkasseräkning till högsta gällande ränta.

Fullständig bankrörelse.

AKTA SPETSAR

alla slag till billiga priser i
Teneriffa Magasinet, 5 Biblioteksg.

KALMAR — KALMAR LÄNS TIDNING
är ett utmärkt annonsorgan.

EN VÄL- KOMMEN GÄST

I ALLA SVENSKA HEM

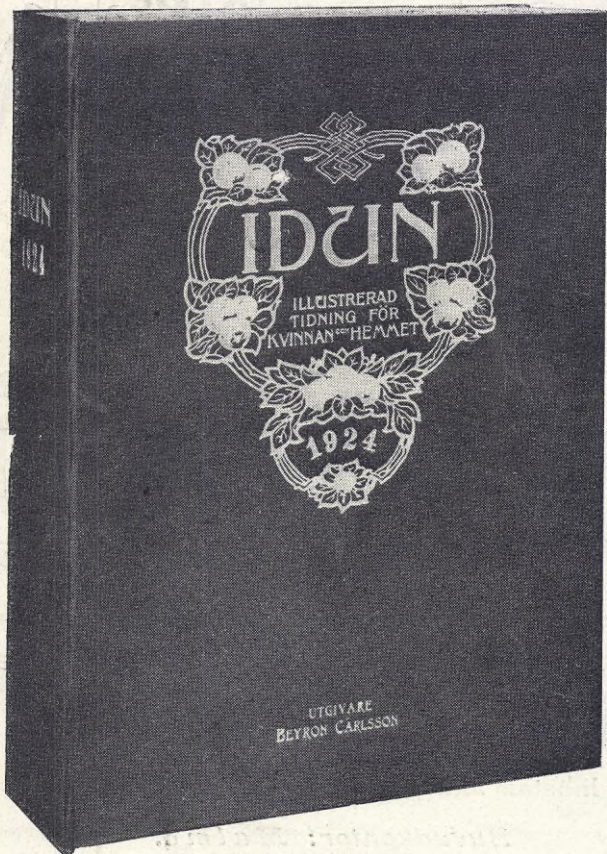
ÄR

Stockholms Dagblad

FÖR ÅR 1925

PRENUMERERA
GENAST!

I STOCKHOLM: 28 kr. per år, fritt hamburen.
I LANDSORTEN på posten: 22 kr. för huvudstadsupplagan, 15 kr. för Riksupplagan.

PÄRMAR · IDUN · 1924

i rött klotband med guldtryck

finnas nu att tillgå hos hrr Bokhandlare, Tidningskontor eller direkt från IDUNS EXPEDITION.

Gratis medföljer titelblad jämte innehållsförteckning. Kronor 2:25 + porto 80 öre. Likvid i postanvisning eller mot postförskott.

Förvara och inbind årgången! Om Ni saknar något nummer av tidningen, så rekvirera samtidigt erforderliga kompletteringsexemplar. Rekvirera i dag från

IDUNS EXPEDITION - STOCKHOLM

Vore tacksam, om någon av Iduns läsarinna ville giva mig fortsättningen samt uppgiva vem som skrivit dikten.

Elsa.

Jag vänder mig härmed till Iduns vänliga läsekrets och ber om ett råd. Jag skulle gärna vilja ha en "kaffestuga" eller dylikt vid badort eller annan lämplig plats, men vet ej vilken plats som skulle vara passande. Jag har ej varit i tillfälle vara vid sådana platser så jag känner till någon, emedan jag av mitt arbete varit bunden i staden alla årstider. Har nu litet kontanta besparingar samt möbler och husgeråd till två rum och kök. Mitt lilla kapital räcker ej alls att leva på, men är en god hjälp att ha, jag måste därför försöka få en liten inkomst till. I städerna med sina stora hyror och andra stora omkostnader är ej gott att vara då man är ensamstående och börjar bli gammal därför ville jag gärna ha någon servering vid badort eller sommarplats där man kunde påräkna litet förtjänst under sommaren. Vagar ej tänka på någon affär i annan bransch emedan jag ingen affärsvana har. Gärna skulle jag vilja bli kompanjon med någon likställig. Giv ett råd och innerligt tacksam blir:

60-åringen.

Jag står ensam, medellös, med 15-årig dotter. Är gift, men får ej vistas hos min man. Behövs resa till Stockholm, tala med honom, avhämta litet bohag, men saknar t. o. m. kläder. Hjälpa mig, goda människor till kappa, klänning, hatt m. m. Jag lider så av att ej få vara ens nödtorvtigt snygg. Jag kan ej ens söka arbete, som det nu är. Önskar göra

Piska

och Renovera MATTORNA
vid Saltsjöbadens Kem. Tvätt.

Wundermanns Senap
rekommenderas

WUNDERMANN'S FABRIKER
NORRKÖPING

Främst inom den oberoende pressen

står

Nya Dagligt Allehanda

Alltid vaken, slagfärdig och intresseväckande.

Snabbaste in- och utländska nyheter genom egna korrespondenter.

Dagliga kulturartiklar under strecket av de yppersta författare.

Leder den sakliga oppositionen mot socialdemokratien.

Specialiteter:

Argentarius' ekonomiska artiklar, i sin art de förnämsta i svenska pressen.

Bon soirs krönikor, de kvickaste i svenska pressen.

Avdelningen för kvinnan och hemmet, under redaktion av friherrinnan **Annie Åkerhielm**, fru **Margit Waldén** m. fl., ojämförligt överlägsen andra tidningars motsvarande avdelningar.

Den uppväxande ungdomens problem och intressen få speciellt stort utrymme åt sig upplåtet varje lördag. Eggande tävlingar. En för N. D. A. speciell avdelning.

N. D. A. är sålunda en tidning för alla.

Dess program: Sann frihet för den enskilde, oberoende och försvar för fosterlandet, en från obehörigt inflytande fri svensk press.

Prenumerationspris för helt år 36 kr. för stora uppl. och 15 kr. för Nationaluppl.

Ni får icke glömma att genast prenumerera på **Nya Dagligt Allehanda**

rätt för mig, men kan ej börja med intet. Har ingen annan utväg än vädja till barmhärtighet. Bidrag att lindra denna bittra nöd mottagas av Idun för signaturen
Medelklass Pauvre-honteux.

BOKNYTT

Herslövs gård av Poul Levin har utkommit på Gebers förlag översatt av Ernst Lundquist. Poul Levin, som nu står i främsta ledet bland Danmarks populära författare, ger ofta skildringar från familjelivet och i hans nya roman är det familjen Herslövs öden vi få följa. På den stora gården invid Köpenhamn växa familjens ungdomar upp kring stamfadern, en liberal av den gamla stammen, släktled ställas mot släktled, men till sist enar och sammanbinder fäderngården dem alla. En god familjeroman, som man har glädje och behållning av.

Fru Musica, Nordiska musikförlagets musikalbum har utkommit med sitt tionde band, som vanligt fyllt med en mängd synnerligen värdefull och gedigen musik av de främsta kompositörer, ett 20-tal pianostycken och ungefär lika många sånger. Mycket lämplig julklapp.

En bok om *"Roms kristna katedraler"*. D:r Ludvig Lindroth, f. d. rektor vid Beskowska skolan i Stockholm, numera bosatt i Vadstena, lämnar i ett nyutkommet arbete en vederhäftig och intressant skildring av Roms kristna gravplatser främst de nyupptäckta. Därtill fogar han en intressant berättelse och beskrivning över det märkliga fyndet i Antiochia, på vilket man trots sig igenkänna bilder i relief med porträttlikhet av Frälsaren och flera apostlar. Pris kr. 4:75.

Handsydd underkläder.

Barnkläder, pyjamas, märkning och hälsöm mottagas.

HELMI KRONBERG,
Kungsteng. 22, I. V. 115 32.
Stockholm.

Kjolplissering

Maskinmärkning, hälsöm och brodering. Ingeborg Lindeberg, Specialateljé, Mästernamngsgatan 32, Stockholm. Order till landsorten omgående.

**Lediga platser
och
Platssökande
endast
25 öre pr mm.**

Minsta avgift 10 mm. 2.50
i postanvisning eller frim.

LEDIGA PLATSER

Äldre fin dam med medelalders son
söker bildad allvarlig flicka som med förmåga och omtanke kan och vill sköta matlagningen, städningen m. m. som förekommer i ett bättre hem i mindre stad — utan biträde i januari 1925. — Svar med betyg, rekommendationer, lönepretentioner och foto till "Vilo och Kurort". Iduns exp., f. v. b.

Befattningen som poliklinik- och röntgensköterska

vid länslasarettet i Gällivare är till ansökan ledig att tillträda den 1 febr. 1925. Avlöningsförmåner: grundlön 1,000:— kr. jämte 3 ålderstillägg å 200 kr. efter resp. 3, 6 och 9 års väl utsordad tjänstgöring, bostad med värme och lyse samt fri kost och tvätt, dyrtidstillägg efter samma grunder som för statens nyreglerade verk. 6 veckors årlig semester med kostpengar, pension.

Ansökan, åtföljd av vederbörlig meritförteckning insändas till Överläkaren, Länslasarettet, Gällivare.

Bättre flicka

erhåller plats som elev å Vaxholms Sjukhem, Vaxholm.

Barnsköterska,

villig att delta i lättare hushållsöromål (jungfru finnes), sökes för skötande av 2 års gosse. Platsen bör tillträdas den 1 jan. Svar med betyg eller ref. samt foto till "Barnsköterska", Lunds Dagblad, Lund.

Vikariat

som Köksförestånderska vid Karlskrona Lasarett är till ansökan ledigt. Vikariatet beräknas tills vidare dock under minst 6 månader från mitten av januari 1925.

Rörande kompetensvillkor, löneförmåner m. m. hänvisas till annons i Post- och Inrikes Tidningar samt Svenska Dagbladet den 13 dennes.

Ansökningar torde för den 27 december 1924 inlämnas till Lasarettssysslomannen, som meddelar vidare upplysningar.

Lasarettsdirektionen.

Vill Ni

komma till ett gott hem i Värmland bör Ni sända Eder annons till länets enda dagliga tidning Värmlands-Tidningen, Karlstad. Grundl. 1836

Kvinnlig arbetskraft

inom såväl hennens som andra kvinnliga arbetsområden kan Ni

med bästa resultat

erhålla genom att sätta in en annons i IDUN, specialorganet för kvinnliga platsannonser av alla slag.

Insänd Eder annons till Iduns Annonskontor, Stockholm, och Ni erhåller omgående prisuppgift.

Minsta avgift 10 mm. 2.50 i postanvisning eller frimärken.

FEMINA

Engelbrektsgatan 5, Stockholm. Telefon 20 12.

Vårterminens kurser i kläd- & llnesöm, Barnkläder & broderi börja den 15 januari.

Prospekt på begäran.

PLATSSÖKANDE

Gihls Sjuksköterskebyrå,

Jungfrugatan 31, Stockholm.

Ansk. såväl exam. sjuksköterskor som anspråksl. vårdarinnor. Brev besvaras mot dubbelt porto. Rikstelefon 720 75.

LANTBRUKAREDOTTER av god familj, kunnig i enkel matl. och bakning samt handarbete, önskar plats som hjälp och sällskap åt äldre dam (helst Stlm). Bet. finnas. Svar till "Pålitlig", Närkes-Kil, p. r.

Förlovad 23-årig sympatisk flicka

av god familj önskar komma till herrgård på höglandet, där husmoder finnes och tillfälle deltaga i göromål inom- och utomhus. Är barnkär, vistats 1½ år i tysk pension, genomgått hushållsskola i Sverige, händig i sömnad. A familj där ej ordning råder refl. ej. Förstkl. ref. fordras och lämnas. Är villig betala 30:— kr. per mån. de första 3 mån. Svar under sign. "Början av Jan." poste rest., Alingsås.

Ung flicka,

som genomgått 8-klassigt läroverk, söker plats som guvernant på landet. Kan åtaga sig undervisning t. o. m. 6:te klass. Svar motes tacksamt till Margareta Winqvist, Frötuna, Bro.

Söker Ni plats

på något av den kvinnliga verksamhetens olika områden?

Kom då ihåg

att ett beprövat och av tusentals kvinnliga platssökande med bästa resultat använt förfaringssätt är att

annonsera i Idun.

Insänd Eder annons till Iduns Annonsbyrå, Stockholm, och Ni erhåller omgående prisuppgift.

Minsta avgift 10 mm. 2.50 i postanvisning eller frimärken.

PENSIONAT OCH INACKORDERINGAR

Konfirmander,

4—6 flickor, att tillsammans med en min egen dotter undervisas 1 juli—9 augusti 1925, mottagas i Svanshals prästgård (Österg., Täckerns södra strand). Karl Wasén, kontraktspast.

DIVERSE

I det natursköna, högt belägna

Kroneberg, Sjövik,

uthyras nu genast eller framdeles till rekreationsvistelse i stor stillhet och vila såväl enskilda rum med egna ingångar som en hel våning, bestående av 2 vackra rum och kök med stora utrymmen samt därtill hörande 3 mindre rum utan eldstad. Alla rummen ha egna ingångar. — Elektriskt ljus finnes. — Alldeles intill det stora stationsområdet Sjövik. 7 minuters väg från järnvägsstation och post. Telefon och matackordering nära intill villan. — Alla livsförnödenheter finnes på platsen. — 1¼ timmas resa från Göteborg. — Billig hyra. — Svar till "Rekreation 1925".

Svält ej

Edra krukväxter. De leva ej endast av vatten. Giv dem Plantagen, ett på vetenskapligt grund sammansatt konc. växt-näringsalt. Erhålles på blockbuckur hos Frö-, Färg- och Kemikaliehandlare. Begär originalförpackning.

Professor PATRIK HAGLUND^s
Gymnastiek-Ortopediek-Kirurgiska Privatklinik
R. T. 75025. Stureg. 62, Sthlm. N. 8301.
För behandling av hållnings- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubbingar.

D:r A. Karsten

Medicinskt Elektricitets-,
Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsgatan 60, Stockholm
Behandling av
reumatiska åkommor.

Gymnastikdirektörsexamen
avlägges efter 2-årig kurs av kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Nu kurs begynner i början av sept.
Prosp. Major J. G. Thulin, Lund.

I sjukgymnastik, massage

och övriga FYSIKALISKA BEHANDLINGSMETODER börjar nu kurs 10 jan. Grundl. utbildning. Platsanskaffn. Bill. inack. Begr. elevantal. Anmälan snarast erforderligt, enär pågående kurs övertäknad.

MALMÖ ZANDER-INSTITUT.

Unga mödrar,

vilka önska återvinna form och spänstighet, behagade förtroendefullt hänvända sig till mig. Kurbehandling fr. 20:— pr vecka.

CLARA SMITT-DRYSELIUS
legitimerad av K. Medicinalstyrelsen.
Badläkare.
Kungsgatan 17, Stockholm.
Rådfr. 2—3 e. m. Norr 29718.

Gratis!

Fotoavtryck (en min.) för bedömande av normal eller missbildad fot. Allt för fötterna och deras vård. Utprovas av specialist.

Sjukvårdsmagasinet "SUPERBE",
Jakobsbergsgatan 6, STOCKHOLM.

Mattis Kosacks Skola

Arsenalsgatan 14, Stockholm.
Tel. N. 26457.
Sömnad. Handarbeten. Målning.

Låt veta att Ni existerar

Trots att det i dessa dagar en hel del dugligt folk gå utan arbete, så finnes det dock de som söka folk i olika befattningar och anställa dem också i sin tjänst, bara de få tag i lämplig person. Är Ni säker på att Ni kan något, så begagna tillfället att bringa Eder i erinran genom en annons i Göteborgs Morgonpost, som läses över hela västra Sverige. Det är många som fått goda platser genom Göteborgs Morgonpost. Att icke annonsera vittnar ofta om bristande energi. Platssökande annonser kostar endast 80 öre per cm. Detta billiga pris gör att Ni får en annons av i allmänhet lämplig storlek för Kr. 1.20 som kan insändas i frimärken.

Atelier Record, Borås,

expedierar Babyutstyrsvar lämpligaste modeller (av läkare förordade). Prima materiel. Omsorgsfullt arbete. Provsatser i prisläge 7—9—12—15 kr. Prislista noga angivande kvalitet och storlek sändes franco från ATELIER RECORD, BORÅS.

Hälsingborgs Husmodersskola,

Villa Stjärneborg.

Vårterminen börjar d. 22 Jan. 1925.

HUSMODERSKURS för flickor med högre skolbildning, 4 mån. Undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, m. m., llnesöm, födoämneslära och hälsölära.

SPECIALKURS i matlagning, 2 mån. Prospekt och närmare upplysningar på begäran.

ASTRID GARDMAN.

TERESA KJELLBERG.

F. d. lärarinnor vid Fackskolan för Huslik Ekonomi, Upsala.

Örebro Prakt. Husmodersskola

ENGELBREKTSGATAN 19.

börjar sin vårtermin den 22 jan. 1925. Grundlig teoretisk och praktisk undervisning. Prospekt på begäran.

HELENA FRITSCHÉ.

Nobynäs Hushållsskola

Vårkurs från den 15 jan. till den 15 maj. Bildade flickor mottagas å Nobynäs Herrgård, belägen i vacker och frisk trakt. Grundlig undervisning i hushåll, vävnad och övriga handarbeten. Gott och angenämt hem. Närmare meddelas av föreståndarinnan fru E. von Kothén, Nobynäs, Stjärneborg, Östra St. ban.

Gunilla-Skolan, Uppsala

Grundad 1911. GAMLA TORGET 2. Telefon 370.
HUSMODERSKURSER för bildade unga flickor börja den 27 januari 1925.
SYKURSER i llnesöm, klädsöm och barnkläder börja den 3 februari 1925. Prospekt och närmare upplysningar på begäran.
KARIN GERLE. ANNA SCHENSTRÖM.

Strengnäs Husmodersskola.

Ny kurs 20 jan.—20 maj. Grundlig undervisning. Exam. lärarinnor. Gott hem. Prospekt o. ref. genom Fru M. Braune, Strängnäs.

Bensintvätta

kostymen vid Saltsjöbadens Kem. tvätt.

För den nyfödde.

Modellkartongen inneh. alla behövliga, fina, välsydda plagg. Extra pris 8 kr. Dubbelsats 15 kr. Presentkartong extra 12 kr. Förordad av läkare. Obs.! 14-årig verksamhet. Fru E. Caspersson, Jerntorgsgat. 3, Örebro.

Koncentrera
Eder
annonsering för Skåne
på
SYDSVENSKA DAGBLADET
SNÄLLPOSTEN.
Södra Sveriges mest anlitade
annonsering.

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten:

Arboga: Arboga-Posten.

Arvika: Arvika Tidning.

Avesta: Avesta-Posten.

Bollnäs: Tidningen Ljusnan.

Borlänge: Borlänge Tidning.

Borås: Borås Tidning.

Eksjö: Eksjö-Tidningen.

Engelholm: Engelholms Tidning.

Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.

Falun: Falu-Kuriren.

Gävle: Gävle-Posten.

Göteborg: Göteborgs Aftonblad.

Halmstad: Tidningen Halland.

Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.

Hudiksvall: Hudiksvalls-Tidningen.

Hälsingborg: HälsingborgsDagblad.

Härnösand: Härnösands-Posten.

Hörby: Mellersta Skåne.

Jönköping: Smålands Allehanda.

Kalmar: Barometern.

Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.

Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.

Köping: Bärgslagsbladet.

Landskrona: Landskrona-Posten.

Linköping: Östgöten.

Ludvika: Ludvika Tidning.

Luleå: Norrbottens-Kuriren.

Malmö: Skånska Aftonbladet.

Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.

Mora: Mora Tidning.

Norrköping: Norrköpings Tidningar.

Nässjö: Nässjö-Tidningen.

Oskarshamn: Oskarshamns Nyheter

Piteå: Norrbottens Allehanda.

Sala: Sala Allehanda.

Skara: Skaraborgs Läns Tidning.

Skellefteå: Norra Västerbotten.

Skövde: Skaraborgs Läns Annonsblad.

Sollefteå: Nord-Sverige.

Stockholm: Tidningen Idun.

Sundsvall: Sundsvalls-Posten.

Säter: Säterns Tidning.

Söderhamn: Söderhamns Tidning.

Tranås: Tranås Tidning.

Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.

Uddevalle: Bohuslänningen.

Umeå: Västerbottens-Kuriren.

Upsala: Tidningen Upsala.

Vadstena: Östgöta-Bladet.

Visby: Gotlänningen.

Västervik: Västerviks-Tidningen.

Västerås: Westmanlands Allehanda.

Växjö: Nya Växjöbladet.

Örebro: Örebro Dagblad.

Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten

Östersund: Östersunds-Posten.

OFÖRÄNDRAD
I ALLA VÄDER STÅR
VIKING
SKOKRÄM

Makaronipudding med fisk

(för 6 pers.).

150 gr. svenska makaroner, 1½ lit. vatten, ½ msk. salt (8 gr.), ½ lit. buljong, 150 gr. kokt, kall fisk (rester), 50 gr. riven ost, 50 gr. smör.

Till fatet: 1 msk. smör (20 gr.), 2 msk. stöta skorpor.

Beredning: Makaronerna förvällas hastigt i kokande, saltat vatten och få sedan koka färdiga i buljong. Då de äro mjuka, upphållas de i durkslag, och få rinna av. — Fisken raspas med gaffel och befrias från alla ben. — Ett eldfast fat smörjes med smör och beströs med stöta skorpor. Härpå lägges först ett varv makaroner, så ett lager med fisk, överströdd med litet riven ost, och litet smörflöckar här och där, så åter ett varv med makaroner o. s. v. Det översta lagret skall vara makaroner och däröver strös litet stöta skorpor sammanblandade med riven ost. Litet smör lägges i flockar ovanpå, och fatet insättes i god ugnsvärme för att gratineras 15—20 min.

PROESSDORF

Yema

Mot frost och kyla

skyddar Ni Eder hy säkrast genom Yema hudcremetvål, vilken på grund av sin noggrant avvägda sammansättning är det pålitligaste medlet för hudens bevarande och förskönande. Gör all hudcreme överflödig.

*
Säljes överallt.
Pris 1 kr. pr st.

*
PARFYMERI SJÖBERG
MALMÖ

Stockholmskontoret:
26 KARLAVÄGEN 26
Telefon: Norr 263 73. Norr 263 74.